

- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU
Promijenjena formula za usklađivanje mirovina
_____ M. Kozar 3
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POLJOPRIVREDNOM ZEMLJIŠTU
Kraći put do odluke o raspolaganju poljoprivrednim zemljištem
_____ S. Šurina 10
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POSEBNOM POREZU NA KAVU
Kava s markicama
_____ D. Krmpotić 15
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU OKVIRNOG UGOVORA O ZAJMU BROJ F/P 1511 (2005) ZA PROJEKT "ISTRAŽIVANJE, OBNOVA I REVITALIZACIJA KULTURNE BAŠTINE ILOK-VUKOVAR-VUČEDOL", IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I RAZVOJNE BANKE VIJEĆA EUROPE
_____ I. Čerkez 18
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI
_____ A. Favro 18
- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DRŽAVNIM SLUŽBENICIMA
Reforma službeničkog sustava
_____ A. Šoljan 19
- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OVRŠNOG ZAKONA
Rasterećenje sudova i pojednostavljenje postupka
_____ D. Krmpotić 31
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOBIT; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O SLOBODNIM ZONAMA; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O PODRUČJIMA POSEBNE DRŽAVNE SKRBI; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OBNOVI I RAZVOJU GRADA VUKOVARA; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O BRDSKO-PLANINSKIM PODRUČJIMA
_____ A. Favro 34
- PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O HRVATSKOJ RADIOTELEVIZIJI
Neravnomjeran prijam signala Hrvatske radiotelevizije
_____ J. Šarlija 36
- PRIJEDLOG ZAKLJUČKA HRVATSKOGA SABORA KOJIM SE VLADA REPUBLIKE HRVATSKE OBVEZUJE DONIJETI ODLUKU O NAKNADI DIJELA SREDSTAVA PRI UVOZU OSOBNOG AUTOMOBILA U VISINI PLAĆENOG POREZA NA DODANU VRIJEDNOST ZA 2005.
Socijalna integracija osoba s invaliditetom
_____ S. Šurina 41
- PRIJEDLOG ODLUKE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U MIROVNOJ MISIJI U AFGANISTANU (ISAF)
Nastavak sudjelovanja pripadnika Oružanih snaga u mirovnoj misiji UN-a
_____ V. Žugaj 46
- PRIJEDLOG DEKLARACIJE O POTPORI HRVATSKO-MAĐARSKOJ KANDIDATURI ZA ORGANIZACIJU EUROPSKOG NOGOMETNOG PRVENSTVA UEFA EURO 2012. GODINE
_____ A. Favro 51

PRIKAZ RADA:

- 15. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 29. I 30. LIPNJA TE 1, 6, 7, 8, 12, 13, 14. I 15. SRPNJA 2005.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU

Promijenjena formula za usklađivanje mirovina

Umjesto isključivo prema rastu plaća, mirovine će se ubuduće usklađivati prema rastu plaća i potrošačkih cijena (u omjeru 50:50)

Na ovoj sjednici Hrvatski sabor je - hitnim postupkom - donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, kojim se predviđa prelazak na nov način usklađivanja mirovina, kako bi se ublažio rast izdataka za mirovine, (prvenstveno uzrokovan daljnjim povećanjem broja umirovljenika, u odnosu na sve manji broj osiguranika koji uplaćuju doprinose). Naime, usklađivanje mirovina isključivo prema rastu plaća, uvedeno početkom prošle godine, dovelo je do ubrzanog rasta tih izdataka te povećanja njihova, ionako visokog, udjela u bruto društvenom proizvodu, što je financijski neodrživo, osobito na duži rok. Stoga je Vlada predložila povratak na staru formulu usklađivanja, prema plaćama i potrošačkim cijenama, koja se primjenjivala od siječnja 1999. do prošle godine (tzv. švicarska formula).

Unatoč oštrom protivljenju oporbe, koja upozorava na to da će se u tom slučaju i dalje nastaviti osjetno zaostajanje mirovina za rastom plaća, te da će sav teret stabiliziranja mirovinskog fonda podnijeti umirovljenici, napose oni koji odu u mirovinu ove i narednih godina, predloženi Zakon dobio je "zeleno svjetlo". Naime, većina zastupnika složila se sa stajalištem predla-

gatelja, da je stari-novi način usklađivanja mirovina socijalno i gospodarski prihvatljiv i održiv, te u skladu s praksom koja prevladava u Europi.

O PRIJEDLOGU

Predloženim izmjenama predviđa se prelazak na nov način usklađivanja mirovina, budući da je sadašnji (isključivo prema rastu plaća) financijski neodrživ, osobito na duži rok, stoji u obrazloženju Vlade. Stoga bi se one ubuduće dva puta godišnje usklađivale prema plaćama i potrošačkim cijenama, u omjeru 50:50. Točnije, po stopi koja se dobije kao polovica zbroja stope promjene prosječne bruto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj i stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u prethodnom polugodištu, u odnosu na polugodište koje mu prethodi.

Vlada je predložila i precizniju formulaciju pojedinih odredbi postojećeg Zakona, radi njihove lakše primjene u praksi i poboljšanja zaštite prava osiguranika i korisnika mirovina. Primjerice, novim člankom 75.a regulira se način utvrđivanja vrijednosnih bodova za izračun mirovine u slučaju jednokratne isplate plaće, u postupku zaštite prava iz radnog odnosa, okončanom pravomoćnom sudskom presudom, nagodbom ili

izvansudskom nagodbom. Prema predloženom, vrijednosni bodovi bi se utvrđivali na temelju plaća koje bi pripadale osiguraniku na osnovi zakona, ugovora o radu, kolektivnog ugovora ili pravilnika o radu, u odgovarajućem razdoblju (u kojem je bio izvan rada), ali bez propisanih kamata po toj osnovi. Noveliranim Zakonom ozakonjuje se i postojeća praksa u postupku ocjene radne sposobnosti, u slučaju ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja koja se temelje na invalidnosti.

Podsjetimo, glavnina sredstava za mirovine namiruje se iz doprinosa (oko 60 posto), a preostalih 40 posto iz državnog proračuna (za mirovine ostvarene pod povoljnijim uvjetima i dr.). Prema proračunu predlagatelja, prijeđe li se na nov način usklađivanja mirovina, prema plaćama i potrošačkim cijenama, ukupni izdaci za mirovine u 2005. godini iznosili bi oko 27 mlrd. kuna, što je oko 100 mln. kuna manje nego u slučaju usklađivanja samo prema rastu plaća. Naime, primjenom nove formule mirovinski izdaci bi se povećavali po manjim i gospodarski prihvatljivijim stopama, tako da bi u razdoblju 2005 - 2007. bili manji za oko 1,6 mlrd. kuna, a u razdoblju do 2014. za oko 25 mlrd. kuna manji, nego u slučaju zadržavanja dosadašnjeg načina usklađivanja.

Budući da se ovim Zakonom rješavaju pitanja važna za stabilnost mirovinskog osiguranja i financijsku održivost u dužem vremenskom razdoblju, predloženo je njegovo donošenje hitnim postupkom.

RADNA TIJELA

Prije plenarne sjednice predloženi Zakon razmotrila su i poduprla njegovo donošenje nadležna radna tijela - **Odbor za zakonodavstvo (uz amandman nomotehničke naravi na čl. 7.) te matični Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo.**

RASPRAVA

Prije prelaska na raspravu, **Vera Babić**, državna tajnica u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, dodatno je obrazložila zastupnicima predložene zakonske izmjene. Potom ih je dr.sc. **Marko Turić**, predsjednik matičnog Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, izvijestio o stavovima tog radnog tijela.

Broj umirovljenika gotovo izjednačen s brojem osiguranika

Dr.sc. **Andrija Hebrang** je izvijestio da Klub zastupnika HDZ-a podupire predloženi Zakon, jer je nov način izračuna mirovina koji se njime predlaže neminovnost i nezaobilazni dio u strategiji oporavka hrvatskog gospodarstva. Naime, broj umirovljenika i u nas i u drugim zemljama raste znatno brže od porasta proračuna, fondova i doprinosa. Svake godine sve je manji broj radno aktivnog stanovništva u odnosu na umirovljenike, a u Hrvatskoj je njihov broj već gotovo izjednačen (u nas je broj umirovljenika rastao daleko brže, kao posljedica rata i gubitka radnih mjesta, a dijelom i privatizacije). Zbog toga je problem uopće prikupiti novac za isplatu mirovina, a svako povećanje dodatni je teret gospodarstvu. Naime, povećanje mirovina znači veći teret na

plaće a povećana cijena rada povećava i cijenu proizvoda. Zbog toga automatski pada konkurentnost cjelokupnog gospodarstva, a time i mogućnost povećanja plaća i izdvajanja za mirovine (to je začarani krug), napominje zastupnik. Udio državne potrošnje, u koju se ubrajaju i mirovine, u bruto društvenom proizvodu, u Hrvatskoj je na samom europskom vrhu (51 posto), za razliku od drugih tranzicijskih zemalja koje ulaze u EU (u Rumunjskoj 33 posto, a u Bugarskoj 37 posto). Taj krug se mora energično prekinuti, to više što svega četiri zemlje u svijetu prakticiraju usklađivanje mirovina samo prema porastu plaća, a i one preispituju to rješenje (iako su puno bogatije od nas i nisu prošle rat). Ovakav način indeksacije mirovina kakav se sada predlaže, i kakav smo imali do prije godinu dana, primjenjuje se u 90 posto europskih zemalja, samo je u većini njih omjer između udjela porasta plaće i indeksa troškova još nepovoljniji. Rješenje koje danas donosimo u konačnici ne mora biti protiv interesa umirovljenika, napominje Hebrang. Naprotiv, zbog indirektnih učinaka na gospodarstvo to je upravo prijedlog u njihovu korist (stabilnost gospodarskog rasta je jedino jamstvo stabilnosti Mirovinskog fonda).

Tzv. švicarska formula povoljnija samo trenutno

Predstavnik Kluba zastupnika IDS-a, **Damir Kajin**, započeo je svoje izlaganje citatom iz obrazloženja predlagatelja, kako će predloženi način usklađivanja mirovina prema plaćama i potrošačkim cijenama utjecati na rast izdataka za mirovine, ali po manjim i gospodarski prihvatljivijim stopama, nego u slučaju zadržavanja važeće indeksacije samo prema rastu plaća (u tom bi slučaju u razdoblju 2005 - 2007. godine ukupni mirovinski izdaci bili veći za oko 1,6 mlrd. kuna, a do 2014. godine za oko 25 mlrd. kuna). Na osnovi toga se može zaključiti da će si umirovljenici sami vraćati dug iz svojih umanjnih mirovina, a dijelom će biti vraćen i prihodima od privatizacije. Točnije, nekima će dug

biti vraćen, a uzet će se svima, kroz ovu promjenu formule usklađivanja.

Po mišljenju zastupnika sadašnji način usklađivanja mirovina bio je za umirovljenike povoljniji od onoga koji je bio na snazi do 2004. godine, ali što se gospodarske prilike pogoršavaju to će tzv. Račanova formula opet biti povoljnija od ove aktualne. Ilustracije radi, spomenuo je da bi prema postojećoj formuli mirovina od 1.826,79 kuna porasla za 29,22 kune, a po švicarskoj formuli za 30,14 kuna. Kada bi se pratio rast bruto društvenog proizvoda i rast plaća, isti bi umirovljenik dobio 43,84 kune više (razlika je 14,62 kuna).

Nov način usklađivanja mirovina je neminovnost i nezaobilazni dio u strategiji oporavka hrvatskog gospodarstva.

Trenutno je švicarska formula za umirovljenike povoljnija nego usklađivanje s rastom plaća, ali dugoročno tome nije tako. Stoga bi možda bilo kompromisno rješenje da se ovaj zakon primjenjuje do 31. prosinca 2007., zaključio je Kajin.

U nastavku je pojasnio da su ideesovci, kad je indeksacija posrijedi, uz Hrvatsku stranku umirovljenika. Bit ovog paketa mirovinskih zakona je kako namaknuti novac za povrat duga umirovljenicima, naglašava zastupnik. Kako reče, stvarne žrtve su onih 239 tisuća umirovljenika koji neće dobiti ništa jer su, tobože, preplaćeni (mirovina im iznosi skromnih 100 - 1300 kuna). Najviše su zakinuti tzv. novi umirovljenici (njih 300 tisuća) čija je mirovina u prosjeku 13, 14 posto manja od mirovine "starih" umirovljenika.

Teret stabiliziranja mirovinskog fonda podnijet će umirovljenici

Dragutin Lesar je izjavio da **Klub zastupnika HNS-a** neće podržati ovaj zakonski prijedlog, zbog toga što njime

dolazi do smanjenja obračuna mirovina u startu i njihove indeksacije, a i "stoga što nas je ova ista Vlada lani uvjeravala u to da je formula koja je trenutno na snazi, a koje se oni sada odriču, odraz stanja i mogućnosti hrvatskog gospodarstva. Kako reče, može prihvatiti tvrdnju da je potreba promjene te formule odraz gospodarskog stanja, i nemogućnosti državnog proračuna da prati rast mirovinskih izdataka, ali ništa bitno se nije promijenilo od lani, kad je uveden postojeći način usklađivanja. Tako će glavni teret stabiliziranja mirovinskog fonda i sredstava podnijeti umirovljenici, posebice oni koji odu u mirovinu ove i idućih godina. Upravo donesenim Zakonom o umirovljeničkom fondu umirovljenicima smo omogućili da biraju hoće li ući u Fond ili će dati zahtjev za isplatu gotovine. Međutim, kod ovog Zakona više nema mogućnosti izbora, jer se od 99. godine kao osnovica za obračun mirovine više ne uzima 10 najpovoljnijih godina, nego 26 posljednjih godina, a nakon 2010. računat će im se cijeli radni vijek. To je razlog što tzv. novi umirovljenici imaju daleko manje mirovine od onih koji su otišli u mirovinu ranije, iako su imali iste plaće i stručnu spremu (većina ih prima oko tisuću četiristo kuna). Budući da toj istoj kategoriji umirovljenika sada mijenjamo formulu za indeksaciju i obračunavamo manji postotak na manju osnovicu, njihove će mirovine sve više zaostajati za plaćama. Zbog toga mnogi i "bježe" u prijevremenu mirovinu, tako da se od kraja 2004. godine broj novih umirovljenika povećao za 18 tisuća, s velikim udjelom prijevremenih mirovina.

Činjenica da se nastavlja trend povećanja broja umirovljenika u odnosu na radno aktivne građane (trenutno je odnos 1,38 na jednog umirovljenika) također će generirati problem u mirovinskim sredstvima, upozorava zastupnik. Unatoč tome što je u programu Vlade RH zapisano da bi do 2007. prosječna mirovina trebala dosegnuti 70 posto prosječne plaće, njen udio je u padu. Dok je u siječnju 2004. iznosio 42,4 posto (prosječna mirovina pokrivala je 55 posto umirovljeničke košarice), u siječnju

ove godine spustio se na 41,38 posto. Za ožujak ove godine 337 tisuća umirovljenika primilo je mirovinu do tisuću 500 kuna, a 305 tisuća njih između tisuću petsto i 2 tisuće kuna. Budući da se povećava broj godina koje ulaze u mirovinsku osnovicu, bit će sve više umirovljenika s minimalnim mirovinama, sa sve manjom indeksacijom. Drugim riječima, teret stabiliziranja mirovinskog fonda podnijet će umirovljenici, posebice oni koji odu u mirovinu ove i idućih godina. Država će istodobno na mirovinskim izdacima uštedjeti sto milijuna kuna u ovoj godini, milijardu i 600 tisuća kuna do 2007., odnosno 25 milijardi kuna do 2014. godine (toliko će manje isplatiti za mirovine).

Spriječiti daljnji pad mirovina

Po riječima **Davorka Vidovića**, ni Klub zastupnika SDP-a ne može poduzeti predloženi Zakon. U prvom redu nije shvatljivo da se inzistira na hitnom postupku, iako se radi o propisu koji bitno utječe na materijalni položaj i socijalni status umirovljenika, te na državni proračun i stanje državnih financija. Nevjerojatno je kako kolega Hebrang sada govori dijametralno suprotno od onoga što je govorio prije godinu dana, kada su nas gospoda iz Vlade uvjeravali da se ovakva promjena formule za usklađivanje mirovina može podnijeti. Kad smo upozoravali na realne mogućnosti Hrvatske i posljedice obmanjivanja ljudi nerealnim obećanjima, bili smo ušutkivani najprostačijim demagogijama koje su se mogle čuti u ovom Saboru. A rezultat velike skrbi "socijalno osjetljivog" HDZ-a za umirovljenike, je činjenica da realna vrijednost mirovina, kao i kupovna moć u ovoj zemlji pada. Naime, usklađivanje mirovina s rastom plaća može biti dobra formula sve dotle dok plaće rastu brže od troškova života i u uvjetima visokog BDP-a. Međutim, u Hrvatskoj se desila recesija, jer nas je HDZ za godinu i pol dana strmoglavio s vrha ljestvice tranzicijskih zemalja na samo dno (o tome svjedoče svi gospodarski pokazatelji). Budući da više nema gospodarskog rasta koji bi

jamčio razvoj i rast plaća, a samim time i rast mirovina, argumenti u obrazloženju predlagatelja su logični. Nema nikakvih naznaka da se s ovom smušenom ili nepostojećom gospodarskom politikom nešto može poboljšati i nemojmo zamagljivati probleme. Paradoksalno je da u Hrvatskoj imamo čak milijun i 70 tisuća umirovljenika, tako da je njihov broj gotovo izjednačen s brojem osiguranih (od kojih barem polovica radi u administraciji).

Popraviti status tzv. novih umirovljenika

Kako reče, devedesetih godina je bilo u modi dodjeljivati prava braniteljima, dok su umirovljenici bili zadnja rupa na svirali. Međutim, sad je druga situacija, budući da su oni postali politički faktor (izlaze na izbore i glasaju, osnovali su svoju stranku, itd.). Nažalost, uređivanju mirovinskog sustava se ne pristupa sustavno, već se jedne godine ukida formula za usklađivanje mirovina, a druge vraća. Umjesto da se građanima ponudi model koji će biti socijalno podnošljiv, pravedan i ekonomski održiv, dobivamo ovaj kaos. Možemo imati pravedniji sustav, možemo ići s rješenjima koja će pomoći da se spriječi daljnji pad mirovina, i popravi status novih umirovljenika. Nije točno, kaže, da koalicijska Vlada nije ništa napravila za umirovljenike. U prilog tome podsjetio je na činjenicu da je 2001. odjednom došlo do povećanja mirovina za oko 400 kuna (po osnovi usklađivanja 20 posto i uključivanjem zaštitnog dodatka u mirovinsku osnovicu).

Naravno da je Vlada prošle godine govorila drugačije, i predlagala povoljniji način usklađivanja mirovina, jer nije znala da je čeka 7 i pol milijardi kuna duga naslijeđenog od prethodne Vlade, koji nije bio iskazan u Proračunu - primijetio je Andrija Hebrang. Nije točna ni tvrdnja gospodina Vidovića, da je ova Vlada dovela zemlju do gospodarskog kolapsa. Naime, gospodarski rezultati su u prvom kvartalu obično najslabiji u godini. Već pokazatelji za svibanj pokazuju rast industrijske proizvodnje

i zaposlenosti, dok je BDP porastao dvostruko više nego u prvom kvartalu (konačni rezultati se sumiraju tek na kraju godine).

Nema govora ni o kakvom obmanjivijaju umirovljenika, jer je gospodin Hebrang detaljno objasnio zbog čega se prelazi na ovu formulu, primijetio je **Krunoslav Markovinović**. Pogotovo ne vjerujem, kolega Vidoviću, da ste obmanuti vi, jer ste prošle godine bilo protiv sadašnje formule, a sada ćete biti protiv nove (izgleda da vas je netko krivo uvjerno da je demagogija vrlina).

U slučaju zadržavanja važeće indeksacije, ukupni mirovinski izdaci bi u razdoblju do 2014. godine bili veći za oko 25 mlrd. kuna. Na osnovi toga se može zaključiti: teret stabiliziranja mirovinskog fonda podnijet će umirovljenici, posebice oni koji odu u mirovinu ove i idućih godina.

Ne samo da nije istina da je HDZ "strmoglavio Hrvatsku", nego ju je spasio da se ne strmoglavi u dužnički argentinski sindrom, i vratio je na formulu održivog razvoja, bi je kategoričan Stjepan Bačić. Nije točno ni to da je devedesetih godina HDZ-ova vlast braniteljima davala "kapom i šakom". Davala im je prava koja su zaslužili, a to je još uvijek daleko manje od prava koja su imali borci NOB-a.

Novu formulu primijeniti samo na povlaštene mirovine

Povećanje mirovinskih izdataka nije nastalo zbog usklađivanja mirovina nego zbog povećanja broja umirovljenika, ustvrdio je **Josip Sudec**, predstavnik Kluba zastupnika HSU-a. Upozorio je na kontinuirani pad udjela mirovina u društvenom bruto proizvodu od 2002. godine, tako da danas iznosi 12,56 posto (a ne 14 posto kako se tvrdi). Nema nika-

kvog razloga da štitimo Proračun, kad se dvostruko više sredstava za mirovine prikuplja od mirovinskog doprinosa nego što se izdvaja iz državnog proračuna. Lani je, unatoč ovoj formuli i novim umirovljenicima, Proračun pokrio gubitak u Mirovinskom fondu od svega 499 tisuća kuna. A što se tiče razlike, ona je "skočila" s naslova povlaštenih i mirovina branitelja. Kad je već tako da štitimo proračun primijenimo švicarsku formulu na 180 tisuća povlaštenih mirovina, a nama ostalima, koji imamo obične mirovine, ostavimo mogućnost usklađivanja s rastom plaća (uostalom, naše mirovine se i alimentiraju iz plaća, a ne iz proračuna.) A budući da će se ova formula primjenjivati tek od 2006., neka ova rasprava bude prvo čitanje zakonskog prijedloga, kako bismo u međuvremenu pronašli pravičnu formulu, a ne da umirovljenike koji su odradili puni radni vijek i stvorili ova društvena bogatstva pretvaramo u socijalne slučajeve. Umirovljeničke udruge i Stranka umirovljenika upozoravaju na to da će, izgleda li se ovaj Zakon u ponuđenom tekstu, biti prijedena donja granica tolerancije.

Zakon u funkciji rasterećenja Proračuna

Govoreći u ime Kluba zastupnika HSLs-a, DC-a i LS-a, **Zlatko Kramarić** je izjavio da je ponosan što pripada onom dijelu hrvatske politike koji je krajem 93. godine osjetio da se donošenjem odluke tadašnje Vlade RH čini nepravda prema umirovljenicima i koji je tražio da se to popravi (HSLs je čak pisao ustavne tužbe). Nažalost, Ustavni sud je te tužbe odbio, da bi 98. godine, zbog promijenjenih političkih okolnosti, donio drugačiju odluku. Međutim, neke krive poteze iz prošlosti ni na koji način ne možemo popraviti, pa ni činjenicu da su privatizacija i pretvorba u Hrvatskoj dobro pripomogle rapidnom rastu broja umirovljenika. S obzirom na to da na jednoga od njih dolazi 1,36 radno aktivnih građana, od kojih mnogi rade u nadgradnji, brine nas tko će zaraditi za mirovine (naročito moramo biti zabrinuti za budućnost nove umirovljeničke

populacije). Potpuno je jasno da je ovaj Zakon u funkciji rasterećenja državnog proračuna, što je s jedne strane logično, no problem je kako smanjiti negativne implikacije, prije svega zaustavljanje daljnjeg rasta mirovina, što veliki dio građana neće moći pozdraviti. Uostalom, svi mi, koji posljednjih petnaestak godina sudjelujemo u hrvatskoj politici, snosimo moralnu odgovornost za to što nismo pronašli prave formule.

Nisam posve siguran, kaže zastupnik, je li bolja sadašnja ili ona ranija (to će pokazati život) no uspijemo li pokrenuti gospodarstvo to će svakako riješiti i ovaj problem.

Činjenica je da Hrvatska u odnosu na razvijene zemlje Europe ima velike izdatke za mirovine i izuzetno veliki broj umirovljenika te nepovoljna demografska kretanja. Sve to ukazuje na nužnost mijenjanja sustava usklađivanja mirovina, no postavlja se pitanje je li ovo najsretniji način da se uštede određena proračunska sredstva (nisu primjerene usporedbe sa zemljama gdje se one usklađuju prema kombinaciji rasta plaća i potrošačkih cijena).

Iako će Klub zastupnika HSLs-a, DC-a i LS-a biti suzdržan kod glasovanja o ovom zakonskom prijedlogu, pozitivno ocjenjuju članak 3. za koji smatra da pogoduje osobama koje su bile prisiljene voditi sudske sporove za zaštitu svojih prava iz radnog odnosa, te su u slučaju povoljnog ishoda dobivale jednokratne isplate zaostataka plaća. Pozdravljaju i ozakonjenje postojeće prakse u postupku ocjene radne sposobnosti u slučaju ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja, koje se temelji na invalidnosti.

Formula koju se sada predlaže bit će bolja za Vladu, jer će na temelju toga država do 2014. uštedjeti 25 mlrd. kuna, ali će zato biti lošija za umirovljenike, koji će ostati bez tih novaca, primijetio je **Nenad Stazić (SDP)**.

Umirovljenici će više izgubiti nego što će dobiti

Već sama činjenica da se o ovako važnom zakonskom prijedlogu, čija će pri-

mjena značiti lošija primanja umirovljenika, raspravlja hitnim postupkom, dovoljan je razlog da ovaj zakonski prijedlog ne dobije potporu Kluba zastupnika HSS-a, izjavila je njihova predstavnica **Ljubica Lalić**. Kako reče, ne sumnja u to da će parlamentarna većina izglasati ono što želi, bez obzira na štetne posljedice za milijun umirovljenika (dok im se kroz fond vraća 50 posto utvrđenog duga, ovim zakonom im se oduzima duplo više). Te će posljedice snositi i budući umirovljenici, a da se i ne govori o onima koji su išli u mirovinu od 1999., kad je jedan dan razlike kod umirovljenja značio velike razlike u visini mirovine. Podsjetila je na činjenicu da je krajem 1999. godine prosječna mirovina iznosila 35,51 posto prosječne plaće, da bi 2003., zahvaljujući naporima koalicijske Vlade, dostigla udio od 43,79 posto. Unatoč optimističnim najavama nove vlasti da će se taj udio povećati na 50 i više posto, već u svibnju ove godine udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći iznosio je 42,61 posto, a usvajanjem ovih izmjena ta će se tendencija nastaviti. Zbog toga će HSS biti protiv donošenja ovog Zakona, kao što su bili protiv masovnih umirovljenja tijekom pretvorbe i privatizacije, jer su znali da je sustav koji dovodi gotovo do izjednačavanja broja zaposlenih i umirovljenika neodrživ.

Potaknuta njenom tvrdnjom da su se za vrijeme Tomčića, odnosno koalicijske Vlade, mirovine povećavale, **Božica Šolić (HDZ)** je primijetila da se predsjednik HSS-a dobro osigurao za starost. Naime, otišao je u mirovinu na jedan dan, da bi ostvario prava na mirovinu predsjednika Sabora. Nije točno da je koalicijska Vlast osigurala sredstva za rast mirovina, dodao je **Josip Đakić (HDZ)**. Naime, strane banke su osigurale sredstva koja su oni potrošili, dijeleći šakom i kapom. Dodatno se zaduživši u inozemstvu doveli su Hrvatsku na rub propasti, uopće ne vodeći računa o proračunskim prihodima i rashodima.

Pero Kovačević je najavio da Klub zastupnika HSP-a neće poduprijeti ovaj Zakon, veći traži da ga se uputi u drugo čitanje. Za umirovljenike izgle-

da ne važi ona izreka gospode Lalić: "Dobio na ćupriji, izgubio na mostu", kaže zastupnik. Naime, kako sada stvari stoje, pola su izgubili na ćupriji, a ostatak na mostu. Da je Vlada imala socijalnog sluha zadržala bi za umirovljenike s najnižim mirovinama (ispod 2000 kuna) sadašnji način usklađivanja, a za one s natprosječnim mirovinama mogla je uvesti predloženi model. Naime, nekome tko mjesečno prima 1500 kuna 1 posto povećanja ne znači ništa, dok onima s povlaštenim mirovinama to donosi puno.

Iako je u Programu Vlade RH zapisano da bi do 2007. prosječna mirovina trebala dosegnuti 70 posto prosječne plaće, njen udio je u siječnju ove godine iznosio svega 41,38 posto.

Svjesni smo činjenice da je u zemlji težak gospodarski položaj, što svakako ima utjecaja i na izdvajanja za mirovine (prije rata su tri osiguranika radila za jednog umirovljenika, a sada je to gotovo izjednačeno), ali nismo očekivali ovakvu socijalnu neosjetljivost. Osim toga, Vlada je namjerno ovaj važan Zakon, koji se tiče standarda hrvatskih građana ostavila za kraj, kad su zastupnici već umorni, "da nas ulovi u zeitnotu i da se to isfura."

Njegovo izlaganje potaklo je više zastupnika da se jave za ispravak netočnih navoda. Nije točno, kaže **Krunoslav Markovinović**, da umirovljenici gube "i na mostu i na ćupriji" (dobivaju onoliko koliko mogu). Međutim, točno je da vas je sve više na sredini mosta, a ne usuđujete se ni na jednu ni na drugu stranu. Sa sredine je, očito, najlakše vikati, ali vi ćete u vodu, poručio je Kovačeviću. **Mirjana Brnadić (HDZ)** je podsjetila na to da su se HSU i Udruga umirovljenika dogovorili s Vladom i pristali na ovakav način vraćanja duga ("vaše izlaganje služi samo za blaćenje Vlade i strašenje umirovljenika"). Na Kovačeviću optužbu da Vlada nije imala

socijalnog sluha, **Josip Đakić** je uzvratio: "Predlažući ovakav način obračuna Vlada se ravnala gospodarski prihvatljivim stopama i realnim mogućnostima Državnog proračuna, ne samo u ovoj nego i idućim godinama".

Tzv. švicarski model pun rupa

Kao i njeni stranački kolege, **Ingrid Antičević-Marinović** se izjasnila protiv ovog zakonskog prijedloga, prije svega zbog hitne procedure, ali i stoga što Vlada njime izigrava umirovljenike i odustaje od obećanja danih HSU-u. Uostalom, o kvaliteti predloženih rješenja najbolje - kaže - svjedoči činjenica da u sabornici nema premijera, koji je prije nepunih sat vremena zdušno branio Prijedlog zakona o umirovljeničkom fondu, a ni resornog ministra.

U obrazloženju ovog Zakona stoji da se predloženim ublažava budući rast izdataka za mirovine. Drugim riječima, Vlada priznaje da nema snage pokrenuti gospodarstvo, zbog čega mijenja formulu za usklađivanje mirovina (u nedostatku vlastitih ideja provodi zamisli MMF-a). Švicarski model i ovako mali komadić u čemu učestvuju umirovljenici, bit će sada kao komadić švicarskog sira, pun rupa, napominje zastupnica. Naime, dok država prikazuje da, tobože, obeštećuje umirovljenike, na duži rok će profitirati na izdacima za mirovine.

Ruža Lelić (HDZ) je izrazila čuđenje što se zastupnici SDP-a nisu sjetili ovih žalopojki ranije, budući da su u njihovom mandatu mirovine usklađivane upravo po ovoj formuli koja se sada predlaže (aktualna Vlada je uspjele održati povoljniji kurs barem godinu dana).

Osnovni problem kako povećati mirovine

Nije točno da je ova Vlada bila neodgovorna u svojim obećanjima prema koalicijskim partnerima, negodovao je **Josip Đakić**. Stvar je u tome da se suočila s prezaduženim državnim proračunom koji je bio na rubu argentinskog sindroma.

Nema sumnje da premijerova obećanja iz jamstvene kartice na ovom zakonu padaju, konstatala je **Milanka Opačić**. Naime, već nakon šestomjesečnog usklađivanja mirovina s rastom plaća, Vlada je u pretpristupnom ekonomskom programu obećala Europi da će primijeniti formulu i vratiti mirovine na stari izračun.

Nažalost, i unatoč postojećoj formuli koja je išla u prilog umirovljenicima, mirovine u Hrvatskoj ozbiljno zaostaju za rastom plaća, što će povratkom na tzv. švicarsku formulu još više dolaziti do izražaja. Osim toga, ostaje otvoreno pitanje razlika u mirovinskim primanjima onih koji su umirovljeni do 1998. godine i tzv. novih umirovljenika (zbog neodgovarajućih zakonskih odredbi građani odlaze u mirovinu sa sve nižim primanjima), upozorava zastupnica. Primjerice, oko 340 tisuća umirovljenika prima mirovinu od 400 do 1500 kuna, a prosječna invalidska mirovina iznosi svega 278,00 kuna. Prema tome, osnovni problem je kako povećati mirovine i omogućiti ljudima koji su pošteno odradili svoj radni vijek da pristojno žive od svoje mirovine. Nažalost, umirovljenici će primjenom ove formule puno više izgubiti nego što su dobili Zakonom o umirovljeničkom fondu, jer ona neće moći pratiti rast prosječne plaće, pa će mirovine sve više zaostajati za porastom plaća.

Ne pokrene li se gospodarstvo, neće biti sredstava ni za mirovine

Mirovinsku reformu smo započeli još 98. godine, kako bismo usporili odlazak u mirovinu i osigurali bolje uvjete postojećim i budućim umirovljenicima, podsjetila je **Dragica Zgrebec (SDP)**. Tada je iz mirovinskog doprinosa izdvojeno 5 posto za drugi mirovinski stup, ali se pojavio dodatan problem umirovljenika koji primaju sredstva iz tzv. generacijske solidarnosti. Da su se istovremeno provodile i druge reforme te da su bili bolji gospodarski rezultati, možda bismo polučili bolje efekte. Međutim,

niti jedna reforma, osim gopodarske, ne može donijeti trajne efekte, napominje zastupnica.

Svakako treba uvažiti obrazloženje Vlade da se zbog niskih gospodarskih pokazatelja i prenapregnutog proračuna usklađivanje mirovina s rastom plaća dugoročno ne može održati. Međutim, to je bilo jasno već prošle godine kad smo uvodili tu formulu. Znajući u kakvom smo ekonomskom stanju, Vlada je trebala povući i neke druge poteze koji bi rezultirali gospodarskim rastom. Međutim, on se iz godine u godinu usporava, a mirovine su tako niske da većina umirovljenika, ako nemaju neke dodatne prihode (npr. od imovine i sl.) doista živi na rubu egzistencije. Postojeći odnos između umirovljenika i osiguravanih (1 naprama 1,38) je neodrživ. Ne dođe li do jačih gospodarskih aktivnosti, koje će značiti dodatno zapošljavanje, nećemo moći održati niti ovako niske mirovine, a svaka rasprava o njihovu usklađivanju bit će deplasirana. Uostalom, umirovljenicima koji mjesečno primaju manje od 300 kuna svejedno je po kojoj formuli im se usklađuju mirovine, jer se ta razlika izražava u lipama. Stoga dugoročni program ove, i svake buduće Vlade, mora biti osiguranje uvjeta za razvoj gospodarstva, povećanje domaćih i stranih ulaganja te investicija. Na taj će se način povećavati i zaposlenost te gospodarski efekti, što će omogućiti i jače punjenje fondova (mirovinskog i zdravstvenog), te državnog proračuna.

Povrat duga na račun smanjenih mirovina

Nenad Stazić (SDP) je odao priznanje Vladi zbog dosljednosti kojom uporno donosi rješenja koja onda poništava (tako je pompozno najavljivala smanjenje stope PDV-a, da bi već nakon mjesec dana od toga odustala. Vlada sada tvrdi da je švicarska formula za usklađivanje mirovina fiskalno prihvatljivija i socijalno pravednija od usklađivanja prema rastu plaća. Ako je to točno, zašto je uopće mijenjala tu formulu u 2004. godini, pita zastupnik. Premijeru je očito rasprava o ovoj temi neugodna, no još je

neugodnija umirovljenicima, pogotovo onima s najnižim mirovinama, koji će se jako loše provesti. Cinično je govoriti o nekakvoj velikoj brizi ove Vlade za umirovljenike, kad iz svega proizlazi da će oni sami sebi vratiti dug, na račun smanjenih mirovina. Uostalom, i predstavnik HSU-a je priznao da će im po Zakonu o umirovljeničkom fondu biti vraćeno 13 mlrd., dok će temeljem ovog Zakona država u desetogodišnjem razdoblju godina uštedjeti na mirovinama 25 mlrd. kuna.

Kad već štitimo proračun, tzv. švicarsku formulu primijenimo na 180 tisuća povlaštenih mirovina, a za ostale ostavimo mogućnost usklađivanja s rastom plaća.

Kad je bivša vlast počela voditi administraciju u ovoj zemlji, udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći bio je 35,51 posto, a na kraju mandata popeo se na 43,79 posto. Danas je taj odnos 41 posto, a nakon usvajanja ovog zakona će se dalje pogoršati, upozorava zastupnik.

Zakon u redovnu proceduru

Mr.sc. **Mato Arlović** je najavio da će podržati Prijedlog zaključka o upućivanju ovog Zakona u redovnu proceduru, uz napomenu da se njegovi stranački kolege ne slažu s konceptom i načelima na kojima počiva. Naime, postavlja se pitanje može li se u našim uvjetima uopće primijeniti formulu o kojoj je riječ, odnosno teret vraćanja duga za 423 tisuće umirovljenika koji će dobiti obeštećenje, prebaciti na sve ostale. Kad se uspoređujemo s nekim drugim zemljama koje primjenjuju švicarski model, treba voditi računa o socijalnom minimumu i egzistencijalnim potrebama koje se tamo štite. Bila bi posve druga situacija da se povećava broj novootvorenih radnih mjesta i zapošljavanje iz čijeg bi se priliva osiguravala sredstva za rast mirovina.

Zastupnik smatra da ne treba prihvatiti ni argumente predlagatelja kojima je obrazložio hitni postupak, pogotovo stoga što još ima dosta vremena da se ovaj Zakon donese u dvije faze. Ionako se predviđa da će se početi primjenjivati od 31. prosinca ove godine (ništa se ne bi dogodilo ni da u zakonu stoji 1. siječnja 2006.). Ako se mirovine obračunavaju unazad, znači li to da umirovljenike želim zakinuti za Božić i Novu godinu?

U nastavku se osvrnuo i na pojedine odredbe predloženog Zakona, među ostalim i na članak 1., kojim se propisuje da dospjela a neisplaćena mirovinska primanja iza umrlog korisnika koji nema nasljednika pripadaju Republici Hrvatskoj, odnosno državnom proračunu (smatra logičnijim da ta sredstva pripadnu jedinici lokalne samouprave). Do drugog čitanja valja preciznije regulirati i čl. 2. i dr., kako se ne bi dogodilo da donesemo zakon koji će, umjesto malog pomaka ka socijalnoj pravdi, još više povećati socijalne razlike.

Vlada se ponaša nekorektno prema umirovljenicima

Na kraju je prigovorio da je Hrvatska televizija nekorektno prekinula prijenos ove rasprave, s čime se složio i njegov stranački kolega **Zvonimir Mršić**. Riječ je, kaže, o kompenzacijskom zakonu koji će imati pozitivni utjecaj na državni proračun, ali ne i za umirovljenike. Uostalom, o tome se govori i u obrazloženju predlagatelja, a samo u jednom retku se konstatira da će ostale izmjene važećeg Zakona utjecati na poboljšanje zaštite prava osiguranika i korisnika mirovina, dok nema ni riječi o tome da će ta prava ubuduće biti manja. Naime, jutros smo razgovarali o tome kako ćemo dijelu umirovljenika vratiti dug, a ovim zakonom najavljujemo da će svima njima standard rasti sporije nego ostalim građanima Hrvatske. Znači li to da će umirovljenici plaćati 50 posto cijene plina, loživog ulja, struje i dr., koji će ujesen vjerojatno poskupjeti? - pita zastupnik. Većina njih ne razmišlja o tome hoće li kupiti Mercedes s više ili

manje opreme, već razmišljaju o tome kako da zamole osobe u komunalnom poduzeću da im razvuku plaćanje režija na 12 rata, jer ne mogu podnijeti zimsku ratu za plin. Vlada se ponaša nekorektno prema ovoj skupini stanovništva koja je doista ugrožena, tvrdi zastupnik. Predložena formula bi bila prihvatljiva da su mirovine dostigle barem 50 posto prosječne plaće, ali njihov je udio danas manji nego u studenome 2003., te i dalje pada, dok cijene istodobno rastu. Postavlja se pitanje želimo li doista vratiti umirovljenike na prosjački štap ili se smatramo socijalno odgovornom državom koja se mora posebno brinuti za one koji su cijeli svoj život ugradili u ovo što mi danas imamo i rasprodajemo i što je opljačkano (napokon se iz redova HDZ-a čula tvrdnja da se u pretvorbi dogodila pljačka). Država i mirovinski fondovi trebaju im osigurati pristojne mirovine kojima će moći pokriti osnovne životne potrebe, jer su to zaradili. To nije posao lokalne samouprave koja, nažalost, uskače tamo gdje država ne želi riješiti problem (s ovim zakonom ona i dalje ne rješava to pitanje). Osim toga, u zakonskom tekstu nema ni riječi o diskriminaciji koja se dogodila između starih i novih umirovljenika. Dakako, svi mi smo si osigurali iznadprosječne mirovine pa nam je teško razumjeti građane koji žive od tisuću ili 1.500 kuna, zaključio je Mršić.

Derogirali smo sustav generacijske solidarnosti

Kod donošenja odluka o promjeni mirovinskih sustava moramo biti vrlo oprezni i ne srljati samo na procjenu temeljem fiskalnih pitanja, nego sagledati i sva ostala pitanja s tim u svezi koja su vezana uz mirovinske sustave, upozorio je **Dragutin Pukleš (HSU)**. Za usklađivanje mirovina s rastom plaća opredijelili smo se zato da barem simbolično poboljšamo negativne efekte provedene mirovinske reforme iz 99. godine, a i stoga jer smatramo da umirovljenici trebaju dijeliti sudbinu radnika. Naime, spomenutom reformom smo kompletno derogirali sustav generacij-

ske solidarnosti i stvorili razlike u visini mirovina, tako da su oni koji su išli u mirovinu u određenim razdobljima već došli u neravnopravan položaj. Osim očitih razlika između primanja starih i tzv. novih umirovljenika, mirovine sve više zaostaju za prosječnim plaćama ("pitanje povrata duga je sitnica spram ovog problema koji nam stoji za vratom").

Po mišljenju zastupnika, argumenti kojima je predlagatelj popratio ovaj zakonski prijedlog su prilično neuvjerljivi i ne mogu proći (moramo li baš sve uvoziti iz inozemstva, pa čak i formulu za usklađivanje mirovina?). Nadalje, kad govorimo o učešću mirovina u BDP-u, baratamo s postotkom koji je nemjerljiv s ostalim zemljama EU. Naime, one nemaju u svom mirovinskom sustavu braniteljske mirovine, a nisu imale ni ovakvu pretvorbu i privatizaciju, koja je masu ljudi izbacila s posla što je dodatno opteretilo mirovinski sustav. Za sve to nisu krivi umirovljenici, pa ne mogu isključivo oni snositi ni teret tih troškova. Nije najsretnije rješenje ni da se prosječni indeks potrošačkih cijena koristi za usklađivanje rasta mirovina, budući da su tu uračunate i cijene proizvoda koje većina naših umirovljenika ne može kupovati.

Predložena formula nepravična

Po riječima **Silvana Hrelje**, Hrvatska stranka umirovljenika ne prihvaća ni način na koji se ovaj Zakon gura u proceduru, niti njegov sadržaj, jer smatra da je ova formula socijalno i financijski neprihvatljivija za umirovljenike i nepravična. Nema razloga - kaže - za hitni postupak, jer ima dovoljno vremena da se zakonski tekst proanalizira sa svih aspekata, i istraje na pronalaženju najboljih rješenja (dakako, u okviru gospodarskih mogućnosti). Osim toga, o predloženom se nisu izjasnili ni socijalni partneri, budući da uz Zakon nije priloženo mišljenje Gospodarsko-socijalnog vijeća.

U nastavku je podsjetio na zaključak što su ga potpisali premijer i predsjednik HSU-a u kolovozu prošle godi-

ne, u kojem se navodi da će zajedničko povjerenstvo Vlade RH, HSU-a te umirovljeničkih udruga razmotriti postojeći sporazum iz prosinca 2003. i uskladiti ga prema gospodarskim mogućnostima Republike Hrvatske, vodeći računa o pretprijetnom ekonomskom programu za ulazak u EU. Spomenuta radna grupa je imenovana, ali nikada nije došlo do sastanka gdje bi se mogli sučeliti argumenti. Mogli smo dogovoriti selektivni pristup primjene bilo koje druge formule, jer za to imamo razloga, kaže zastupnik. Ne možemo u jednom dijelu umirovljeničke populacije graditi novo siromaštvo i ostati na to slijepi. Zatvaramo oči pred činjenicom da imamo model koji motivira građane da idu u mirovinu jer, što više godina rade, mirovina će im biti sve manja. Naime, prosječni udio tzv. novih mirovina u prosječnoj plaći je svega 30 posto, što je neodrživo.

U svom ponovnom javljanju **Dragutin Lesar** je, među ostalim, primijetio da ovaj zakonski prijedlog uopće nije bio razmatran na Gospodarsko-socijalnom vijeću, a sindikati su tek dan ranije saznali za to da je uvršten u dnevni red ove sjednice. Založio se za to da se novim načinom obračuna barem djelomično popravi status tzv. novih umirov-

ljenika, odnosno kompenzira smanjena razina mirovinskih prava ozakonjena mirovinskom reformom.

Ovim zakonom umirovljenicima se oduzima duplo više nego što će im biti vraćeno kroz Umirovljenički fond.

U završnom osvrtu u ime Kluba zastupnika HSU-a, **Silvano Hrelja** inzistirao je na tome da se ovaj Zakon uputi u drugo čitanje. Demantirao je tvrdnju potpredsjednika Vlade, gospodina Polančeca, da će povratak na staru, tzv. švicarsku formulu, jamčiti veći rast mirovina (upravo suprotno, jamči njihov veći pad) tvrdi zastupnik. Naime, to se ne može postići ni uz sadašnji način uklađivanja s rastom plaća, zato što svaki novi umirovljenik dolazi u sustav sa sve manjom mirovinom, pa se učešće prosječne mirovine u prosječnoj plaći automatski smanjuje.

U nastavku je podsjetio na zaključke Europskog vijeća iz prosinca 2001. koji nalažu da se starim ljudima osigura standard dostojan čovjeka, te da se

promovira solidarnost među generacijama i unutar njih. Uostalom, u Deklaraciji o pristupu EU, koju smo konsenzusom donijeli prije nekoliko mjeseci, obvezali smo se da nećemo umanjivati stečena socijalna i mirovinska prava, a danas imamo na dnevnom redu zakon koji sustavno i na duge staze umanjuje socijalna prava dijela hrvatskih građana, negodovao je.

Nakon ove rasprave uslijedilo je izjašnjenje o Prijedlogu zaključaka Kluba zastupnika HSU-a, koji se zalagao za to da se ovaj Zakon prosljedi u drugo čitanje. Međutim, predstavnica predlagatelja, **Vera Babić**, izjavila je da Vlada ne prihvaća taj prijedlog, a budući da se većina zastupnika priklonila mišljenju Vlade, predloženi zaključak nije prošao.

Potom je predsjednik dao na glasovanje Konačni prijedlog zakona, čiji je sastavni dio postao i amandman Odbora za zakonodavstvo na čl. 7. Na zahtjev Kluba zastupnika HSU-a, provedeno je poimenično glasovanje. Ishod - predloženi Zakon donesen je većinom glasova nazočnih zastupnika 74 glasa "za", 33 "protiv" i 8 "suzdržanih".

M.Ko.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POLJOPRIVREDNOM ZEMLJIŠTU

Kraći put do odluke o raspolaganju poljoprivrednim zemljištem

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu, čiji je predlagatelj Vlada RH.

Vlada je predložila izmjene i dopune Zakona o poljoprivrednom zemlji-

štu kako bi se ubrzali dugotrajni postupci donošenja programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države od jedinica lokalne samouprave, te prodaja, zakup i koncesija tog zemljišta.

Sukladno njima, ako općinsko ili gradsko vijeće do 30. rujna 2005. godine ne donese Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, isti donosi Županijsko poglavarstvo županije na čijem području je sjedi-

šte općine ili grada. Navedene izmjene predlažu se u cilju stavljanja poljoprivrednog zemljišta u funkciju.

Nadležna porezna uprava utvrđuje početnu cijenu za prodaju ili zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države koja je tržišna cijena na području gdje se zemljište nalazi.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se i izlaganjem predstavnika predlagatelja, ministra poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, **Petra Čobankovića**.

Rekao je da se radi o intervenciji u tri članka. Činjenica jest da su u travnju ove godine donesene Izmjene i dopune Zakona o poljoprivrednom zemljištu i da je intencija tih izmjena i dopuna bila da se ubrza proces raspolaganja poljoprivrednim zemljištem.

Predlaže se novi rok u kojem općinska ili gradska vijeća trebaju donijeti Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, a on je do 30. rujna 2005. godine.

U članku 54. je bilo predviđeno da su jedinice lokalne samouprave dužne donijeti programe raspolaganja u roku od 2 mjeseca. U međuvremenu, otkako je Zakon bio objavljen i stupio na snagu, predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave bila su raspuštena i održani su lokalni izbori, nakon čega je uslijedio period konstituiranja. Iz tih razloga predlaže se novi rok u kojem općinska ili gradska vijeća trebaju donijeti Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, a on je do 30. rujna 2005. godine.

Druge dvije intervencije odnose se na utvrđivanje i zaduživanje nadležne porezne uprave za utvrđivanje početnih cijena za prodaju i za zakup poljoprivrednog zemljišta. Zaključio je da bi ove intervencije trebale ići u pravcu uspješnijeg provođenja zakona, odnosno

rješavanja pitanja raspolaganja i prodaje poljoprivrednog zemljišta.

RADNA TIJELA

Odbor za lokalnu i područnu samoupravu raspravljao je o ovom Prijedlogu u svojstvu zainteresiranog radnog tijela. U uvodnom izlaganju predstavnika predlagatelja istaknuto je da se predloženim izmjenama i dopunama ovog Zakona utvrđuje, da početnu cijenu u natječaju za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, kao i početnu cijenu u natječaju za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, a koja je i u jednom i u drugom slučaju tržišna cijena na području gdje se zemljište nalazi, utvrđuje nadležna porezna uprava.

Također, u uvodnom izlaganju istaknuto je da se predloženim izmjenama i dopunama ovog Zakona propisuje, da u slučaju da općinsko ili gradsko vijeće do 30. rujna 2005. godine ne donese Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, isti će donijeti županijsko poglavarstvo županije na čijem području je sjedište općine ili grada. U raspravi su članovi Odbora podržali predložene izmjene i dopune ovog Zakona, te je Odbor jednoglasno predložio Saboru njihovo donošenje.

Odbor za poljoprivredu i šumarstvo navedeni Prijedlog raspravio je u svojstvu matičnog radnog tijela, te se ne protivi prijedlogu predlagatelja o primjeni hitnog postupka u njegovu donošenju.

Nakon uvodnog obrazloženja predlagatelja Odbor je u raspravi dao potporu donošenju ovog Zakona budući da će predložene izmjene i dopune omogućiti učinkovitije raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države.

U raspravi je izneseno mišljenje da, iako ovaj Zakon treba podržati, ubuduće je nužno voditi veću brigu o tome da se u zakonima predlažu onakva rješenja koja je moguće i provesti. Naime, u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu koji je Sabor donio u travnju 2005. godine brišane su odredbe oko utvrđivanja počet-

ne cijene za prodaju i zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države od nadležne porezne uprave, da bi se sada ovim izmjenama te odredbe ponovo unijele u Zakon. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Saboru da donese predmetni Zakon.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predstavnika predlagatelja, ministra **Čobankovića**, otpočela je rasprava po klubovima zastupnika. U ime **Kluba zastupnika HNS/PGS-a** govorio je **Željko Kurtov (HNS)**. Rekao je da je na terenu situacija takva da se ovim izmjenama neće riješiti ništa bitno. Naime, u praksi nije moguće provesti raspolaganje poljoprivrednim zemljištem, jer općine ili nisu napravile program ili on nije prihvaćen od ministarstva, "a sljedbenici bivših firmi tj. tajkuni sade stalne nasade na zemljištu na kojem nemaju nikakva prava".

Rekao je da je intencija ovog Zakona bila ta da se poljoprivrednicima, tj. seljacima da zemlja kako bi se omogućila proizvodnja koja se temelji na poljoprivrednim domaćinstvima.

Izmjene su opravdane

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Vladimir Kurečić (HDZ)**. Ističe da je poljoprivredno zemljište bez dvojbe jedno od najvećih bogatstava RH i ono je još 2001, te manjim izmjenama 2002. godine zakonski definirano kao dobro od interesa za RH. Definirano je što je to poljoprivredno zemljište, regulira se njegova zaštita, korištenje kao i promjena namjene. Spomenutim zakonskim rješenjima određuje se način raspolaganja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, dakle, prodaja, zakup ili koncesija za korištenje, kao i raspo-

djela sredstava dobivenih nakon spomenutih pravnih radnji.

Isto tako obvezuju se jedinice lokalne samouprave da u skladu sa strategijom gospodarenja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, a koju donosi Vlada RH, usvoje program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države za svoje područje, a što je temelj za javni natječaj. Istim se zakonom utvrđuju poslovi nadzora poljoprivredne inspekcije u spomenutom području kao i kaznene odredbe.

Predlaže se povratak nadležnosti porezne uprave kod utvrđivanja početne cijene u natječaju za prodaju i zakup državnog poljoprivrednog zemljišta na području gdje se zemljište nalazi.

Rekao je da su izmjene i dopune Zakona iz proljeća ove godine poboljšale neke dotadašnje odredbe. Posljednjim izmjenama se stručni poslovi u svezi s postupcima prodaje i zakupa poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države iz županijskih ureda, tj. ureda državne uprave sele u upravna tijela općina ili gradova.

Nadalje, na ljestvici prvenstva prava kupnje i zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta na prvo se mjesto stavljaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva upisana u registar obveznika poreza na dohodak kojima je poljoprivreda osnovna djelatnost. Sastavni dio ugovora o zakupu je gospodarski program korištenja poljoprivrednog zemljišta, pa ako se on ne provodi, raskida se ugovor o zakupu državnog poljoprivrednog zemljišta.

Spomenutim izmjenama zakona na sličan se način regulira i davanje državnog poljoprivrednog zemljišta u koncesiju. Kako bi proces raspolaganja, tj. korištenja državnim poljoprivrednim zemljištem bio što efikasniji i pravičniji jedinice lokalne samouprave morale su u skladu sa strategijom donijeti program raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem za svoje područje u kojem

treba biti: ukupna površina zemljišta na dotičnom području, podaci o dosadašnjem raspolaganju, površine određene za povrat kao i površine određene za prodaju, koncesiju ili zakup.

Prije donošenja programa raspolaganja jedinice lokalne samouprave nisu mogle i ne mogu raspolagati državnim poljoprivrednim zemljištem, tj. ne mogu se provesti natječaji, rekao je Kurečić. Izmjene i dopune zakona iz proljeća ove godine dale su rok od dva mjeseca od stupanja na snagu zakona u kojem općinska i gradska vijeća moraju donijeti svoje programe raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem, a ukoliko to ne učine program će donijeti županijsko poglavarstvo na tom području. Isto je i s raspisivanjem natječaja temeljem odobrenog programa, postoji rok od dva mjeseca. Ovime se htjelo potaknuti jedinice lokalne samouprave da u kratkom roku završe posao i da državno poljoprivredno zemljište kupnjom ili zakupom završi u rukama hrvatskih seljaka, odnosno poljoprivrednih proizvođača.

No, neposredno nakon usvajanja zakona i spomenutih rokova dogodili su se lokalni izbori, pa kako je konstituiranje vlasti u nekim sredinama potrajalo, ovi rokovi su prekratki.

Stoga se ovim Prijedlogom predlaže rok 30. rujna 2005. godine u kojem jedinice lokalne samouprave moraju donijeti programe raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem i nakon suglasnosti na iste moraju u roku od 2 mjeseca raspisati natječaje, a ukoliko to ne učine to će učiniti županijsko poglavarstvo.

Ovim izmjenama i dopunama predlaže se povratak nadležnosti porezne uprave kod utvrđivanja početne cijene u natječaju za prodaju i zakup državnog poljoprivrednog zemljišta na području gdje se zemljište nalazi. Zastupnik napominje da ovu nadležnost poreznoj upravi nije ni trebalo ukidati.

Zaključio je da Klub zastupnika HDZ-a drži da su predložene izmjene i dopune opravdane, da će pridonijeti efikasnosti zakona, tj. da će se njima omogućiti da brzo i jednostavno do državnog poljoprivrednog zemljišta dođu oni koji

od tog zemljišta i na tom zemljištu žive. Stoga podržavaju ove izmjene i dopune zakona po hitnom postupku.

Natječaji stoje u ministarstvu

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Božidar Pankretić (HSS)**. Rekao je da ni jedan od tri članka koji se predlažu nije upitan, sva tri potrebno je staviti u zakon, međutim, postavlja pitanje zašto se to nije učinilo u travnju kada je ovaj zakon bio pred Saborom, nego se to čini tri mjeseca poslije, a predstavnici ministarstva bili su jasno upozoreni da je rok od 60 dana neizvediv.

Naime, tri mjeseca po ovom zakonu nije se moglo ništa raditi, jer nitko nije bio zadužen za određivanje početne cijene. Primijetio je da mnogi natječaji gotovo da stoje u ministarstvu, ne dolaze u rješavanje.

Izrazio je uvjerenje da će se nakon donošenja ovih izmjena zasigurno ubrzati ovaj proces, jer on do sada nije išao na zadovoljavajući način. Klub će podržati ovaj zakon.

Problem provedbe zakona

Zvonimir Mršić (SDP) rekao je da ovo usklađivanje zakona treba omogućiti provedbu osnovnog zakona. Međutim, postavlja se nekoliko drugih dilema koje utječu na provođenje zakona.

”S nezadovoljstvom moramo konstatirati da država nije do sada funkcionirala efikasno kao što su funkcionirale pojedine ili većina predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave”.

Predlaže se da predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave mora do 30. rujna donijeti program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem. Zastupnik napominje da je veliki broj jedinica lokalne samouprave to učinio. Smatra da je ministar trebao reći koje jedinice to nisu učinile i zašto, jer su već i prema osnovnom zakonu bile na to obvezne.

Postavlja i pitanje što kad jedinice lokalne samouprave donesu program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, pošalju ga ministarstvu na davanje suglasnosti i onda administraci-

ja štiti godinama, a cijelo to vrijeme državno zemljište se nelegalno koristi i netko ostvaruje prihode i prinose s tog zemljišta. U isto vrijeme država i jedinice lokalne samouprave ne ostvaruju zakupninu ili cijenu koju bi dobili s osnove prodaje, a oni koji očekuju da kupe ili zakupe to zemljište ne mogu ući u posjed.

Dakle, bilo bi dobro da se ovaj zakon dopuni na način da se obveže ministarstvo rokom očitovanja o programu raspolaganja zemljištem koje mu dostavljaju jedinice lokalne samouprave, napominje zastupnik. Dodaje da problem ne prestaje kada se ministarstvo očituje o tom prijedlogu, jer je još potrebna njegova suglasnost i na natječaj, te odluku o onome tko će kupiti ili zakupiti to zemljište.

Bilo bi dobro da se ovaj zakon dopuni na način da se obveže ministarstvo rokom očitovanja o programu raspolaganja zemljištem koje mu dostavljaju jedinice lokalne samouprave.

Mršić dolazi iz jedinice lokalne samouprave koja je zatražila prije godinu i pol dana suglasnost na takvu odluku. Međutim, ministarstvo se nije očitovalo je li odluka dobra, je li natječaj dobar, što treba učiniti. Sve to vrijeme zemljište se koristilo neovlašteno, a svi ostali su gubili, država, grad, županija, te oni koji su na natječaju prošli da bi zakupili to zemljište.

Dakle, nije samo problem u tome da li će jedinice, predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave donijeti planove do 30. rujna, problem provedbe zakona je puno kompleksniji i ne ovisi samo o jedinicama lokalne samouprave. Mršić smatra budući da se prihodi zajednički raspodjeljuju, da treba postojati zajednički interes ministarstva i jedinice lokalne samouprave da taj proces bude maksimalno kratak i efikasan. Nedopustivo je da program stoji godinu dana u nečijoj ladici, kao i suglasnost na odluku,

a u isto vrijeme netko ore, sije i žanje kulturu s te zemlje neovlašteno.

Osvrnuo se i na pitanje Porezne uprave. Ovdje se definira da početnu cijenu utvrđuje Porezna uprava. Zastupnik je mišljenja da bi početnu cijenu trebalo utvrditi predstavničko, odnosno izvršno tijelo, poglavarstvo jedinice lokalne samouprave, a da ta početna cijena ne može biti niža od onoga što je utvrdila Porezna uprava. Naime, smatra da Porezna uprava nema mehanizma kako utvrditi tržišnu cijenu nekog zemljišta, a u konačnici tržišna cijena se utvrđuje na kraju natječaja kada se vidi koliko tko nudi i tržište određuje tržišnu cijenu.

Smatra da poglavarstvo jedinica lokalne samouprave ima bolju sliku o tome koliko je tržišna cijena ili pretpostavljena tržišna cijena zemljišta na nekom području i da ta pretpostavljena tržišna cijena ne može biti manja od procjene porezne uprave. "Naravno, biti će plaćeno onoliko koliko se na natječaju dobije, ali ako se proda ta zemlja po početnoj cijeni koju definira porezna uprava, a ona je niža od nečeg što je doista tržišno, onda je na gubitku i država i jedinica lokalne samouprave, jer može biti situacija da se samo jedan ponuditelj javi".

Drži da je problem i u tome što nema roka u kojem porezna uprava mora odrediti tržišnu cijenu zemljišta koje se daje u zakup ili koje se prodaje.

Poglavarstvo jedinica lokalne samouprave ima bolju sliku o tome koliko je pretpostavljena tržišna cijena zemljišta na nekom području, a ta cijena ne može biti manja od procjene porezne uprave.

Apelirao je da predlagatelj odredi sebi rokove u kojima mora odgovoriti na ono što predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave učine, te da odredi mehanizam po kojem će se određivati početna cijena i odredi rok pore-

znoj upravi u kojem će porezna uprava dostaviti tu cijenu poglavarstvu jedinice lokalne samouprave koja nakon toga raspisuje natječaj.

Rokove svima - jedinicama lokalne samouprave, županijskim poglavarstvima, ministarstvu

Ivan Kolar (HSS) primijetio je da ovo nije prvi slučaj da iz zakona nešto ispuštamo, pa unosimo. Smatra da je opet nadležnost prenesena na višu instancu, županijsko poglavarstvo kojem se ništa neće dogoditi ako program ne donese. Smatra da je Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva jedna od kočnica u cijelom procesu. A naposljetku, čak i kada se program donese, kada se raspišu natječaji, kada se oni ponište ili prihvate, onaj tko je u posjedu zemljišta ne da se deposesdirati.

Napominje da ove kozmetičke promjene u suštini ne mijenjaju ništa, "jer zakon nije ušao u problem kako deposesdirati dosadašnjeg vlasnika i omogućiti lokalnoj zajednici da ona stvarno raspolaze zemljištem".

Smatra da su izmjene i dopune potrebne, ali da svima treba zadati rokove, jedinicama lokalne samouprave, županijskim poglavarstvima, te ministarstvu.

Mato Gavran (SDP) rekao je da je ovo prilika da se izmjenama i dopunama zakona popravne i preciznije definiraju obveze svih u lancu. Smatra da problem nije samo u zakonodavnoj regulativi, već i po pitanju operacionalizacije, odnosno provedbe zakonskih rješenja. Izrazio je bojazan da se ovim izmjenama zakona ponovno zadovoljava forma, a ne sadržaj, pogotovo zbog nedorečenosti rokova i ne davanja obveza svima u lancu.

Zaključio je da će podržati ove izmjene, ali još jednom ističe potrebu definiranja rokova, davanja obveza svima u lancu, od poreznih uprava, jedinica lokalne samouprave, poglavarstva do ministarstva.

Prioritet u kupnji dati domicilnom stanovništvu

Damir Kajin (IDS) rekao je da se Klub zastupnika IDS-a zalaže za prodaju poljoprivrednog zemljišta, "jer smo svjesni da bez okrupnjavanja poljoprivrednog posjeda ne može biti i neće doći do razvoja poljoprivrede u RH".

Podsjetio je da prosječni posjed u RH iznosi nedostatnih 2,8 hektara, za razliku od EU gdje je on 20 hektara, pa je jasno da RH ili hrvatski seljak ne može u takvoj situaciji biti konkurentan. Spomenuo je da je u proteklih 15 godina trgovinski deficit RH dosegao 60 milijardi dolara, a na poljoprivredu otpada negdje oko 10 milijardi dolara.

Podsjetio je da je Klub zastupnika IDS-a glasao protiv Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o poljoprivrednom zemljištu i zadnji puta, jer se boje da se tim institutima može dogoditi potpuna rasprodaja poljoprivrednog zemljišta. No, u ovom zakonskom rješenju ima jedan osigurač, a to je tržišna cijena.

Drži da je Istra posebice osjetljiva, jer dok u ostalim područjima Hrvatske ima između 7% i 8% poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, u Istri je to između 30 i čak 50%. "Mi apsolutno tražimo da prioritet u kupnji ima domicilno stanovništvo. Ljudi su se doseljavali iz raznih krajeva i Hrvatske i BiH i Srbije i Crne Gore. Protiv sam apsolutno da u jednoj Slavoniji netko ima prioritet nad Slavoncem, ali jednako tako i obrnuto u Istri. To bi bilo nepošteno, nemoralno". Ipak, drži da je element tržišne cijene koji se sada unosi u zakon element kakvog takvog nadzora i zaštite.

Upozorava da kada je poljoprivredno zemljište posrijedi i njegova kupnja, neće se moći sasvim izbjeći zlorabe, jer oni koji imaju kupovat će i čekati deset, dvadeset godina da se ti prostori urbaniziraju, a u trenutku kada se taj prostor urbanizira, ti ljudi postat će "multimilijuneri".

Kajin ističe da u slučaju urbanizacije te nekretnine, pod istim uvjetima pod kojima su stečene, poljoprivrednici ili oni koji su ih kupili, trebaju vratiti opći-

ni, gradu, tj. državi, a "sve ostalo vodi ka jednoj projiciranoj pljački koja će se dogoditi negdje odmah, negdje za 5, negdje za 10, a negdje za 20 godina, i u tome IDS neće sudjelovati".

Dakle, traže da se u zakon ugradi da u slučaju urbanizacije ponovo to zemljište pripadne državi.

Što se tiče roka do 30. rujna 2005. godine do kada treba provesti te planove, Kajin smatra da je to nemoguće, jer se sada formiraju poglavarstva, slijedi ljetna stanka i do 30. 9. 2005. lokalna samouprava taj posao ne može napraviti. Treba joj dati jedan primjereniji rok do 31. 12. ove godine. Klub će glasati za ovaj zakon ako u slučaju urbanizacije to zemljište ponovo pripadne onome tko ga je prodavao.

U petominutnoj raspravi u ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Božidar Pankretić (HSS)**. Smatra da se rokovi moraju odrediti i županijama, te ministarstvu vezano uz određene suglasnosti i mišljenja koja daje.

Klub će glasati "za" ako se ugradi u ovaj zakon da u slučaju urbanizacije to zemljište ponovo pripadne onome tko ga je prodavao.

Što se tiče domicilnosti, rekao je da je domicilnost u Zakonu o poljoprivrednom zemljištu jasno određena i prednost imaju ona obiteljska gospodarstva koja se nalaze na određenom teritoriju. Misli da je sadašnja situacija vrlo loša, ne rješavaju se zahtjevi, nema programa raspolaganja, ne raspisuju se natječaji, a sve to ne vodi željenom cilju, a on je okrupnjavanje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i jačanje njihove konkurentnosti u EU.

Ministarstvo će znatno ubrzati postupke

Završni osvrt dao je ministar **Čobanković**.

Osvrnuo se na pitanje utvrđivanja roka za izradu programa od županijskih

poglavarstava. Rekao je da je bilo određenih problema vezano za nedonošenje programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, a bez programa raspolaganja nema ni jednog oblika raspolaganja poljoprivrednim zemljištem. Međutim, napominje da se situacija znatno popravila i da se povećao broj programa koji su prosljeđeni u ministarstvo. Stoga je realno očekivati da do 30. 9., ukoliko će biti utvrđen taj rok, više od 95% jedinica lokalne samouprave izvrši svoje obveze.

Drži logičnim da svaka jedinica lokalne samouprave donese program raspolaganja za svoje poljoprivredno zemljište, što je i bila intencija zakonodavca. "Apsolutno podržavam intenciju te decentralizacije i upravljanja svojim prirodnim bogatstvima, a zemljište sigurno spada u jednu kategoriju prirodnog bogatstva". Drži najopravdanijim da upravo jedinice lokalne samouprave i njihova predstavnička tijela budu ti koji će donijeti program raspolaganja i sukladno njemu raspolagati poljoprivrednim zemljištem. Ne vidi potrebu određivanja rokova županijama, pretpostavljajući da neće biti veliki broj slučajeva gdje će županije morati intervenirati.

Što se tiče pitanja utvrđivanja roka za davanje suglasnosti od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, ministar za ovo ne vidi razlog, jer tijela državne uprave su dužna rješavati u roku od mjesec dana. Ipak, napominje da je svjestan činjenice da ima programa, natječaja, odluka koji nisu riješeni kroz dulje vrijeme, i to stoga "jer je praksa bila da se ne daje negativno mišljenje, da se kroz razgovore i dogovore pokušava s jedinicama lokalne samouprave naći određena rješenja i usklađivanje programa sa Zakonom".

Naglasio je da Ministarstvo nije to koje će određivati namjenu, oblike korištenja i površine, već su upravo jedinice lokalne samouprave te koje imaju mehanizme i koje donose oblike raspolaganja, utvrđuju maksimalne površine i za prodaju i za zakup. Dodaje da je problem kod davanja suglasnosti na progra-

me zbog programa koji nisu usklađeni sa Zakonom.

”Nije naša zadaća da utvrđujemo da li je netko trebao dobiti zemljište, te odluke donosi općinska i gradska vijeća na području za koje je raspisan natječaj”.

Zaključio je da će Ministarstvo i službe koje se bave pitanjem poljoprivrednog zemljišta znatno ubrzati izdavanje suglasnosti. Konačno, rekao je da nisu točne priče da hrvatska poljoprivreda nema šanse u EU. ”Hrvatska poljopri-

vreda u ovoj godini, poljoprivredna i prehrambena industrija ima povećanje izvoza za prvih pet mjeseci od cca 30%, a ono što nas posebno raduje je da je povećanje izvoza u zemlje EU 62%, što znači da hrvatska poljoprivreda i prehrambena industrija može stvoriti proizvod za tržište EU”.

U vanjskotrgovinskoj razmjeni, razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda ima znatno veću pokrivenost uvoza izvozom nego što imaju drugi

sektori u RH. ”Uvjeren sam da ćemo u ovom mandatnom razdoblju doći do pokrivenosti uvoza izvozom do 75%.”

Ovime je zaključena rasprava. Uslijedilo je glasovanje o Konačnom prijedlogu zakona. **Zastupnici su većinom glasova, sa 79 glasova ”za”, 1 ”suzdržanim” glasom te 2 ”protiv” donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu.**

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POSEBNOM POREZU NA KAVU

Kava s markicama

Hrvatski je sabor hitnim postupkom donio ovaj Zakon kojim se uvodi označavanje kave, koja je u prometu na carinskom području RH, obilježavajućim markicama Ministarstva financija.

Zakon je predložila Vlada RH.

O PRIJEDLOGU

Veći proizvođači kave u RH više-kratno su poticali dopunjavanje Zakona o posebnom porezu na kavu i predlagali uvođenje markica za označavanje kave. Taj zahtjev temelje na podacima Državnog zavoda za statistiku iz 2003. godine prema kojima je u toj godini u RH uvezeno 19 040 tona kave i 1 398 tona proizvoda od kave, a industrijska proizvodnja je bila 7.384 tona proizvoda od kave, pa se procjenjuje da značajan dio proizvodnje i prometa kavom u RH obavljaju neregistrirane pržionice, obrtničke radnje i drugi subjekti.

Zbog nezakonite proizvodnje i prometa u neravnopravan položaj na tržištu stavljaju se oni proizvođači koji svoju djelatnost obavljaju i porezne obveze

podmiruju u skladu s propisima i pravilima struke. Po toj osnovi gubici državnog proračuna procjenjuju se na oko 70 milijuna kuna godišnje. Uvođenje obilježavajućih markica smanjuje udio sive ekonomije u proizvodnji i prometu kavom i jedan je od oblika nadzora, već provjeren na duhanskim proizvodima i alkoholu i alkoholnim pićima uključujući i brašno.

Zbog nezakonite proizvodnje i prometa u neravnopravan položaj na tržištu stavljaju se oni proizvođači koji svoju djelatnost obavljaju i porezne obveze podmiruju u skladu s propisima i pravilima struke. Po toj osnovi gubici državnog proračuna procjenjuju se na oko 70 milijuna kuna godišnje.

Za provedbu ovog zakona nisu potrebna dodatna financijska sredstva jer se troškovi tiskanja markica od oko 12

milijuna kuna godišnje u potpunosti osiguravaju uplatama korisnika markica.

Hitni postupak za donošenju ovog zakona predlaže se iz opravdanih državnih razloga, osobito radi smanjenja utaje poreza po osnovi krijumčarenja, što se nije uspjelo zaustaviti ni pojačanim mjerama nadzora, navodi predlagatelj.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona te predlaže amandman radi usklađivanja teksta.

Odbor za financije i državni proračun u raspravi je u cijelosti podržao uvođenje obilježavajućih markica te jednoglasno predlaže donošenje ovog zakona.

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskoga sabora o predloženom zakonu uvodno je govorila državna tajnica Ministarstva financija mr.sc. **Martina Dalić**, a potom je predsjednik Odbora za financije i državni proračun **Šime Prtenjača (HDZ)** podnio izvješće tog radnog tijela.

Jačati kontrolu

U raspravi je prva riječ dobila **Dragica Zgrebec (SDP)** u ime Kluba zastupnika SDP-a, koji će podržati donošenje ovog zakona. Činjenica je da posebno kod proizvoda koji imaju uz porez na dodanu vrijednost i posebni porez postoje najveće manipulacije i nastoji se izbjegavati plaćanje takvog poreza i tu je sivo tržište možda veće nego kod ostalih proizvoda, a možda je najgore neloyalna konkurencija među proizvođačima.

Ovaj Klub zastupnika upozorava da uvođenje markica nije potpuna garancija da će se u cijelosti suzbiti sivo tržište i zato treba jačati institute i institucije kontrole u proizvodnji, prometu i pružanju usluga. Amandmanom se traži povećanje minimalne novčane kazne za prekršaje za pravne osobe s predloženih 10 000 kuna na 50 000 kuna.

Ovdje se radi o Carini, službi koja je zadužena za nadzor i kontrolu robe i o određenim uvoznicima koji se u većini javljaju kao grossisti i koji na neki način kontroliraju ukupno tržište, no postoji čitav niz fiskalnih i carinskih mjera koje se mogu poduzeti, rekao je zastupnik.

Damir Kajin (IDS) izvijestio je da Klub zastupnika IDS-a podržava ovaj predloženi zakon ali i da podsjeća da iako su uvedene i druge markice, primjerice na alkohola, postoje gubici u državnom proračunu. No oni su kod alkohol puno veći od ovih spomenutih 70 milijuna kuna prije svega zbog apsurdne odredbe o 0,00 promila alkohola u krvi vozača (promptno ukinuti tu odredbu), ostvaruje se manji prihod i od duhana pa se može konstatirati da je sustav trošarina u RH u krizi, rekao je. Odnosno, u krizi je nadzor nad trošarinama, rekao je.

U ime Kluba zastupnika IDS-a dodatno je govorila **Dorothea Pešić-Bukovac**

(**IDS**) rekavši da se vidi da je Ministarstvu važno što prije i hitnije napuniti državni proračun jer se ne puni dovoljno. Mišljenje je ovog Kluba da nije problem u uvođenju markice nego da se ipak ovdje radi o posebnom porezu, lošoj carinskoj kontroli i da tu ima velikih problema, ne funkcionira sistem, kaže zastupnica, dodajući da se boji da tu ima i zloporabe položaja, korupcije i mnogo čega drugoga. Pošiljke se moraju kontrolirati prilikom uvoza (prolazi kroz šest evidencija) i pitanje je kako se kroz sve to uopće može krijumčariti i kako funkcionira crno tržište. Zastupnica je navela da je 2002. godine u jednoj akciji zaplijenjeno 140 tona kave a ni danas nema sudskog epiloga o tome dok je kava prodana 2003. bez natječaja, znači direktnom pogodbom i istom kupcu i za nas u IDS-u ovakav način varanja države - radi se o oko 1,5 milijuna kuna koje nisu završile u državnom proračunu - gori od samog krijumčarenja.

U predloženom zakonu mnogo je nelogičnosti, primjerice, nigdje se ne spominje hoće li se markice stavljati i na jutene vreće u kojima se uvozi sirova kava. Podržat ćemo uvođenje markica ako je to način da se spriječi varanje države, rekla je na kraju.

Vladimir Pleško (HDZ) ispravio je navod predgovornice da je Carina odgovorna za smanjenje prihoda državnog proračuna te netočnost da se uvode i markice na čokoladu, a **Pero Kovačević (HSP)** navod zastupnika Kajina da su prihodi manji zbog 0,00 promila. Problem je šverc alkohola i što država nema odgovarajuće mjere kad inspektor utvrdi šverc (privremeno zabraniti rad pravne osobe, obrtnika).

Upitni pozitivni učinci

Tonči Tadić (HSP) rekao je da je Klub zastupnika HSP-a skeptičan na koji će način ovaj zakon saživjeti i koji će biti njegovi rezultati. Koliko će koštati uvođenje markica i čitav sustav koji će sve to nadzirati pa je upitno koji će biti stvarni pozitivni učinci, da se ne dovodimo u apsurdnu situaciju da sve

što mislimo zaraditi sprječavajući šverc izgubimo, ili barem pola toga.

Dragutin Lesar (HNS) izvijestio je da će Klub zastupnika HNS-a podržati predloženi zakon iako nije potpuno siguran da će ostvariti ciljeve koje je naveo predlagatelj. Pitamo se gdje to kava ilegalno ulazi na hrvatsko tržište. Ako je kroz carinu, onda markice neće dati velik učinak, naveo je, među ostalim zastupnik upozoravajući da kazne za švercati, jer predložena kazna je stimulativna i ohrabrujuća.

Klub zastupnika HDZ-a podržat će ovaj zakonski prijedlog, izvijestio je **Krunoslav Markovinović (HDZ)** jer se markicama itekako dobro može riješiti uvoz kave. Kod kave je sporan neregistriran uvoz i kolike bi trebale biti plaće carinika da se to ne događa. Bilo bi interesantno vidjeti analizu rezultata uvođenja markica na duhanske proizvode, alkoholna pića i brašno. Unatoč markicama značajne količine cigareta upotunjavaju ponudu sivog tržišta, a ako su krivotvorene novčanice sve manje uočljive zahvaljujući odlično opremljenim ilegalnim štamparijama kako uočiti krivotvorene markice, navodi zastupnik. Zatim, kazne za šverc kod nas i nisu prevelike i moramo se ugledati na neke razvijene zemlje pa da za takve prekršaje zatvaramo trgovine na tjedan, dva i definitivno. Treba napraviti i ozbiljnu analizu Carinske uprave i Državne inspekcije i procijeniti koji prihod mogu ostvariti i uz koja ulaganja. Tu je i pitanje uvesti li markice i na kinesku ili tursku robu prije nego unište našu tekstilnu industriju.

Atraktivan proizvod

Klub zastupnika HSS-a želi se priključiti svima koji misle da postoje razlozi za donošenje ovog zakona i da će se njime eliminirati, ili u najmanju ruku suzbiti sivo tržište prometa i proizvodnje i trgovine kavom, rekao je **Ante Markov (HDZ)**. Da imamo mogućnost usporedbe i rezultate markica koje su već iskušane lakše bi se govorilo o učincima ovog zakona, no da je riječ o

izuzetno atraktivnom proizvodu i zaradi koja se godišnje naznačuje s nekih 70 milijuna kuna i koji se može mjeriti s proizvodom koji također ima ogromnu vrijednost poput opojnih droga. Ovdje se radi o Carini, službi koja je zadužena za nadzor i kontrolu robe i o određenim uvoznicima koji se u većini javljaju kao grosisti i koji na neki način kontroliraju ukupno tržište, no postoji čitav niz fiskalnih i carinskih mjera koje se mogu poduzeti, rekao je zastupnik.

Ne bi bilo dobro da se ovaj iznos koji se procjenjuje da bi trebao ići u državnu blagajnu prelomi na potrošaču, upozorio je pridruživši se amandmanima (Klub zastupnika SDP-a) za povećanjem predloženih kazni, s kojima treba dopuniti predloženi zakon.

Nenad Stazić (SDP) podržava svaki napor Vlade da uvede red u državi tamo gdje postoji nered, no boji se da je ovaj napor predvidivo uzaludan. Jer, uveli smo markice na duhanske proizvode a vidimo (tržnice) da sivo, crno tržište normalno egzistira uz ono legalno s markicama. Zastupnik se boji da će se tako nešto dogoditi i s kavom i da će gubitak biti isti.

Pita što se tako dugo čekalo s ovim rješenjem, došao je rebalansom proračuna i ministra je uhvatila panika kad vidi da je izgubio, pa "ajmo na brzinu, nakon godinu i pol dana vlasti, markice na kavu", rekao je, među ostalim, upozoravajući i na nedopustivo minimalnu zapriječenu kaznu od 10 000 kuna.

Mr.sc. **Marko Širac (HDZ)** smatra da predloženi zakon ima pravu tendenciju dovesti u red proizvodnju i promet kave. Imamo registriranih oko 200 prerađivača kave i ovime će u registar proizvođača i prometa kave ući svi oni koji danas manipuliraju s tih 13 000 tona i ostvaruju dobit.

Nagrade za inspeksijske službe

Vladimir Pleško (HDZ) također naglašava da je kroz sustav naplate posebnih poreza evidentirana prodaja

od samo 7 500 tona a uvezeno je više od 20 000 tona i taj problem rješava predloženi zakon. Zastupnik je obišao tržnice u Zagrebu i na području Krapinsko-zagorske županije i tu se vidi zbog čega je potrebno uvođenje ove markice. Prihod državnog proračuna bit će puno veći samo kroz trošarinu, PDV koji će se ovime moći kvalitetnije kontrolirati, smatra zastupnik, te u potpunosti podržava predloženi zakon (treba povesti računa i o adekvatnim nagradama za inspektorske službe).

Vlado Jelkovic (HDZ) misli da bi svi dobronamjerni trebali podržati ovaj zakon jer dovodi čišću situaciju na hrvatsko tržište kave i njenim prerađevinama. Za njegovo donošenje ovog zakona zainteresirani su i veliki proizvođači, koji prijavljuju i redovno plaćaju svoje obveze.

Pero Kovačević (HSP) pozdravlja pojavljivanje ovog predloženog zakona jer se vraća na bolnu i bitnu temu, problem sive ekonomije. To je široko područje, zahvaća i duhan i cigarete, alkohol, naftne derivate itd. i tu država gubi ogromne prihode, pa je i dobro rješenje markice na brašno. Ovo je u sklopu mjera koje je Državni inspektorat osmislio i predložio još bivšoj Vladi rješavanje ovog problema. No problem nije samo u nadzoru već i u krivotvorenju proizvoda (slučaj "Francka") a problem je i carinski kontrole obavljamo i na prijelazima koji za to nisu osposobljeni (primjerice, SAD uvozi banane na samo jednom prijelazu).

Treba i hitno mijenjati Zakon o Državnom inspektoratu odnosno dati ovlasti mu ovlasti u smislu prevencije (zabrana rada na određeno razdoblje itd.). Neka država uzme što je njezino, imat će novca i za druge stvari i projek-te, naglasio je.

Šime Prtenjača (HDZ) kaže da kava i ovaj predloženi zakon nije udar na potrošača i kavopije se ne trebaju ovog bojati, kao ni oni koji legalno posluju i zato zastupnik podržava ovaj zakonski prijedlog.

Što se tiče državnih službenika ne može se kazati da je netko malo ili puno plaćen pa da zato hoće ili neće raditi određeni posao, i ne može carinik na granici kazati ja sam malo plaćen pa neću obavljati kontrolu, smatra zastupnik. Ovaj zakon treba hitno donijeti ali i pripremiti druge zakone za kontrolu granice, jer u pitanju je i uvoz mesa itd.

Željka Antunović (SDP) podržava donošenje ovog zakona kao i spomenutih amandmana, a slaže se i da ovaj problem nećemo nikada riješiti ako se opravdanje za loše obavljanje državne službe traži u malim plaćama. Ali isto tako nije rijedak slučaj da se savjesni državni službenici, u koje svakako u najvećem broju spadaju upravo carinici, kažnjavaju zbog dobrog rada i dobrih rezultata. No organizirani kriminal korumpira državne službenike, dužnosnike i u borbi protiv korupcije moramo biti djelotvorniji, naglasila je.

Franjo Piplović (DC) kaže da u DC-u drže da je takve mjere trebalo davno poduzeti, a on osobno podržava prijedlog da se pooštre kazne kao preventiva sprječavanja mnogih malverzacija.

Državna tajnica Ministarstva financija mr.sc. **Martina Dalić** zahvalila je svima koji su podupri donošenje ovog zakona. Misli da nije korektno prema ljudima koji rade u Carinskoj službi šverc svoditi na korumpiranost carine. Ovdje se radi o naporu u pravom u pravom smjeru, a nikako uzaludnom, rekla je, među ostalim.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Zakon o posebnom porezu na kavu donesen je jednoglasno (106 glasova "za", dva "suzdržana") zajedno s prihvaćenim amandmanima Dragice Zgrebec, da je najniža granica kazne za pravne osobe (članci 18., 19. i 20.) 50 000 kuna i Nenada Stazića, da je kazna za odgovorne osobe u pravnoj osobi (članci 19. i 20.) od 5 000 do 40.000 kuna.

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU OKVIRNOG UGOVORA O ZAJMU BROJ F/P 1511 (2005) ZA PROJEKT "ISTRAŽIVANJE, OBNOVA I REVITALIZACIJA KULTURNE BAŠTINE ILOK-VUKOVAR-VUČEDOL", IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I RAZVOJNE BANKE VIJEĆA EUROPE

Zastupnici su većinom glasova donijeli predloženi Zakon, čiji je predlagatelj Vlada Republike Hrvatske.

Zakonom se potvrđuje Okvirni ugovor o zajmu broj F/P 1511 (2005) za projekt "Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok-Vukovar-Vučedol" koji je od posebnog značaja za istočni dio Hrvatske koji je pretrpio velike ratne štete te su infrastruktura, gospo-

darstvo, poljoprivreda i kulturna baština zapušteni, a nezaposlenost stanovništva je velika. Na tom području potrebno je utvrditi bolju prometnu povezanost, infrastrukturnu opremljenost, potaknuti razvoj gospodarskih i društvenih struktura kako bi se poboljšala međuetnička tolerancija. Ukupna vrijednost Projekta iznosi 226.288.358,00 HRK, od čega će 75% ukupnih troškova biti financirano iz

zajma CEB-a, a preostalih 25% iz sredstava državnih proračuna u razdoblju od 2005. godine do 2008. godine. Zajam CEB-a je u iznosu od 169.716.268,00 HRK, s rokom otplate od 15 godina uključujući poček od 5 godina.

Budući da nije bilo rasprave zastupnici su sa 104 glasa "za" i 1 "suzdržanim" donijeli predloženi Zakon.

I.Č.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova, po hitnom postupku, prihvatili Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

O PRIJEDLOGU

Ovim Prijedlogom izmjena i dopuna postojećeg Zakona izjednačio bi se način usklađivanja najniže mirovine po odredbama Zakona o pravima hrvatskih branitelja i najniže mirovine po odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju. Njime se također postiže i da se na sva pitanja iz područja prava iz mirovinskog osiguranja koja nisu regulirana Zakonom o pravima hrvatskih branitelja primjenjuje Zakon o mirovinskom osiguranju. U objašnjenju ovog Prijedloga zakona, državni tajnik Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, **Tomislav Ivić** je naglasio da su koordinacije braniteljskih udruga i HVIDRA suglasne s ovim Prijedlogom.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona, a na tekst Konačnog prijedloga podnio je amandman koji je predlagatelj prihvatio, a kojim se nomotehnički uređuje izričaj.

Odbor za ratne veterane podupire ovaj Konačni prijedlog zakona.

RASPRAVA

Prvi je u ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a govorio zastupnik **Željko Kurtov (HNS)** istaknuvši da bi u ovakvoj situaciji u kojoj se nalazi država svi građani morali snositi dio tereta tj. prihvatiti mali postotak smanjenja mirovina, pa tako i hrvatski branitelji. Iz tog razloga, dodao je, Klub zastupnika HNS/PGS-a će podržati ovaj Prijedlog.

Slijedeći je, u ime Kluba zastupnika HSP-a, govorio zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** koji je već u samom uvodu najavio da njegov Klub zastupnika neće podržati ovaj Prijedlog. Rekao je da se ovaj Prijedlog odnosi na hrvatske bra-

nitelje koji, kada ispune uvjete za starosnu mirovinu, ona iznosi manje od 45% prosječne plaće u prošloj godini na razini države, dok bi redovne mirovine, prema sporazumu između umirovljenika i Vlade, trebale rasti do 70% prosječne plaće. Ova se odredba u biti nije još ni primjenjivala, a već se mijenja, te on smatra da bi se izračun mirovina hrvatskih branitelja trebao vezati uz usklađivanje s plaćama djelatnih vojnih osoba.

Zastupnik **Željko Kurtov (HNS)** je ispravljajući netočan navod zastupnika **Pere Kovačevića (HSP)** rekao da se najniža mirovina i dalje određuje od osnovice od 45% prosječne neto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj, a mijenja se samo to da se izračun usklađuje početkom svake kalendarske godine s promjenom plaća.

Zastupnik **Ivica Pančić (SDP)** je govorio u ime Kluba zastupnika SDP-a koji je otvorio svoje izlaganje konstatacijom da promjene jesu minimalne, ali da najviše idu na štetu onih branitelja koji primaju najmanje mirovine. Naglasio je i potrebu uvođenja kon-

trolnih mehanizama u Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i u Ministarstvo hrvatskih branitelja jer broj i masa mirovina raste bez tendencije opadanja, a moguće su i zloupotrebe. Zastupnik je nadalje otvorio pitanje reguliranja prava stradalnika Hrvatskog vijeća obrane za koje je novim međudržavnim sporazumom predviđeno oko 500 milijuna kuna. Osvrnuvši se na pitanje isplaćivanja dividendi "Hrvatskog telekoma", istaknuo je da prošla Vlada za to nije imala pravne osnove, a i da je u okviru svoje politike dobit ostavljala poduzećima za daljnji razvoj. Ova je pak Vlada, rekao je, te dividende povukla ali one svejedno nisu uplaćene u Fond za hrvatske branitelje. Na kraju je podsjetio na proaktivne mjere rada sa hrvatskim braniteljima tj. njihovo zapošljavanje koje je zaboravljeno, te je izjavio da žali što ova "Vlada počinje štedjeti na onima koji primaju najmanje".

Za ispravljanje netočnog navoda javila su se dva zastupnika. Zastupnik **Josip Đakić (HDZ)** je rekao da se "za hrvatske invalide Domovinskog rata koji su

se usuglasili ovako obračunava mirovina u budućnosti, zapravo se stvarno događa ušteda u državnom proračunu, a isto tako se osigurava jednakopravnost korisnika mirovinskih prava. Zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** je izjavio da je najveći brigu oko zapošljavanja branitelja vodila "Matešina Vlada", a ne ni ova ni bivša.

U ime predlagatelja državni tajnik **Tomislav Ivić** reagirao je na izlaganje zastupnika **Ivice Pančića (SDP)** naglasivši da se ovim Prijedlogom štite branitelji koji su u najtežoj situaciji. O sporazumu s HVO-om rekao je da je on pripremljen i upućen Vladi, a što se tiče neisplaćivanja dividendi "Hrvatskog telekoma" naglasio je da za njih nema pravne osnove. Na kraju izlaganja se osvrnuo na područje zapošljavanja na kojem je, prema njegovim riječima, trenutna Vlada postigla dobre rezultate pogotovo kada su u pitanju poljoprivredne zadruge.

Zastupnik **Ivica Pančić (SDP)** je u ispravku netočnog navoda naglasio da pravna osnova za isplaćivanje dotičnih

dividendi postoji te da se na HZZO-u broj nezaposlenih branitelja povećava, a ne smanjuje.

U ime Kluba zastupnika HSS-a riječ je preuzeo zastupnik **Željko Ledinski (HSS)** započevši izlaganje konstatacijom da nije dobro što svaka Vlada mijenja zakone o braniteljima, te je najavio da Klub zastupnika HSS-a neće podržati ovaj prijedlog. Kao obrazloženje ove odluke naveo je činjenicu da će ovim Prijedlogom biti obuhvaćeni oni branitelji koji imaju ionako najniža primanja čime će se još više pogoršati njihov standard. Što se tiče braniteljskih zadruga, Klub zastupnika HSS-a podržava njihovo osnivanje ali tek kada se ocijeni kvaliteta njihovih programa i sposobnost ljudi koji ih vode.

Zastupnici su većinom glasova, sa 77 glasova "za", 23 "suzdržana" i 11 "protiv", prihvatili Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

A.F.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DRŽAVNIM SLUŽBENICIMA

Reforma službeničkog sustava

Hrvatski sabor je na 15. sjednici većinom glasova prihvatio Zakon o državnim službenicima. Ovlaštena je Stručna služba Hrvatskog sabora da zajedno s predstavnicima predlagatelja ovoga Zakona obavi redakciju njegova teksta prije objave. Zakon je predložila Vlada RH.

Zakon je izrađen u suradnji s ekspertnim timom projekta "CARDS 2001" kao temelj za buduću modernizaciju službeničkog sustava u Hrvatskoj. Reforma službeničkog sustava zami-

šljena je na način da se postojeći sustav upravljanja kadrovima u državnoj službi uskladi s međunarodnom praksom i općim standardima. Jedan od ciljeva reforme je uvođenje sustava prema kojemu će se osobe primati u državnu službu i raspoređivati na radna mjesta prema "merit" sistemu. Tim sistemom koji uvažava znanje, sposobnost i rezultate rada želi se isključiti umješnost politike u postupke prijama u državnu službu. Zakonom se stvaraju temelji za odvajanje političke i upravne razine u

državnoj službi. Utvrđuje se i nova klasifikacija radnih mjesta. Svrha reforme službeničkog sustava i ovoga Zakona je osigurati stalno poboljšanje kvalitete rada državnih službenika.

O PRIJEDLOGU

O Konačnom prijedlogu zakona o državnim službenicima uvodno je zastupnicima govorio zamjenik državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za upravu **Zoran Pičuljan**. On je naglasio da je

ovaj Zakon solidna pravna podloga za daljnji proces modernizacije službeničkog zakonodavstva, a time i modernizaciju državne uprave. Zakon je rađen u sklopu projekta CARDS 2001. Njegova izrada i temeljne postavke raspravljane su sa stručnjacima Europske komisije. Modernizacija državne uprave započinje projektom CARDS 2003. On će obuhvatiti vremensko razdoblje od nekoliko sljedećih godina u tzv. funkcionalnoj decentralizaciji državne uprave s cijelim paketom zakona. Pri izradi ovog Zakona korištena su sistematizirana iskustva hrvatske državne uprave posljednjih 15 godina. Predloženi Zakon ima drugačiji legislativni pristup no što je do sada bio korišten. Zakon definira samo temeljna rješenja, a ostali dio regulacije prepušta se podzakonskim provedbenim aktima i nekim drugim propisima. Kvaliteta Zakona i cijele modernizacije najbolje će se vidjeti kada bude gotov dio podzakonskih akata. Riječ je o desetak podzakonskih akata koji čine paket službeničkog zakonodavstva. Ovakav pristup zakonskom tekstu naišao je na odobravanje, ali i na oštre kritike. Kada je riječ o funkcioniranju važećeg Zakona, pokazuje se kako u sustavu državne uprave i u službeničkom sustavu neki instituti ne funkcioniraju ili funkcioniraju uz značajne nedostatke. Prvi od takvih jest postupak prijama u državnu službu. Razna tijela državne uprave na razne načine zapošljavaju službenike. Tu je potrebno učiniti minimum standardizacije u kvaliteti, ali uz uvažavanje posebnosti. Tako će se standardizirati postupak vezan uz opća upravna znanja i sposobnosti, a svako će državno tijelo, npr. služba vanjskih poslova razviti svoje posebne testove i načine ispitivanja. Sve ovo ne može proći u primjeni bez određenog stupnja nadzora. Nadzor se daje novoosnovanom Središnjem državnom tijelu za upravu koje po uzoru na europska rješenja standardizira tu praksu u ime Vlade na cijelom području države. Prigovor se odnosio i na način prijama u službu. U najvećoj mjeri prijam je bio formaliziran, bez ispitivanja stvarnih sposobnosti i vještina. Oslanjao se na formalne kriterije, kriterije stručne

spreme i radnog staža. Jedan od prigovora odnosio se na klasifikacijski sustav radnih mjesta. On je bio previše tvrd tako da nije omogućavao napredovanje službenika po njihovim stvarnim sposobnostima. Ono što je važno za prava službenika jest da nema drugoga stupnja u odlučivanju o povredama prava državnih službenika. Praktički ostavljeno je i prvostupanjsko i drugostupanjsko rješavanje u ingerenciji čelnika državnoga tijela. U zadnjih 15 godina nedovoljna je, nejasna i nekonzistentna odvojenost političkog od upravnog aspekta funkcija vodstva u državnoj upravi. To najviše opterećuje sustav državne uprave, a poglavito njegov središnji dio.

Zakon osobitu pažnju poklanja utvrđivanju prava, obveza i odgovornosti državnih službenika te mogućem sukobu privatnog i javnog interesa u obavljanju državne službe.

Ovim zakonskim tekstom u prvom redu reguliraju se prava i obveze državnih službenika. Prava i obveze namještenika prepuštaju se u većoj mjeri regulativi općih propisa o radu. Zakonom se omogućava formiranje ustrojstvenih jedinica za upravljanje ljudskim potencijalima i resursima u svim državnim tijelima po određenim kriterijima. Time će se dobiti sistematizirano, kontinuirano i sustavno praćenje prijama, razvoja i izobrazbe kadrova u državnoj upravi. Zakon omogućuje napredovanje službenika kroz interne natječaje. Treba se nadati kako će se dobra rješenja afirmirati kroz proširenu državnu upravu u kojoj nema izrazitih specijalizacija, osim u područjima gdje specijalizacija mora biti naglašena. Bitan je sustav napredovanja. Danas je državna uprava prilično slabo plaćena. Sustav promaknuća odnosno napredovanja može najviše motivirati mlade ljude da ostanu u državnoj upravi. Prevelika je fluktuacija kvalitetnoga kadra. Napredovanje se temelji na stalnom formiranju ljudi u

službi. Permanentno obrazovanje pretpostavka je napredovanja u službi. To se već pokazuje dobrim rješenjem, primjerice u sustavu vanjskih poslova ili opće uprave. Zbog toga je u fazi provedbe CARDS-a 2001 i osnovan Centar za obučavanje državnih službenika. On će u rujnu započeti s općim i posebnim programima, odnosno programima izobrazbe vježbenika u sustavu. Time se neće zanemariti posebni centri za trening i obuku policijske, vojne i diplomatske akademije. Nove odredbe u Zakonu odnose se i na mehanizme rješavanja sukoba interesa službenika. Pokušalo se zaštititi službenika da ne dođe u nezakonit, neprofesionalan i nepovoljan položaj u smislu promaknuća ukoliko se suprotstavi nadređenom. Treba upozoriti i na odredbe o kontroli rada i učinkovitosti službenika. Stalni nadzor uz sudjelovanje samog službenika puno je bolje rješenje od stroge hijerarhijske podjele. U Zakonu je zadržana dobra praksa službeničkih sudova. Time je usklađena praksa službeničkih sudova i zaštita prava službenika. Dobra je novina što se o pravima, obvezama i odgovornostima službenika rješava u upravnim aktima, primjenjujući odredbe Zakona kojim se uređuje opći upravni postupak. Važan preduvjet provedbe ovog Zakona je depolitizacija hrvatske državne uprave u najvećoj mogućoj mjeri uz spuštanje političkog odlučivanja na što nižu razinu. Povjerenje kvalitetnim rukovodećim službenicima pretpostavka je njihovog uključivanja u transformaciju i preobrazbu sustava. U tom smislu, mjesta tajnika, pomoćnika ministra, predstojnika ureda Vlade, zamjenika i pomoćnika u središnjim uredima u državnim upravnim organizacijama predviđena su kao mjesta rukovodećih službenika. Tekst Zakona poboljšana je brojnim primjedbama odbora te Vladinim amandmanima. Kad je riječ o konceptu Zakona, primijenjena je tehnika koja možda izaziva strah od neprovođenja, odnosno strah od prevelike ovlasti Vlade i državnih tijela da reguliraju materiju uredbama odnosno pravilnicima. Petnaestak godina provodimo reformu državne uprave s velikim strategijama i dokumenti-

ma koji uglavnom ne ugledaju svjetlo dana. Takav jedan dokument, dio kojega je u ovome zakonskom tekstu, izrađen je 2001. godine. Međutim, rasprave o dinamici promjena, poput onih na GSV-u, kreću se između dva procjepa.

RADNA TIJELA

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, kao matično radno tijelo, većinom glasova podržao je donošenje Zakona o državnim službenicima. Član Odbora **Dragutin Lesar (HNS)** izdvojio je mišljenje držeći da obrazloženje Konačnog prijedloga zakona ne sadržava postupak o usaglašenosti socijalnih partnera na Gospodarsko-socijalnom vijeću o rečenom Konačnom prijedlogu. U raspravi na Odboru istaknuto je kako se rješenjima iz Zakona doprinosi depolitizaciji i profesionalizaciji državnih službenika te smanjenju korupcije. Odbor smatra kako bi posebnim zakonima trebalo urediti neka pitanja državnih službenika u pravosudnim tijelima, stručnim službama Hrvatskoga sabora, Stručnoj službi Ustavnog suda i Uredu Predsjednika Republike, uvažavajući njihove specifičnosti. S tim u vezi Odbor je predložio da se u prijelaznim odredbama propiše kako se ovaj Zakon odnosi i na naprijed navedene državne službenike do donošenja posebnih zakona. Na Odboru je izraženo mišljenje da pojedine odredbe ovog Zakona nisu usklađene sa Zakonom o sustavu državne uprave i Zakonom o obvezama i pravima državnih dužnosnika.

Jedan od ciljeva reforme je primjena "merit" sistema kojim se želi isključiti umiješanost politike u postupke prijama u državnu službu.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona. Odbor je podnio više amandmana te dao primjedbe i prijedloge načelne naravi, ali i na pojedine odredbe. Tako je upozorio da pred-

loženi Zakon zadržava sustav prema kojemu će se za pojedine vrste službenika donositi posebni zakoni, odnosno drugi propisi. Odbor ocjenjuje upitnim obuhvat službenika na koje se ovaj Zakon odnosi, primjerice stručnih službi Hrvatskog sabora i Ustavnog suda. Upitnim je ocijenjeno i osnivanje posebnog, stalnog Odbora za državnu službu.

Članovi **Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu** podržali su donošenje Zakona o državnim službenicima. Iznijeto je mišljenje prema kojemu bi članak 74. trebalo dopuniti tako da se definiraju rasponi između kategorija radnih mjesta rukovodećih državnih službenika, te radnih mjesta viših i nižih državnih službenika. Također, članak 75. trebalo bi dopuniti tako da se pravilnikom o unutarnjem redu pored naziva i opisa radnih mjesta u državnom tjelu definira i broj potrebnih djelatnika te uvjeti koje ti djelatnici trebaju ispunjavati.

AMANDMANI

Vlada Hrvatske podnijela je više amandmana koji su nakon glasovanja postali sastavnim dijelom Zakona. Amandmane su podnijeli i **Klub zastupnika HSP-a**, **Klub zastupnika HNS/PGS-a**, **Klub zastupnika Hrvatske stranke umirovljenika**, **Klub zastupnika SDSS-a** te zastupnici mr. sc. **Neven Mimica (SDP)**, mr. sc. **Mato Arlović (SDP)**, dr. sc. **Ivo Josipović (neovisni)**, **Ratko Gajica (SDSS)** te mr. sc. **Alenka Košiča Čičin - Šain (HNS)**.

RASPRAVA

Nakon što je **Dražen Bošnjaković (HDZ)**, predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav iznio stavove Odbora, što smo već rezimirali, u ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je mr. sc. **Mato Arlović (SDP)**. On je upozorio kako je ovo vrlo važan Zakon koji je izraz pokušaja stvaranja pravnih pretpostavki za reformu državne uprave. Sam državni tajnik rekao je kako je možda u javnosti i Hrvatskom saboru prisutan strah kako će Vlada i državna tijela dobi-

ti previše ovlasti da pojedina pitanja uređuju uredbama. S tim u vezi postavlja se pitanje je li to ustavno-pravno moguće? I drugo, je li to korisno za Vladu? U vezi s prijelaznim odredbama iz članka 145, 146. i dalje upitno je da li Vlada i čelnici Središnjeg tijela državne uprave uopće mogu donijeti sve ove uredbe? Zakon puno govori o državnim službenicima. To je u redu. Međutim, Zakon uopće ne uređuje radno-pravni status namještenika. Treba reći kako je potpuno jasno da pitanje prava nacionalnih manjina nije političko, nego je to pravno, gospodarsko i svako drugo pitanje. Ako s tog aspekta polazimo, postavlja se pitanje zašto ovim Zakonom nije uređeno pravo nacionalnih manjina na razmjernu zastupljenost u izvršnim tijelima državne vlasti i uprave. To je propušteno. U članku 147. kaže se kako će se u roku od 6 mjeseci uskladiti uredbe o unutarnjem ustrojstvu državnih tijela s odredbama ovog Zakona. Te uredbe usklađene su sa Zakonom o sustavu državne uprave. Predloženim Zakonom otvara se zapravo postupak kojim će se budući Zakon o sustavu državne uprave uskladiti sa Zakonom o službenicima. To je potpuna inverzija i zamjena teza. To je pogrešno i ne smije se dogoditi, jer tako bi postavljeni projekt bio usmjeren na reformiranje uprave u interesu državnih službenika. Nadalje, Zakon nije ispoštovao ustavnu odredbu o diobi vlasti. Nemoguće je u isti koš strpati državnu upravu i stručne službe Vlade, Hrvatskog sabora, Ustavnog suda, pravosuđa, pučkog pravobranitelja, državne revizije itd. Apсурna je situacija u članku 151. Tamo se navodi kako će za osobe koje su zatečene na određenim položajima, među ostalim tu je i zamjenik tajnika Hrvatskog sabora, ako ne budu ponovno imenovane, Vlada donijeti odluku o njihovu razrješenju s dužnosti. Kako bi Vlada mogla razriješiti zamjenika tajnika Hrvatskog sabora ili zamjenika tajnika Ustavnog suda? Posebnim zakonom treba urediti ta pitanja.

Otvorena pitanja

Kad je riječ o pojedinačnim primjedbama, u članku 140. propisuje se kako

će Vlada započeti pregovore sa sindikatima oko državnih službenika, a vezano uz usklađivanje kolektivnog ugovora. Kako je uopće moguće raspravljati o kolektivnom ugovoru ako se radna mjesta, njihovo vrednovanje i ostalo ne znaju? Bitne stvari vezane uz život državnih službenika uredit će Vlada a ne Hrvatski sabor Zakonom. Isto je i sa člankom 146. prema kojemu će čelnik Središnjeg tijela državne uprave najkasnije u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona donijeti pravilnik kojim se uređuju jedinstveni standardi i mjerila za određivanje naziva i opisa radnih mjesta. Postavlja se pitanje kako, ako prije toga Vlada nije u roku od 6 mjeseci donijela sve ove uredbe? Dakle, isti rok imaju i Vlada i čelnik Središnjeg tijela državne uprave. Slična je situacija i u članku 147. u kojem se govori kako će u roku od 6 mjeseci Vlada donijeti uredbe o unutarnjem ustrojstvu državnih tijela. Nadalje, potpuno je neprihvatljiva prijelazna odredba vezana uz promjenu statusa pojedinih državnih službenika. Također treba upozoriti i na članak 142. u kojemu se kaže kako upravni nadzor nad primjenom ovog Zakona provodi Središnje tijelo državne uprave nadležno za službeničke odnose. U članku 80. kaže se kako službenik koji je privremeno premješten u drugo državno tijelo ostvaruje sva prava iz državne službe u državnom tijelu iz kojega je premješten. Postavlja se pitanje zašto ne bi mogao ostvarivati i prava tijela u koje je premješten, ako je za njega to povoljnije? Zatim, propisuje se kako se službenika ne može bez njegove suglasnosti premjestiti ako ima više od 20 godina staža. Zašto taj rok ne bi bio 15 godina, u skladu s europskim iskustvima? Posrednik iz članka 71. koji sudjeluje u pokušaju mirenja primao bi naknadu koju određuje čelnik Središnjeg tijela državne uprave nadležnog za službeničke odnose. A što kada je druga strana Središnje tijelo državne uprave? To je pitanje sukoba i povezanosti interesa. Slična situacija je u članku 62. u kojemu se kaže kako se pojedini poslovi temeljem ugovora o djelu mogu povjeriti pružateljima stručnih usluga. Ne navodi se kada,

pod kojim uvjetima i kako. Ovo je prostor u kojem se može puno manipulirati. U članku 60. potpuno je neprihvatljivo da se u svakom slučaju nakon 6 mjeseci, ako službenik ne položi stručni ispit, prekida radni odnos. Taj rok mora se produžiti dok traje bolovanje i porodiljni dopust. Postavlja se pitanje sukoba ovoga Zakona sa Zakonom o radu. Je li moguće dati otkaz s obzirom na to da radnik dok je bolestan ne bi mogao dobiti otkaz? Slična je situacija u članku 56. u kojemu se kaže da probni rad traje 6 mjeseci. Postavlja se pitanje je li moguće da se probni rad kvalitetno obavi u roku od 6 mjeseci na iznimno složenim poslovima, ili bi tu trebalo utvrditi rok od godinu dana? Posebno je interesantna klasifikacija u članku 43. vezana uz rokove odnosno za kalendarsku godinu i planove koji bi trebali biti, primjerice srednjoročni plan, u roku od dvije godine. To baš nije uobičajena praksa.

Posrednik u državnoj službi i Odbor za državnu službu rješavat će pitanja spornih odnosa između podređenih i nadređenih službenika te žalbe protiv rješenja iz službeničkih odnosa. Ova tijela bit će izvan pravosudnog sustava, a u svrhu prevencije sudskih sporova.

Stručnost i kvaliteta u ovom Zakonu je nit vodilja, rekao je u ime Kluba zastupnika HDZ-a **Dražen Bošnjaković (HDZ)**. Kod prijama u državnu službu i napredovanja, osnovni uvjet koji će se poštivati bit će stručnost. Zakon uvodi novine koje podržavamo. Radi se o Odboru za državnu službu. Državni aparat ima puno službenika i tu su mogući sporovi u zaštiti njihovih prava. Sudovi su opterećeni brojnim predmetima. Dio tih predmeta ubuduće će se rješavati u pre-sudskim postupcima putem povjerenika, posrednika ili Odbora za državnu službu. Ovaj Zakon omogućit će da se u državnu službu prime najbolji i najstruč-

niji. U javnim natječajima jedini kriterij bit će stručnost. Znači, imat ćemo depolitizaciju državne uprave. Vrlo je bitno da se donese dobra klasifikacija radnih mjesta. Danas postoje radna mjesta gdje ljudi imaju malo posla, a postoje i ona gdje su ljudi preopterećeni. Kod klasifikacije moramo voditi brigu o koeficijentima i plaćama. One ljude koji najviše rade treba adekvatno i nagraditi. Naime, već 10 i više godina traje odljev stručnih kadrova iz državne uprave. Dobro je što se uvodi centralni sustav podataka odnosno informatizacija državne uprave. To znači, kada građanin dođe pred određeno državno tijelo s nekim zahtjevom, nema šetanja da donese jednu, drugu ili treću potvrdu, nego će državni službenik potražiti u kompjutoru sve ono što mu je potrebno da riješi određeni spis. Središnji državni ured dobiva poziciju koja mu je i potrebna, a to je da sa stručnog aspekta vodi upravljanje kadrovima za gotovo sva naša državna tijela. Klub zastupnika HDZ-a podržava ovaj Zakon jer je kvalitetan i jer će zajedno s uredbama i podzakonskim aktima omogućiti da dobijemo stručnu državnu upravu s čijim radom ćemo biti zadovoljni.

Visoka razina deklarativnosti

U ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a **Nikola Vuljanić (HNS)** podsjetio je na riječi predlagatelja kako je intencija Zakona depolitizirati i profesionalizirati sustav, te podići njegovu kvalitetu. To treba podržati. Međutim, način na koji je to napravljeno, i ono što se pojedinim zakonskim odredbama predlaže nije uvijek u skladu s tim. Ponekad je izričaj u Zakonu konzervativan i čudan. Zakon je značajan ne samo za tisuće ljudi koji rade u tom sustavu već i za sve građane Hrvatske koji očekuju učinkovitost, pravdu i brzinu. U samom naslovu Zakona izgubili su se državni namještenici. Oni su spomenuti u par članaka. Deklarativnost u tekstu Zakona dovedena je na visoku razinu. Tako se govori da državni službenici u obavljanju službe postupaju na temelju zakona. Na temelju čega drugoga bi postupali? Plaće i ostala materijalna prava državnih službenika i namje-

štenika sada su regulirani važećim Zakonom. Međutim, ovdje se propisuje, a za to nema nikakvog razloga, da će se to urediti posebnim zakonom. Fabriciramo zakone u velikim količinama. U člancima 17. i 18. govori se o dužnosti odbijanja ponuđenih darova i nudenja darova drugim službenicima. Dakle, zabranjuje se primanje bilo kakvih poklona. Ovo je u slučaju državnih dužnosnika riješeno puno bolje. Razina darova je određena na par stotina kuna, i to je ono što je recimo legalno. Valja upozoriti kako nema mjesta deklarativnosti u članku 23. gdje se kaže kako je državni službenik dužan na vrijeme doći na posao i ostati na poslu do kraja radnog vremena. U članku 27. obrađena je dužnost odbijanja nezakonitih i nemoralnih naloga koji se protive pravilima struke i etičkom kodeksu. Međutim, način kako je to ovdje propisano je nemoguć. Slična je situacija i u člancima gdje se govori o sukobu interesa državnih službenika. Državni službenik ne smije u području svoga rada otvoriti obrt ili osnovati firmu. Ovdje ne piše smiju li ih kupiti, dobiti na poklon ili naslijediti? Državni službenici ne mogu biti u nadzornim i upravnim odborima trgovačkih društava koji su u domeni njihovog rada. Međutim, oni se nalaze u upravnim i nadzornim odborima društava u vlasništvu države. Nema razloga da država putem svog službenika ne štiti vlastite interese. Ovako kako je ovdje formulirano čini se da će to ubuduće biti nemoguće. Kada se službenik nađe na raspolaganju, država ga plaća. Međutim, u odjeljku koji govori o načinu popunjavanja radnih mjesta nema odredbe prema kojoj bi se moglo određeno radno mjesto popuniti i službenikom koji se nalazi na raspolaganju. Vježbenici su u Zakonu tretirani kao osobe koje se nalaze na probnom radu. Vježbenički staž nije probni rad nego učenje. Te dvije stvari trebalo bi razlučiti. Zakon osniva Odbor od 11 profesionalnih članova koji se trebaju brinuti za službenička prava. Je li potrebno da to bude 11 profesionalnih članova? Klub zastupnika HNS-PGS-a podržat će Zakon pod uvjetom da se određena rješenja poprave amandmanom.

U vezi s iznesenim primjedbama, Vlada ide s vlastitim amandmanima, rekao je zamjenik državnog tajnika **Zoran Pićuljan**. To je vezano uz vježbenički staž, raspolaganje te Odbor za državnu službu. Što se pak tiče plaća službenika, negdje ih se mora regulirati. Bit će to posebnim zakonom.

Prema mišljenju Kluba zastupnika HSLS-a, DC-a i LS-a Zakon je neprimjenjiv i neprovediv, jer je za njegovu provedbu nužno donijeti brojne propise i uredbe.

Ovaj Zakon utjecat će na desetine tisuća ljudi koji danas rade u državnim tijelima, upozorio je u ime Kluba zastupnika HSLS-a, LS-a i DC-a dr. sc. **Zlatko Kramarić (LS)**. Osim državnih službenika Zakonom su obuhvaćene i tisuće osoba koje u državnim tijelima obavljaju namješteničke poslove. Zakon o državnim službenicima iz 2001. godine značajno je pogoršao pravni, materijalni i društveni položaj državnih službenika. Prošla koalicijska Vlada napravila je izrazito loš posao jer je pogoršala položaj državnih službenika. To je umrtvilo državnu službu koja je danas apatična, spora i nemotivirana. Takvo stanje mora se prekinuti. Državnim službenicima mora se vratiti dignitet, mora ih se motivirati i nagraditi. Isto tako, državna služba mora se rasteretiti ljudi koji ne mogu pratiti njene zahtjeve. Omogućava li ovaj Zakon ostvarivanje tih ciljeva? Kad ga se čita, prvo upada u oči veliki broj normi koje su na razini načela i deklaracija. Zakon sadrži malo odredbi koje se mogu primjenjivati. Dobili smo čitav niz zanimljivih ideja i teza za razmišljanje. Međutim, gotovo nijedan postupak u vezi s položajem, pravima, obvezama ili odgovornostima državnih službenika, počevši od prijema u službu do prestanka, ne može se provesti neposrednom primjenom ovog Zakona. Njegova provedba zahtijeva donošenje novih propisa. Riječ je o desetak i više uredbi od kojih je najveći broj Vladinih.

Osim uredbenih ovlasti, Zakon ovlašćuje i državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za upravu da donese nekoliko pravilnika. Time je onemogućena bilo kakva autonomija u odlučivanju o stručnoj službi koja opslužuje zakonodavnu odnosno pravosudnu vlast, a svima je poznata Ustavom utvrđena trodioba na zakonodavnu, izvršnu i pravosudnu vlast. Svaki od ta tri segmenta vlasti ima svoje specifičnosti. Čitajući ovaj Zakon, zapravo se za svaki njegov članak može naći poneka primjedba. Dobar dio članka ostavlja nas u velikoj nedoumici što se zapravo s njime htjelo reći? Tako se propisuje kako državni službenik ima pravo na pravedno i jednako postupanje pri upravljanju kadrovima. Ne može se zaključiti što bi to trebalo značiti. Takvih primjera ima još. Brojne su i riječi koje zbunjuju i kojima je vrlo teško dokučiti značenje. Kada ih pokušavate analizirati, vidite kako ne znače ništa. Vrlo je opasno kad vam ovakve zakone radi ekspertni tim projekta CARDS 2001. Ne treba sumnjati u njihove dobre namjere, ali pokazuje se kako neke stvari, kada se usklađuju s propisima Europske unije, zatiru naše pozitivno zakonodavstvo. Naš Klub zastupnika inzistirat će na trećem čitanju. Ako dođe do izglasavanja naša će potpora ovisiti o prihvaćanju predloženih amandmana.

Ovaj Zakon nije pisao CARDS-ov tim nego su ga pisali stručnjaci Vlade uz sugestiju i suradnju CARDS-ovog tima, pojasnio je zamjenik državnog tajnika **Zoran Pićuljan**.

Negativne ocjene za državnu upravu

Potom je u ime Kluba zastupnika HSP-a govorio mr. sc. **Miroslav Rožić (HSP)**, rekavši kako reforma javne uprave ima implikacije za društvo u cjelini i tiče se općeg interesa svih građana. Radi toga je trebalo postići politički konsenzus o općim smjerovima reforme. Hrvatskoj nužno treba visoko profesionalizirana uprava koja je racionalna, stabilna i odgovorna. Hrvatska se javna uprava nije takva. Građani je smatraju otuđenom, formalnom i korumpira-

nom. Ne doživljava se profesionalnom i nepristranom već isprepletenom vezama i razmjenu prijateljskih usluga. Ljudi u upravu ne dolaze prema profesionalnim kriterijima. Sve ovo je izvadak iz publikacije "Strategija reforme javne uprave Hrvatske u 21. stoljeću" koju je izdala Vlada. Na web stranici središnjeg državnog ureda za upravu, u anketi na pitanje kako ste zadovoljni radom državne uprave 65% ispitanika izjašnjava se izrazito negativno. Ovaj Zakon o državnim službenicima trebao bi biti najznačajniji dio reforme javne uprave. Klub zastupnika HSP-a drži da ovaj Zakon neće ni za milimetar ove ocjene pomaknuti prema pozitivnom. Zadnje izmjene ustrojstva i djelokruga središnjih tijela državne uprave nisu donijele smanjenje troškova niti broja zaposlenih. Nominalno je smanjen broj ministarstava. Međutim i dalje imamo velik broj nepotrebnih tijela, osobito raznih agencija, ureda i slično. Ali nemamo obiteljskih sudova, nemamo ni sudova za radne sporove. Ovaj Zakon korak je nazad s retorikom o učinkovitosti, profesionalizaciji, pravnoj državi, europskim i svjetskim standardima. Osnovna pitanja koja bi trebala urediti ovim Zakonom uopće se ne uređuju. O najvažnijim pitanjima predlažu se načelne odredbe koje završavaju takozvanim upućujućim odredbama kako će ta pitanja riješiti Vlada svojim uredbama. Ovaj Zakon mogao je imati samo jedan članak koji bi glasilo: "Pitanja koja se uređuju ovim Zakonom uredit će se uredbama Vlade Hrvatske". Urušavanje prava, obveza i odgovornosti državnih službenika podzakonskim aktima posve je nedopustivo. Prava, obveze i odgovornosti moraju se propisati Zakonom.

U Prijedlogu zakona nije jasno navedeno na koga se Zakon odnosi. Nadalje, ovaj Zakon ne bi se smio primjenjivati na revizore u Državnom uredu za reviziju. Državni ured za reviziju treba odmaknuti od političkog utjecaja izvršne vlasti. Prema ovome, Vlada određuje prava, obveze i odgovornosti onima koji nad njom vrše reviziju. To je ogromna greška. Treba je ukloniti. O tome je HSP podnio amandman. Nadalje, Zakonom

se propisuje kako se državnim službeniku moraju osigurati potrebni organizacijski i tehnički uvjeti u kojima će moći obavljati svoje zadatke u skladu s načelima i standardima rada u državnoj službi. Koji su to standardi, tko ih je napisao i gdje su objavljeni? Po članku 18. državni službenik ne smije nuditi ni davati darove drugom državnim službeniku. Što to znači, da je do sada smio primati darove? Sve su to kaznena djela propisana kaznenim zakonom. Koji to zakon još u Hrvatskoj poput ovoga propisuje nešto tipa "zabranjeno je činiti kaznena djela"? Vlast nad 25000 ljudi zaposlenih u državnim službama znači i vlast nad njihovim obiteljima. Kao posljedica njihove kronične potplaćenosti i zaduženosti izrodila se osnovna karakteristika državnih službenika, a to je oportunitizam i sluganstvo svakoj vlasti. Razvio se i svojevrsni oblik samocenzure. Klub zastupnika HSP-a traži da ovaj Zakon ide u treće čitanje te da se usvoje iznesene primjedbe. U protivnom HSP će biti prisiljen glasati protiv.

Nemoguća depolitizacija

Ovaj Zakon sebi i svojim jasnim osobnim interesima prilagođavaju prije svega državni tajnici, upozorio je u ime Kluba zastupnika IDS-a **Damir Kajin (IDS)**. Preko njih postojeća vladajuća struktura želi vladati i ako izgubi izbore. Državni tajnici su alfa i omega bilo koje vlasti. Nakon što su se dokopali prestižnih mjesta, državni tajnici ta mjesta žele i ubuduće sačuvati za sebe. Svima je jasno da se na ta mjesta dolazi zbog stranačke pozicije. Tobažnja racionalizacija uprave i ukidanje ministarstava pretvorila se u skuplju upravu. Danas je više dužnosnika nego što ih je bilo krajem 2003. godine i to zbog bujanja državnog aparata. Bit ovog Zakona je članak 153. u kojem se među ostalim kaže kako danom stupanja na dužnost Vlade nakon prvih parlamentarnih izbora položaj tajnika ministarstava, ravnatelja itd. postaju radna mjesta državnih službenika. Osobe zatečene na tim položajima nastavljaju obavljati dotadašnje poslove do imenovanja službenika na ta

radna mjesta. Razrješenjem dužnosnik, koji je prije imenovanja na dužnost bio državni službenik ima pravo rasporeda bez natječaja u državno tijelo u kojem je bio u službi prije imenovanja na određenu dužnost. Državni službenici trebali bi podnositi imovinske kartice. Kada se govori o sukobu interesa njima ne bi trebalo dopustiti mogućnost obavljanja dodatnog posla. Nedopustivo je da državni službenik može biti član upravnog ili nadzornog tijela trgovačkog društva ili druge pravne osobe. Jedan od temeljnih ciljeva Zakona trebao bi biti depolitizacija državnih službenika. Sve ćemo u ovoj zemlji uspjati ali "depolitizirati" službu nećemo nikada. Svaki službenik postao je svoja partija. Koliko službenika toliko partija. Kroz mogućnost da pojedine poslove obavljaju privatnici, primjerice poslove informatike ili računovodstva, ovaj Zakon uvodi svojevrsnu "privatizaciju" državne službe. Poslovi se ustupaju za stalno, na duže vremensko razdoblje. To treba regulirati rokom te predvidjeti modalitete raskida ugovora. Postavlja se pitanje do čega će dovesti ovakva "privatizacija" državne službe? Najavljeno je ukidanje sudova. Uz raniji preustroj oružanih snaga, broj zaposlenih u državnoj upravi iz godine u godinu se smanjuje. Među ostalim najavljuje se i ukidanje općinskog suda u Buzetu. Treba vjerovati da se to neće dogoditi. Navodno su nam Finci poručili kako bi u Hrvatskoj ubuduće trebalo biti svega 92 suda, a danas imamo 266 raznih sudova. Treba naglasiti kako se službenicima mora vratiti dignitet, jamčiti status i vratiti pristojnu plaću. Bila je greška kada je 2001. godine bivša vlada zamrznuła plaće ili ih čak smanjila. Klub zastupnika IDS-a predlaže da se u članku 42. poštuje načelo Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Kolega Damir Kajin, vjerojatno greškom, govori o državnim tajnicima iako članak 151. kaže da se radi o pomoćnicima ministra, upozorio je **Nenad Stazić (SDP)**. Kad bi se radilo o državnim tajnicima koji bi snagom ovog Zakona postajali službenici, to bi bilo strašno, dodao je Nenad Stazić. Zamjenik državnog tajnika Zoran Pičuljan naglasio je

kako se ni jednom riječju u ovom Zakonu ne spominju državni tajnici. Ovo je Zakon o državnim službenicima. Tajnici ministarstava nisu državni tajnici.

U velikom broju državni službenici nemaju dobar odnos prema zahtjevima građana. Službe su vrlo spore i bez osjećaja za konkretne probleme ljudi. Uprava nije na razini kakva je potrebna Hrvatskoj.

Zakonom se pokušava urediti ravno-pravan odnos između državnih službenika i države kao poslodavca, rekao je u ime Kluba zastupnika SDSS-a prim. dr. **Vojislav Stanimirović**. Zakon sadrži pravila koja reguliraju prijem u državnu službu, klasifikaciju radnih mjesta, stručno osposobljavanje i usavršavanje te napredovanje u službi. Čuli smo kako je težnja ovog Zakona depolitizacija i profesionalizacija kadrova u državnoj službi. To je veoma hitno i bitno učiniti, jer je državna uprava po stručnom sastavu vrlo upitna. Ona je služila kao mjesto za uhljebljenje ljudi koji ne odgovaraju potrebama te službe. U velikom broju državnih službenici nemaju dobar odnos prema potrebama i zahtjevima građana. Službe su vrlo spore i bez osjećaja za konkretne probleme ljudi. Ukratko, uprava nije na nivou kakav je potreban Hrvatskoj. U cjelini, Zakon ima dosta dobrih rješenja, ali ima i nedostataka. Slabosti koje se javljaju kod državnih službenika ispoljavaju se u rasponu od neprimjerenog odnosa prema građanima pa sve do korupcije. To ostaje veliki društveni problem u primjeni i provođenju ovog Zakona. Kad je riječ o članku 42. smatramo da će doći do određenih problema ako se plan prijema u službu radi kratkoročno. Ako je plan prijema u službu ovisan o proračunu, on će biti vrlo uvjetovan. Iz tih razloga predložili smo amandman na članak 42. Smatramo da treba utvrditi popunjenost radnih mjesta u državnim tijelima pripadnici-

ma nacionalnih manjina. Znači da treba planirati zapošljavanje potrebnog broja državnih službenika, pripadnika nacionalnih manjina, a radi ostvarivanja njihove zastupljenosti sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i Zakonu o sustavu državne uprave. U članku 84. govori se o ocjenjivanju rada i učinkovitosti službenika u državnoj upravi. Smatramo da treba uzeti u obzir i primjedbe i pritužbe građana. Kada se govori o povredama radne dužnosti, treba dodati da je to i nedoličan odnos prema strankama i iskazivanje bilo kakvog oblika netrpeljivosti prema ljudima. Klub zastupnika SDSS-a podržat će ovaj Zakon pod uvjetom da se prihvati amandman koji je predložio.

”Merit” sistem

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorila je **Ljubica Lalić (HSS)**. Ona je naglasila kako je cilj Zakona reforma državne uprave. Spora, troma, glomazna i k tome nestručna uprava izvor je ogorčenja građana. Državi je potrebna depolitizirana, stručna, efikasna i pristupačna uprava. Ambicije su predlagatelja da ju ovim Zakonom takvom i napravi. Zakon ne počiva na ustavnoj trodionici vlasti niti je usklađen sa Zakonom o državnim dužnosnicima. U obrazloženju Zakona kaže se kako je jedan od ciljeva reforme uvođenje sustava prema kojem će se osobe primati u državnu službu i raspoređivati na radna mjesta prema ”merit” sistemu. Sustav državne uprave ne gradi se iz temelja nego se postojeći reformira. Postojeće stanje je da se prijem u državnu službu na položaje visoke odgovornosti odvija kroz političke odluke. Dakle, ne po stručnosti nego po političkoj odluci. Problem nestručnih i nesposobnih službenika neće riješiti ovaj Zakon. Mogući je odgovor kako postoji stegovna odgovornost, ali i sadašnji Zakon to poznaje. Kroz stegovnu odgovornost na način kako ona u Hrvatskoj funkcionira neće se državna uprava riješiti politički podobnih a nestručnih službenika. Građani imaju pravo na stručnu i efikasnu upravu. Ovaj Zakon ne daje jamstvo da ćemo do nje doći. Dojam je

da će zamrznuti postojeće stanje. Zakon previše toga ostavlja da Vlada rješava svojim uredbama. Zakon daje kostur, a niz bitnih stvari uređivat će Vlada. Ona će odlučivati od prijama u državnu službu do plaća i radnih mjesta. Teško je vjerovati da će se politika isključiti iz prijema u službu, što znači da neće zaživjeti ”merit” sistem. To istodobno znači da ni ubuduće neće biti stručne i efikasne uprave. Klub zastupnika HSS-a smatra kako je najbolje rješenje da se ovaj prijedlog uputi u treće čitanje. Prijedlog kakav je sada ne može dobiti našu potporu, zaključila je Ljubica Lalić.

Državi je potrebna depolitizirana, stručna, efikasna i pristupačna uprava.

Jedna od bitnijih karakteristika ovog Zakona je njegova deklarativnost, upozorio je **Nenad Stazić (SDP)**. Možda najupečatljiviji primjeri za to su članci 15. i 16. gdje se kaže kako su državni službenici obvezni svoje dužnosti obavljati ispravno, na vrijeme, savjesno itd. odnosno kako su obvezni postupati u skladu s načelom zakonitosti. Pritom im se zabranjuje zloupotreba ovlasti. Međutim zloupotreba ovlasti već je regulirana u kaznenom zakonu. Druga bitna karakteristika ovog zakonskog prijedloga je šlampavost. Kad se počne primjenjivati ovaj Zakon, kako će se znati jesu li oni dužnosnici ili nisu? Zakon je u određenoj mjeri i neprovediv. Na primjer u članku 37. kaže se da državni službenik ne smije donositi odluke koje utječu na financijski ili drugi interes, među ostalim trgovačkog društva, ustanove ili druge pravne osobe u koje se državni službenik namjerava zaposliti. Kako će se znati gdje se državni službenik namjerava zaposliti? A ako se zaposli, onda ga se ne može kazniti jer je izašao iz sustava. Karakteristika Zakona je i neživotnost. Tako se u članku 3. navodi kako su i osobe koje u državnim tijelima obavljaju i informatičke poslove također državni službenici. Svatko tko je upućen u rad državne uprave zna da postoji

problem s informatičarima. Nemoguće je dobiti kvalitetnog informatičara koji će raditi za službeničku plaću. Ako se ovo izbaci iz Zakona, ministarstvima i državnim tijelima dopustit će se barem mogućnost da s informatičarima sklapaju ugovore. Zakon nema riješeno pitanje šikane državnih službenika. Šikana je prisutna. Istina, Zakon ima i jednu bijednu odrednicu gdje kaže kako se državnom službeniku jamči zaštita od svakog neopravdanog i nepotrebnog premještanja ili udaljenja s radnog mjesta. Postavlja se pitanje tko, kako i čime to jamči? Možda je Zakon lijepo složen, ali što to vrijedi kada je, recimo, u Ministarstvu branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti smijenjen pomoćnik ministra iz političkih razloga jer je simpatizirao Branimira Glavaša? Što vrijedi kada se u Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka smijeniti pomoćnica ministra koja tamo radi 18 godina, a na njeno mjesto se dovede čovjek s 3 godine radnog staža, očito po političkom diktatu? Članak 13. kaže da se državni službenik ima pravo kandidirati na državnim i lokalnim izborima. To je dobro, no što mu vrijedi ako osvoji mandat pa mu ministar uvjetuje napredovanje time hoće li ili neće sklapati koaliciju s vladajućom strankom?

Zamjenik državnog tajnika Zoran Pičuljan upozorio je kako bi Odbor za državnu službu, kao neovisan institut, morao rješavati o pravima, obvezama i povredama koje bi se dogodile u državnoj službi. To je jedan od instituta zaštite od šikane. Kakvo je to neovisno tijelo kada ga Vlada imenuje, upitao je **Nenad Stazić (SDP)**.

Mr. sc. **Neven Mimica (SDP)** upozorio je kako je prvi korak prema reformi odnosno modernizaciji državne uprave napravljen na početku mandata ove Vlade kada je smanjen broj ministarstava. Bio je to korak u dobrom smjeru, ali nedovršen jer se rukovodio samo aritmetičkim i kadrovskim razlozima a ne koncepcijski osmišljenom reformom državne uprave. Danas smo pred drugim korakom te reforme i još uvijek ne znamo kako će u cjelini izgledati njen ishod. Ovaj Zakon ponovno je u dobrom

smjeru ali je tehnički loše izveden. Riječ je o jednoj kockici u mozaiku jer treba donijeti još čitav niz novih zakona i uredbi da bi sustav profunkcionirao. Ovim Zakonom trebalo je ići dalje od načela. Ako se nije išlo s nacrtima Vladinih odluka, trebalo se ići barem sa širim obrazloženjem u kojem je trebalo navesti načelne i konkretne stvari. Kako predlagatelj namjerava osmisliti sljedeće korake? Trebalo je početi modernizaciju ne samo državne uprave nego i načina na koji se saborski zastupnici suočavaju s novim zakonodavnim prijedlozima. Modernizaciju na način da se u saborsku proceduru paralelno dostavljaju zakonski prijedlozi ali i nacrti podzakonskih akata koji proizlaze iz tog prijedloga. Jedna institucija nije našla svoje mjesto u ovom Zakonu. Uhodana je praksa da se iz državnog proračuna omogućavaju stipendije za postdiplomske studije u inozemstvu uz obvezu onih koji završe te studije da se zaposle određeni broj godina u državnoj službi. Uvođenjem natječaja kao jedinog uvjeta za zapošljavanje, kako će te osobe koje završe državno stipendirani studij ući u državnu službu? Stoga bi se moralo ovim Zakonom reći da se oni primaju u državnu službu činom završetka poslijediplomskog studija. Odlučivanjem o velikom broju predloženih amandmana teško bi se moglo popraviti Zakon. Bolje je rješenje ići na još jedno čitanje.

Zakon nema riješeno pitanje šikane državnih službenika.

Gotovo svaki građanin, kada se mora obratiti tijelu državne uprave ili kada ga to tijelo obuhvati svojim djelovanjem ima noćnu moru i osjećaj mučnine, naglasila je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Da bi se zaista radilo o reformskom zahvatu u modernizaciji državne uprave, uz konačni prijedlog Zakona o državnim službenicima nužno je bilo imati čitav paket izmjena Zakona o upravnom postupku i Zakona o upravnim sporovima, dakle trebalo je predložiti izmjene postupovnih normi koje

treba pojednostaviti i ubrzati. Godinama na tom planu ništa nije učinjeno. Zapanjujuće je ono što govori izvješće Nacionalnog vijeća za konkurentnost. Tamo se govori da je kvaliteta javnih institucija u zadnje dvije godine ove Vlade pala za 10 indeksnih poena. Koalicijska vlada 2000. godine preuzela je vlast s riješenom državom, ali sa slabim ili nikakvim državnim institucijama. Nešto se učinilo, ali nedovoljno. Međutim, sada nemamo osjećaj da se ide naprijed. Smanjenje broja ministarstava polučilo je veliki efekt u javnosti. Pozadina toga je ponovno bubrenje službeničkog aparata. Narastao je broj službenika u pojedinim ministarstvima. Dakle govori se jedno a radi drugo. Ovaj Zakon trebao je odgovoriti na pitanje kako nagraditi dobrog službenika. Imamo u državnoj administraciji ljude s visokom stručnom spremom koji rade po 12 sati i s preko 10 godina radnog staža za 3500 kuna. A imamo i onih koji na istom radnom mjestu ne rade ništa. Ovaj Zakon obiluje dobrim načelima. Dobar zakon u svom posebnom dijelu razrađuje ta načela, ali u ovom ona su ostala puka načela i nema njihove razrade. Čitav niz najbitnijih pitanja koja odlučuju o napredovanju državnih službenika prepuštamo Vladi. To je nedopustivo.

Ovaj Zakon jedan je od bitnih koji regulira segment sustava državne uprave. Njime se uređuju radno-pravni odnosi između državnih službenika i države kao poslodavca, upozorio je **Emil Tomljanović (HDZ)**. Zakon definira i utvrđuje prava, obveze i odgovornosti državnih službenika. U Zakonu je i odredba o državnim namještenicima. To su osobe koje u državnim tijelima rade na pomoćno-tehničkim poslovima. Kada se analizira zbog čega se donosi predmetni Zakon, nameću se neke postavke. Prvo, uistinu je loš dosadašnji klasifikacijski sustav radnih mjesta. Drugo, Zakonom koji je na snazi nije dovoljno razrađen postupak prijama u državnu službu temeljem "merit" sustava. Taj sustav potreban je kako bi se isključila umiješanost političkog odlučivanja u postupke prijama u državnu službu. Važeći Zakon temelji se i na

nestandardiziranom postupku prijama u državnu službu. Posebno pozitivna novina u predloženom Zakonu je osnivanje unutarnjih tijela, dakle posrednika u državnoj službi i Odbora za državnu službu u cilju rješavanja spornih odnosa između podređenih i nadređenih službenika i rješavanja žalbi protiv rješenja iz službeničkih odnosa. Ova tijela predviđena su kao tijela izvan sudskog sustava. Osnivaju se u smislu prevencije sudskih sporova. Međutim, ona ne isključuju mogućnost pokretanja sudskih sporova a i tužbi upravnom sudu. Članak 151. ne treba tumačiti u smislu politizacije već naprotiv depolitizacije u službeničkom sustavu. Kad je riječ o primjedbama koje su se odnosile na načelnost, općenitost i uopćenost normi, one se u Zakonu kasnije reguliraju konkretnim odredbama. One po prirodi stvari moraju biti takve.

Željka Antunović (SDP) rekla je da je ovo važan zakonski tekst koji regulira djelatnost o kojoj ovise mnogi pozitivni iskoraci koje očekuju građani i gospodarstvo. Iz Zakona se mogu iščitati prednosti onih koji rade u državnoj službi, ali i nedostaci koji dolaze s radom u državnoj službi u odnosu na neka druga zanimanja. Iz ovog Zakona mora biti jasno po čemu je državna služba drugačija od bilo koje u proizvodnoj djelatnosti, bez obzira na vlasništvo. Zakon mora definirati te drugačije uvjete zbog prava i odgovornosti koje imaju državni službenici. Zakon nudi neke iskorake, ali u mnogo čemu ostaje na razini deklaracije. Rasprava i donošenje Zakona odvija se u uvjetima kad već više od godinu dana svjedočimo namjernom kršenju postojećeg Zakona u odnosu na prava državnih službenika, na njihovo raspoređivanje i premještanje. O tome sam, rekla je Željka Antunović, nedavno postavila zastupničko pitanje. Pitala sam zbog čega središnji državni ured prelazi preko toga i ne daje pozitivna ili negativna mišljenja. Licemjernan odgovor koji sam dobila bio je kako sam ušla u prilično opasno područje i da bi to morala argumentirati, pokazati ili dostaviti dokaze. U Zakonu se definira kako će se plaće državnih službe-

nika urediti posebnim zakonom. To nije praktično. Bolje bi bilo da ostane kao i do sada u podzakonskom aktu. Kad je riječ o sukobu interesa, ovim Zakonom puno oštrije definirano je to područje. Danas je teže biti državni službenik čija obitelj, na primjer, ima nekakav privatni posao ili obrt, nego što je biti ministar. U članku 48. spominje se mogućnost da u državnu službu ulaze i strani državljani ili ljudi bez državljanstva. Međutim, uopće se ne spominju osobe s dvojnim državljanstvom. U članku 74. kod klasifikacije radnih mjesta nema nikakve distinkcije kod viših i nižih državnih službenika. Konačno, loš je način kako je definirana profesionalizacija dojučerašnjih državnih dužnosnika. To treba biti nakon što ovaj Zakon stupi na snagu, a ne tek nakon narednih parlamentarnih izbora.

Treba riješiti pitanje službenika i namještenika koji rade u upravnim tijelima općina, gradova i županija.

Kada se spominje državna uprava, prva reakcija je kako ona nije u funkciji građana. Takvu reakciju imaju i političari kada čuju pojam državna uprava. Kako reagiraju državni službenici i namještenici? Isto tako, i oni su nezadovoljni jer imaju niske plaće, slaba radna mjesta, rad i trud im se ne cijeni, upozorio je **Pero Kovačević (HSP)**. To je paradoksalna situacija. Nitko nije zadovoljan. Kakve su ocjene državnih službenika i namještenika? Većina ih ima super ocjene. Sve govori da će nam državna uprava biti svrha sama sebi, da neće biti u funkciji hrvatskih građana, sve dok god čelnici državne uprave ne budu znali raditi svoj posao. Ne mogu se složiti s do sada izrečenim stajalištima da radimo bitan korak vezan uz moderniziranje i učinkovitost državne uprave. Konačni prijedlog zakona samo je bolja inačica od one prve varijante pod nazivom Zakon o državnoj službi. Ovo nije zrelo za donošenje i zbog toga se predlaže

treće čitanje. Ovim Zakonom bi se riješilo pitanje državnih službenika i namještenika. Međutim, pitanja djelovanja državnih službenika u pravosudnim tijelima, Uredu predsjednika, Vladi uredila bi se posebnim zakonima. Specifičnosti se moraju regulirati ali bi bilo najbolje da se to regulira na jednome mjestu, da se to regulira kodificirano. Treba riješiti i pitanje službenika i namještenika koji rade u upravnim tijelima općina, gradova i županija. Dolazimo također na jednu novu stvar i specifikum u tome području, a to su upravna tijela grada Zagreba. Naime, oni obavljaju u isto vrijeme i poslove iz samoupravnog djelokruga i prenesene poslove iz države. Sada se tu uopće ne vidi koji će se zakon primjenjivati. Vezano uz službenike i namještenike koji su u uredu predsjednika Vlade to bi također trebalo kodificirano urediti. Jer, koja je razlika između daktilografa u uredu državne uprave i daktilografa u uredu predsjednika. Također nema razlike između djelatnika u pisarnici. Vratimo struku u državnu upravu. Propišimo sve i nemojmo raditi razne uravnilovke. Prošla Vlada počela je izmišljati funkcije savjetnika ministra, savjetnika Vlade. To su rješenja koja nisu sustavna. Sustavna su rješenja da se propiše složenost poslova, da se propiše što će tko raditi. Dobar je institut mirenja. Ali to ne može obavljati čovjek koji radi u državnoj upravi. Njega imenuje ministar, i sad će on miriti ministra s djelatnikom koji je dobio otkaz. Nema teorije da će on nešto napraviti u korist tog čovjeka. Tu moramo staviti ljude sa strane.

Sustav državne uprave predstavlja svojevrstan posrednik između građanina i središnje vlasti. Njegova zadaća je regulativna, edukativna i humana, rekao je **Ante Markov (HSS)**. Prilikom dolaska na vlast, bilo koja politička struktura svečano se obvezuje da neće vladati nego da će služiti građanima. Sredinom mandata to se pretvara, da parafraziramo, u nadzor nad građanima, a kraj mandata pretvara se u teror nad građanima. Što se tiče poslovnčkog roka, Konačni prijedlog zakona došao je u posljednji trenutak. Predlagatelj je bez obrazloženja izmijenio naziv akta. Izostavljena

je jedna kategorija državnih uposlenika. Radi se o namještenicima koji također rade u državnoj upravi. U Zakonu je u potpunosti zanemarena savjetodavna funkcija stručne službe. U prijedlogu Zakona prenatraglažena je uloga Vlade i Središnjeg ureda za javnu upravu, jer se sva pitanja koja se tiču državnih službenika i namještenika nalaze u ovlasti ta dva državna tijela. Očito da je prijedlog zakona izrađen prema obrascu rada u tijelima izvršne vlasti. Ne može se vidjeti neki ozbiljni razlog zbog kojeg se Vlada protivi donošenju posebnih zakona kojima bi se obuhvatile stručne službe Ustavnog suda, pravobraniteljstva, pravosuđa, Hrvatskog sabora i slično. Donošenje posebnih zakona pridonijelo bi efikasnosti tih službi, njihovoj modernizaciji, kvalitetnijem vrednovanju rada u njima, poboljšao bi se sistem nagrađivanja i unapređivanja, bolje bi se provela klasifikacija radnih mjesta i slično. Na primjer, u Hrvatskom saboru kroz posebni zakon mogao bi se uvesti sistem diobe službenika na one koji posao obavljaju kao profesiju, neovisno o postojećoj vlasti, i druge koji kao politički savjetnici pojedinih stranaka za njih obavljaju poslove političke promidžbe u parlamentu. Dakle, jedni bi pripremali stručno mišljenje o nekom aktu dok bi drugi izrađivali njegov politički profil. Predsjedništvo Hrvatskog sabora prošlog saziva donijelo je zaključak da Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav zajedno s Odborom za zakonodavstvo izrade i upute u proceduru Zakon o stručnoj službi Hrvatskog sabora na liniji ostvarivanja ustavnih normi o parlamentarnoj demokraciji. Taj zaključak ostao je nerealiziran. Tadašnja Vlada kao i ova sada protivila se donošenju posebnog zakona. Za to nisu jasni razlozi. Jedini mogući razlog je koncentracija svih ovlasti nad svim službama. Postavlja se pitanje potire li to ipak na neki način ustavnu trodiobu vlasti. Predlažem da se ovaj Zakon uputi u treće čitanje, zaključio je Ante Markov.

Mr. sc. **Miroslav Rožić (HSP)** upozorio je kako su brojne odredbe ovog Zakona diskriminacijske naravi jer predstavljaju zadiranje u privatnost. Pri-

mjerice, državni službenik može izvan radnog vremena, po prethodno pribavljenom odobrenju čelnika državnog tijela, obavljati poslove ili pružati usluge pravnoj ili fizičkoj osobi samo ako nad radom te fizičke i pravne osobe ne obavlja nadzor ili ako takav rad nije zabranjen. Dakle, čelnik ima ovlasti da određuje što će službenik raditi popodne. Članak 34. propisuje dužnost prijavljivanja mogućeg sukoba interesa. Način prijavljivanja u konačnici dovodi do zadiranja u privatnost službenika na način da se gotovo za svaku stvar niži službenik mora ispovijedati višem službeniku. Smatram da članove i predsjednika Odbora za državnu službu treba imenovati Hrvatski sabor a ne Vlada. Člankom 90. regulirano je napredovanje u državnoj službi. Tu bi trebalo postaviti objektivne kriterije koji se moraju ispuniti, a koji ne ovise o ničijoj trenutnoj volji. Člankom 99. propisane su teške povrede službene dužnosti. Za mnoge od tih povreda nisu određena konkretna obilježja. Primjerice, što znači propuštanje poduzimanja mjera ili radnji na koje je službenik ovlašten radi sprječavanja nezakonitosti? Što znači odbijanje izvršenja zadaće ako za to ne postoje opravdani razlozi? Tko određuje koji su to opravdani razlozi? Opet njegov nadređeni. Što znači neovlaštena posluga sredstvima povjerenim za izvršavanje poslova? Što znači kriterij za tešku povredu dužnosti gdje se kaže "nedolično ponašanje koje nanosi štetu ugledu službe"? Tko to određuje? Etički kodeks. Jedino što doista jest kriterij za tešku povredu dužnosti je neopravdani izostanak s posla od dva do četiri dana uzastopno. Upravo iz svih navedenih razloga razvio se u državnoj i javnoj upravi svojevrstan oblik autocenzure državnih službenika. S takvom državnim upravom mogu se postići samo kratkotrajni politički interesi. Otuda će svaka pa i ova vlast čim treba riješiti neko složenije pitanje, naići na ogromni balast upravnog aparata.

Zamjenik državnog tajnika **Zoran Pičuljan** rekao je kako se od 1994. do 2005. godine nijedna teška povreda službene dužnosti nije u bitnome promijenila. Procjena što je stvarno teška

povreda ne ostaje čelniku nego službeničkom sudu. Službenički sud napravio je iskorak u zaštiti prava službenika. Ako nešto postoji od 1994, a mi želimo učiniti reformu, onda to promijenimo, uzvratilo je mr. sc. **Miroslav Rožić (HSP)**. **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** upozorila je kako je netočna tvrdnja prema kojoj je službenički sud napravio iskorak. Službenički sud nema mehanizma niti volje da oslobodi odgovornosti službenika gdje se politika umiješala. Ostao je nemoćan i da se riješi službenika koji evidentno ne radi svoj posao.

Reforma javne administracije ozbiljan je i složen posao. Stanje u administraciji jedan je od glavnih uzroka zaostajanja naše zemlje u privlačenju stranih ulagača.

Ovim Zakonom uređuju se ravnopravni odnosi između državnih službenika i države kao poslodavca, upozorila je **Božica Šolić (HDZ)** te dodala da se radi o jedinstvenim pravilima koja reguliraju prijem u državnu službu, klasifikaciju radnih mjesta, stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika kao i napredovanje u službi, ali isto tako i odgovornosti tisuća državnih službenika. Oduvijek želimo manju, učinkovitiju, obrazovaniju, informatički pismeniju, odgovorniju, profesionalniju, tehnički opremljeniju i bolje plaćenu državnu upravu koja će biti servis građanima kao i institucijama u kojima obnaša službu. Zakon dobiva na važnosti u trenutku približavanja Hrvatske Europskim integracijama. Iznimno je važno što Zakon doprinosi depolitizaciji i profesionalizaciji državnih službenika, kao i smanjenju mogućnosti korupcije u državnim službama. Ovaj Zakon je okvirni kojega treba usavršiti podzakonskim aktima, odlukom o stručnoj službi i pravilnikom o unutarnjem redu. Često je prisutno optuživanje službenika koji rade u državnoj upravi za nerad,

sporst, neučinkovitost. To nije korektno. Velika većina službenika odgovorno radi svoj posao. Zakonski je poznat postupak kako se sankcioniraju neodgovorni službenici. Zato je nekorektno sve svrstavati u isti koš.

Franjo Piplović (DC) upozorio je kako su državni službenici i namještenici ogledalo države i društva. Zato je bitno precizno definirati što su njihove obveze i dužnosti. U 15 godina hrvatske države nije se moglo ozbiljnije posvetiti reformi rada državnih službenika i namještenika, jer je bilo puno važnijih zadaća. Cjelokupni državni aparat preuzet je iz bivšeg sustava. Ti ljudi bili su u proteklom sustavu modelirani prema standardima ondašnjega društva. Mnoge anomalije s kojima se susrećemo proistječu velikim dijelom iz raskoraka u kome se nalaze državni službenici i namještenici. Suvremeni standardi i očekivanja cijeloga društva daleko su veća i zahtjevnija. Vrlo je dobro pozivati se na etički kodeks, jer kombinacijom etičkih s profesionalnim i zakonskim standardima možemo doći do željenoga cilja. Sve djelatnosti i službe koje su u neposrednom kontaktu s čovjekom imaju etičke standarde. To ima pedagog, liječnik, profesor, novinar, policajac, vojnik. Kada se promotri sadašnja društvena praksa za poželjeti je da ovakav oblik zaštite, kao što imaju državni službenici, ima svaka profesija. Oni imaju sigurno radno mjesto, plaću, definiran put napredovanja. Takve standarde nemaju neke druge profesije. Za odlučnije pokretanje Hrvatske od velike je važnosti reformirati i modernizirati državnu upravu, kako bi se smanjili troškovi i jačalo upravljanje i odgovornost javnim sektorom. Dosadašnji prigovori odnosili su se na to kako državni službenici nisu dovoljno sposobni, da ima dosta uplitanja politike te isprepletenosti privatnog i javnog interesa u obavljanju državne službe, što pogoduje širenju korupcije. Nadalje, prigovor je kako ne postoji transparentni sustav radnih mjesta koji bi omogućavao napredovanje u državnoj službi. Ovaj Zakon u mnogočemu je taj koji će smanjiti ovakve prigovore. "Merit" sistem koji se predlaže, uvažava

znanje, sposobnost, rezultate i stručne kvalitete stečene radom. Međutim, misli li se ozbiljno kada se nudi ovaj sistem, jer on isključuje politiku u postupku prijema kadrova u državnu službu? Što će onda politika raditi? Ako Hrvatski sabor prihvati ovaj Zakon, javno smo prisegnuli na poštivanje standarda iz "Merit" sistema.

U Zakonu nedostaju odredbe o spolnom uznemiravanju, ali i zaštiti "zviždača".

Za pohvaliti je da se donosi cjelovit i nužno potreban Zakon o državnim službenicima koji će konačno dati pravu definiciju državnog službenika, njegov položaj u državnoj upravi te prava i obveze, rekla je mr. sc. **Alenka Košiča Čičin-Šain (HNS)**. Reforma javne administracije ozbiljan je i složen posao. Stanje administracije jedan je od glavnih uzroka zaostajanja naše zemlje u privlačenju stranih ulagača. Reforma uprave predložak je iz kojega se mora iščitati koncept razvoja. Jedna ozbiljna reforma traži prvenstveno promjenu načina rada kako bi usluge bile brže i jeftinije, traži obrazovanje i sustav nagrađivanja zaposlenih, traži javnost i dostupnost svih podataka, decentralizaciju, mogućnost otpora političkim pritiscima, tehničku a posebno informatičku opremljenost i umreženost cjelokupnog sustava. Postojeći Zakon o državnoj službi preopširan je, konfuzan i ne odgovara sadašnjem trenutku, dinamičniji promjena u društvu i promjena u gospodarstvu. Kako je državni službenik servis građanima, potreba za prilagođavanjem onima kojima služi je još značajnija. Ovih dana svjedoci smo da se u Zagrebu pod krinkom promjena imena ureda prijeti otkazima onom malom broju obrazovanih i stručnih ljudi u Poglavarstvu. Čistke koje su se planirale provesti ne mogu se ničim opravdati. Osim državnih službenika na udaru su bili ravnatelji ustanova i muzeja. Teško je opisati pod kakvim pritiskom su se našli službenici kojima je predložen formular za stavljanje

osobnog rasporeda na raspolaganje. Sve to nalikuje na linč. Temeljno polazište ovog Zakona unutar CARDS-ovog projekta je postojanje Središnjeg ureda koji vodi politiku kadrovanja u državnoj službi. Dakle, bavi se ljudskim resursima. Člankom 39. Zakona predlažu se ustrojstvene jedinice u svakom državnom tijelu u kojem je zaposleno 50 ili više službenika koje će biti nadležne za razvoj i upravljanje kadrovima. Nužno bi bilo točno definirati kriterije za ulazak u državnu službu, pri čemu se odabir kadrova ne smije prepustiti diskrecijskom pravu jedne osobe. Naprotiv, Zakonom bi se trebalo ustrojiti takozvani "head hunting" ured pri središnjem tijelu državne uprave nadležnom za službeničke odnose, koji bi imao bazu podataka provjerenih i testiranih kadrova potrebnih državnim tijelima, i to posebno deficitarnih kao što su pravници, ekonomisti i informatičari. Ono što je vrlo važno u ovom Zakonu jesu odredbe o ocjenjivanju rada službenika i mogućnosti njihovog napredovanja. Činjenica je kako je postupak stavljanja na raspolaganje dugotrajan i neučinkovit. Zakon treba drugačije regulirati otkazivanje službe državnim službenicima. Jedno od najznačajnijih pitanja je kako privući mlade, kvalitetne kadrove da se zaposle u državnoj upravi. Zakon daje samo okvir klasifikacijskog sustava. To će biti definirano uredbom Vlade. Postavlja se pitanje hoće li se tom uredbom na odgovarajući način urediti mogućnost napredovanja državnih službenika. Mora se nagraditi uspješne ali i kažnjavati neuspješne. To je osnovno mjerilo za napredovanje u državnoj službi. No ne vidi se kako će se vrednovati uspješnost i natprosječno zalaganje na radu. Dosadašnje ocjenjivanje često je bilo manjkavo. Članak 89. određuje da će se državni službenik ocijenjen ocjenom "ne zadovoljava" uputiti na dodatno stručno osposobljavanje. To je ustvari nagrada za nerad, a za to vrijeme će uspješni službenici raditi njegove poslove. Zakonom je određeno da privremeni premještaj ne može trajati duže od 6 mjeseci. Praksa je pokazala da to traje puno duže, trebalo bi odrediti da se u slučajevima

kada premještaj traje duže od 6 mjeseci, a za to postoji osnovana potreba, službenik trajno premjesti.

Na web stranici Središnjeg državnog ureda za upravu, u anketi na pitanje kako ste zadovoljni radom državne uprave 65% ispitanika izjašnjava se izrazito negativno.

Hrvatska stranka umirovljenika smatra da bi bilo najbolje ovaj Prijedlog zakona uputiti u treće čitanje, rekao je **Silvano Hrelja (HSU)**. Naime, Konačni prijedlog bitno je različit od teksta Zakona u prvom čitanju i to na način da pojedina poglavlja nisu međusobno usklađena. Drugi razlog je visok stupanj neusklađenosti Konačnog prijedloga zakona među socijalnim partnerima. Treći razlog je veliki broj amandmana, ali i činjenica da se Zakonom predviđa usvajanje novih zakona i provedbenih propisa čija je usklađenost bitna za funkcioniranje cijelog sustava. Treba upozoriti kako dio državnih službenika poručuje: nemojte nam pomagati, jer kad se zadnji put raspravljalo o državnim službenicima, plaća je pala. Uz ovako trnovit i neizvjestan put do zaposlenja, uz probni rad i polaganje državnog ispita, bilo bi logično da u članku 87. koji govori o ocjeni rada postoje samo dvije ocjene: izvanredan i odličan. Ovako kruti sustav sa željom da se propiše sve ne ostavlja prostora kreativnosti i unapređenju kvalitete poslova. U ovako centraliziranom sustavu s velikim brojem nezaposlenih u državi, moguć je mobing. Mobing je prisutan i postoji potreba da se propiše odredbe koje ga sprječavaju. Također, u ovom Zakonu nedostaju odredbe o spolnom uznemiravanju, ali i o zaštiti "zviždača". Za Hrvatsku stranku umirovljenika neprihvatljivo je sklapanje ugovora o djelu s vanjskim pružateljima usluga bez limita. Također je neprihvatljivo da se pravila ponašanja državnih službenika uređuju etičkim kodeksom koji će donijeti Vlada. Zamislite analogiju kada bi Vlada donijela liječnički ili odvjetnički kodeks.

Na kraju se zamjenik državnog tajnika **Zoran Pičuljan** osvrnuo na primjedbe i prijedloge te podnesene amandmane. Upozorio je da su amandmani u većem dijelu nomotehničke, a manje sadržajne prirode. Nadalje, naglasio je kako je teško napraviti Zakon o državnim službenicima na način kako su rađeni propisi prije 10, 20 ili 50 godina. Vlada je praktički preuzela izradu propisa kojima se regulira modernizacija uprave i službeničkog zakonodavstva na način kojim je ujedno preuzela i odgovornost. Zakon nije derogirao sva rješenja prijašnjega Zakona. Preuzeo je dobra rješenja koja su sada razrađena. Primjerice, prijam službenika, osposobljavanje, nagrađivanje, napredovanje, zaštita itd. Zoran Pičuljan upozorio je da će predlagatelj razmisliti o posebnom zakonodavstvu što se tiče Ustavnog suda, Hrvatskog sabora, pučkog pravobranitelja, državne revizije. Kad je riječ o usklađenosti socijalnih partnera, sindikata, poduzetnika i Vlade, o tome se dva puta raspravljalo. Konceptijsko suglasje je postignuto. Vlada je izišla sa svojim amandmanima koji su sastavni dio ovog prijedloga. Amandmani Odbora za zakonodavstvo potpuno su prihvatljivi, a i drugi amandmani, moglo bi se reći njih 30 do 40% također su sasvim prihvatljivi.

GLASOVANJE O AMANDMANIMA I ZAKONU

Klub zastupnika HSP-a predložio je zaključak prema kojem će se o Konačnom prijedlogu zakona o državnim službenicima provesti treće čitanje zbog stečenih uvjeta predviđenih člankom 158. Poslovnika Hrvatskog sabora. Međutim, predloženi zaključak glasovanjem nije dobio potrebnu većinu.

Vlada je podnijela više amandmana koji su time postali sastavni dio prijedloga. Tako je predloženim amandmanom u članku 53. uputila na posebnost probnog rada vježbenika. U članku 62. izmijenjen je stavak 2. koji sada glasi: "(2) Izdaci za pružanje usluga iz stavka 1. ovog članka ne smiju prelaziti 2%

ukupnog iznosa sredstava za osnovne plaće s doprinosima u tekućoj godini osiguranim za to tijelo." Na ovaj način ograničava se prekomjerno sklapanje ugovora o djelu u državnim tijelima. Vlada je također amandmanom predložila izmjenu u članku 69. da službenici između sebe biraju jednog posrednika, ali ne na svakih 50 nego na svakih 100 zaposlenih, a u državnom tijelu koje ima manje od 100 zaposlenih bira se jedan posrednik. Predložen je i amandman koji je postao sastavnim dijelom Zakona kojim se službeniku priznaje kontinuitet državne službe za vrijeme dok je od državnog tijela upućen na rad izvan državne službe. Također, amandmanom na članak 128. prava državnih službenika izjednačena su s pravima radnika na koje se primjenjuju opći propisi o radu, a tiču se dužine i tijeka roka raspolaganja. Nadalje, u članku 130. dodan je novi stavak koji glasi: "(2) Za vrijeme trajanja raspolaganja, državnog službenika se može uz njegov pristanak premjestiti u bilo koje državno tijelo koje je udaljeno više od 50 kilometara od mjesta njegova stanovanja." Tekst Zakona nomotehnički je poboljšana s više Vladinih amandmana, što su predlagali i zastupnici svojim amandmanima. Zastupnici su podržali amandmane Vlade koji su podneseni poslije roka a sukladno članku 166. stavak 2. Poslovnika Hrvatskog sabora. Tako Vlada u članku 42. dodaje novi stavak kojim se osigurava pravo nacionalnih manjina na odgovarajuću zastupljenost u tijelima državne uprave. Također, u članku 52. ograničava se mogućnost odgode donošenja rješenja o početku rada na 60 dana. U članku 56. amandmanom se utvrđuje kako posebni dio državnog stručnog ispita nije dužan polagati službenik koji ima zvanje doktora ili magistra znanosti stečeno u području koje je povezano s poslovima iz djelokruga državnog tijela u kojemu je zaposlen. U članku 60. amandmanom se ostavlja mogućnost produženja roka za polaganje državnog stručnog ispita za vrijeme privremene spriječenosti za rad zbog bolovanja ili porodnog dopusta, odnosno drugog opravdanog razloga, dok te okolnosti traju.

Zastupnici većinom glasova nisu prihvatili amandman mr. sc. Mate Arlovića kojim je predloženo da se prava, obveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika u pravosudnim tijelima, kaznenim tijelima, stručnoj službi Hrvatskog sabora itd. urede posebnim propisima. Nije prihvaćen ni amandman Kluba zastupnika HSP-a da se u članku 2. brišu riječi "Državnom uredu za reviziju". Također nisu prihvaćeni ni amandmani Kluba zastupnika HSU-a na članke 10., 13. i 18. Predlagatelj Zakona prihvatio je amandman dr. sc. Ive Josipovića (neovisni) kojim se u članku 13. dodaje novi stavak koji glasi "Političko opredjeljenje državnog službenika ne smije utjecati na uredno obavljanje poslova na kojima radi i ne može biti razlog za nepoštivanje propisa i izvršavanje zakonitih naloga i uputa nadređenih državnih službenika". Predlagatelj je prihvatio i amandmane Kluba zastupnika HNS-PGS-a u vezi s člancima 20. i 33, dok glasovanjem zastupnici nisu prihvatili amandman istog kluba na članak 32. koji se odnosi na razrješenje posrednika. Predlagatelj je prihvatio amandman na članak 34. zastupnika mr. sc. **Nevena Mimice (SDP)** koji se odnosi na dužnost prijav-

ljivanja mogućeg sukoba interesa. Prihvaćen je i amandman istog zastupnika kojim predlaže brisanje točke d) članka 49. Predlagatelj je prihvatio i amandman Odbora za zakonodavstvo kojim se članak 57. stavak 2. mijenja i glasi: "Postupak i način polaganja te program državnog stručnog ispita propisuje Vlada uredbom". Prihvaćeni su i amandmani istog Odbora na članke 66, 67. i 72. Zastupnik mr. sc. **Mato Arlović (SDP)** predložio je da se u članku 74. brišu riječi "zamjenika tajnika Hrvatskog sabora", što je predlagatelj Zakona prihvatio. Predlagatelj je prihvatio i amandman mr. sc. **Nevena Mimice (SDP)** na članak 95. kojim se briše rok od najmanje 4 godine za stjecanje prava na podnošenje zahtjeva za plaćeni ili neplaćeni studijski dopust. Također, predlagatelj je prihvatio amandman Odbora za zakonodavstvo kojim se u članku 99. točka k) mijenja i glasi: "ponašanje suprotno etičkom kodeksu koje nanosi štetu ugledu službe". Radi se o teškoj povredi službene dužnosti. Prihvaćen je i amandman zastupnika **Ratka Gajice (SDSS)** kojim se u članku 99. predviđa da je teška povreda službene dužnosti i : "nedoličan odnos prema strankama i iskazivanje

bilo kakvog oblika netrpeljivosti prema ljudima". Odbor za zakonodavstvo predložio je, a predlagatelj Zakona prihvatio da službenik umjesto u roku od 3 dana može u roku od 8 dana podnijeti prigovor na zahtjev za pokretanje postupka zbog teške povrede dužnosti. Prihvaćen je i amandman istog Odbora na članak 118. kojim se predviđa da će "u slučaju kada službenik odbije nadoknaditi štetu, šteta biti nadoknadena po općim propisima obveznog prava". Nakon što su prihvaćeni i amandmani Odbora za zakonodavstvo na članke 130, 145. i 151. te zastupnika mr. sc. **Mate Arlovića** (također na članak 151.) zastupnici su pristupili glasovanju.

Hrvatski je sabor donio Zakon o državnim službenicima u tekstu kako ga je predložila Vlada, zajedno s prihvaćenim amandmanima (81 "za", 15 "suzdržanih", 9 "protiv"). Sukladno prijedlogu Odbora za zakonodavstvo većinom glasova prihvaćen je zaključak kojim se ovlašćuje Stručna služba Hrvatskog sabora da zajedno s predstavnicima predlagatelja ovog Zakona obavi redakciju njegova teksta prije objave u "Narodnim novinama".

A. Š.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OVRŠNOG ZAKONA

Rasterećenje sudova i pojednostavljenje postupka

Hrvatski je sabor nakon rasprave donio ovaj Zakon kojim se otklanjaju nedostaci važećeg Zakona i povećava učinkovitost ovršnog postupka njegovim pojednostavljenjem i ubrzanjem. Očekuje se, kako navodi predlagatelj, Vlada RH, da će se bitno rasteretiti sudovi (uvođenjem javnobilježničkog određivanja ovrhe na temelju vjerodostojne isprave, proširenjem primje-

ne bjanko zadužnice), pojednostaviti, ubrzati ili učiniti djelotvornijom ovrhu na nekretninama, pokretninama i novčanim tražbinama po računu kod banaka.

O PRIJEDLOGU

Pravosudni sustav smatra se neučinkovitim za što je puno razloga ali u

svijesti građana je spoznaja da njihovi sudski postupci predugo traju, navela je državna tajnica Ministarstva pravosuđa **Snježana Bagić** govoreći o ovom predloženom zakonu na sjednici Hrvatskoga sabora. Njihovo trajanje u izravnoj je vezi s velikim brojem zaostataka, velikim brojem neriješenih predmeta koji opterećuju pravosuđe i onemogućuju njegovu učinkovitost. U ovom trenutku

u radu pred sudovima u RH ukupno je 677 219 ovršnih predmeta, i ta zastrašujuća brojka nalaže rješavanje tog problema.

Omogućit će se ovrhovoditeljima, vjerovnicima, brže i lakše dolaženje do podataka imovine ovršenika, onemogućiti prikrivanje imovine ovršenika, a time i neprovođenje ovrhe.

Ovime nam je cilj da u našem pravnom sustavu uspostavimo disciplinu, u prvom redu dužnika i da se ojača položaj vjerovnika. Omogućit će se ovrhovoditeljima, vjerovnicima, brže i lakše dolaženje do podataka imovine ovršenika, onemogućiti prikrivanje imovine ovršenika, a time i neprovođenje ovrhe, rekla je među ostalim državna tajnica. U odnosu na prvo čitanje nema bitnih izmjena i usvojeni su svi oni prijedlozi koji idu na poboljšanje teksta, rekla je.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog zakona uz dva amandmana nomotehničkog sadržaja. **Odbor za pravosuđe** predložio je prihvaćanje ovog zakona uz jedan amandman za nomotehničko uređenje izričaja.

RASPRAVA

Ovim ćemo zakonom omogućiti transparentnu prodaju svih nekretnina i pokretnina vrijednosti iznad 50 000 kuna u sudskim postupcima tako što će se uvesti poseban očevidnik, uvid u nekretnine i pokretnine (bit će i na internetu) što će učiniti prodaju efikasnijom. I kod pokretnina je bitna novina koja će znatno pospješiti njihovu ovrhu, i sada će se te pokretnine prodavati preko trećih osoba (ne više u stanu, u prostorijama ovršenika). Time će se značajna zapreka za provođenje ovrhe pokretnina otkloniti, a na općinskim sudovima čak 89 posto

postupaka se odnosi na ovrhu pokretinama, rekla je, među ostalim državna tajnica.

Nakon što je predsjednica Odbora za zakonodavstvo **Ana Lovrin (HDZ)** izvijestila o stajalištu tog radnog tijela otvorena je rasprava.

Neprovediv zakon

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) govorila je opširnije o ovom zakonskom prijedlogu u ime Kluba zastupnika SDP-a. Osnovno je rasteretiti pravosuđe predmeta koji nisu suđenja, i nigdje u Europi ovrha nije suđenje a mi ponovno ovim Prijedlogom pretvaramo ovrhu u dodatno suđenje. Ovaj Konačni prijedlog je perfektan sastavljen i perfektan neprovediv.

Ovim se zakonom ne uvodi ništa novo nego se prepisuje ono što je bilo u Zakonu 2003. godine, suspendiraju se neke odredbe, a ove skromne izmjene vraćaju nas na stanje kakvo je bilo prije 2003. godine. Ponovno uvodimo labirinte, ponovno je žalba pravilo a ne izuzetak, ponovno se favorizira dužnik, a ekspresno zaštita krupnog kaputa. Ove izmjene pogoduju odnosno čine apsolutnu zaštitu jedino financijsko bankarske elite. Kad dugujete banci koja jedino priznaje institut fiducij, tu nema parničenja, tu uopće nema ovršnog postupka, tu je sve jasno i banka postaje vlasnik. Ali kad građanin duguje građaninu, kad se javlja radnik prema poslodavcu ili državi da bi naplatio svoje potraživanje, onda imamo žalbu i odgađanje ovrhe, rekla je, među ostalim.

Klub zastupnika HDZ-a podržava ovaj predloženi zakon, izvijestio je **Emil Tomljanović (HDZ)**, govoreći o predloženim izmjenama i dopunama. Ovaj Klub zastupnika podupire sva rješenja koja u prvom redu afirmiraju načelo zaštite vjerovnika u ovršnom postupku i načelo transparentnosti imovine dužnika.

Predložena zakonska rješenja Klub ocjenjuje kao kvalitetne pomake u okviru ovršnog sustava koje će primjenom zakona rezultirati i smanjenjem brojem predmeta i trajanja ovršnog postupka i

da ovrha saživi u pravosudnom sustavu RH upravo onako kako je definirana Ustavom i zakonima.

Josip Vresk (HSS) govorio je u ime Kluba zastupnika HSS-a te rekao da u predloženom zakonu ima nedostataka koje nije dobro vidjeti, ali koji neće dovesti u pitanje primjenu zakona. Poslije donošenja zakona nadležni ministar morat će donijeti čitav niz podzakonskih akata i ustrojiti niz mehanizama koji će osigurati provedbu zakona. Ovaj zakon će sigurno funkcionirati u velikim gradovima jer će brzo profunkcionirati i tržište pokretnina. Treba se kloniti ili rjeđe propisivati institute za koje nismo sigurni da se uklapaju u pravni poredak RH (institut fiducij), važno je uskladiti norme s temeljnim zakonima koji propisuju određene institute (založno pravo) a vjerovnici moraju biti izjednačeni pred zakonom, dok se čini da je ovim država malo privilegirana kao vjerovnik, neke su od načelnih primjedbi koje je, uz one na pojedine članke, iznio zastupnik.

Klub zastupnika HSS-a želi da ovršni postupak bude brz, zakonit ali i da bude moćan sigurni da će se svaki zakon, pa i ovaj, moći primjenjivati u praksi, rekao je na kraju.

Dobro za privilegirane

Klub zastupnika HNS/PGS-a ne misli da su ove predložene promjene dobre za zaštitu tržišne utakmice u Hrvatskoj, izvijestio je **Nikola Vuljanić (HNS)**. Mislimo da su dobre za privilegirane, bogate i moćne i zbog toga, a posebice što radnici i uzdržavani nisu u prioritetnoj listi ovrhe ovaj Klub zastupnika neće podržati ovaj predloženi zakon, rekao je.

Legislatura na ovom području kreće jednim velikim korakom natrag jer Zakon u sadašnjem obliku imao je intenciju ubrzati ovrhu, smanjiti opterećenost sudova. Preuzimanjem novog sredstva ili predmeta ovrhe, ovrha praktički počinje iz početka, institut žalbe koji je dosad bio iznimka ovdje postaje pravilo, institut fiducijarnosti odnosno neposredne naplativosti bez ikakvog sudovanja dobiva pravo građanstva i postaje dominantna u ovim odnosima. Time

će banke i druge financijske institucije u odnosu s građanima svoja potraživanja naplatiti neposredno i odmah, dok u zemljama vlasnika banaka taj institut ne postoji, austrijske banke u Hrvatskoj nemaju fiducijarne ugovore sa svojim klijentima u Austriji naveo je, među ostalim zastupnik.

Franjo Piplović (DC) izvijestio je da će Klub zastupnika DC-a podržati ovaj Konačni prijedlog zakona vođen načelom učinkovitosti i brzine ovršnog postupka. Svjesni smo da je sustav često u blokadi, da vlada vrsta nesigurnosti, često jedan strah od poduzetničke inicijative.

Legislativa na ovom području kreće jednim velikim korakom natrag jer Zakon u sadašnjem obliku imao je intenciju ubrzati ovrhu, smanjiti opterećenost sudova.

Oči mnogih su uprte u Ovršni zakon kao zadnju šansu da dođu u neko stanje reda, da naplate svoja potraživanja da bi dužnici mogli u nekom lancu podmiriti sve obveze prema drugima. Posebno treba imati na umu male poduzetnike, tvrtke da pokrenu gospodarski mehanizam a kako ga mogu pokrenuti kad zapravo strahuju da će doći u stanje kad neće moći naplatiti svoja potraživanja, rekao je, među ostalim.

Nepovoljniji položaj malih dužnika

Stav Kluba zastupnika HSP-a je da umjesto ovakvih zakrpa gdje više ni vještiti pravници ne vide gdje je krpa a gdje zakrpa, pred Sabor dođe propis koji predstavlja pravnu kodifikaciju s osnovnim svojstvima stalnosti i pravne izvjesnosti za ovu materiju, rekao je **Miroslav Rožić (HSP)** podsjećajući da je ovo šesta izmjena Ovršnog zakona. Pravna izvjesnost je osnovna karakteristika pravne sigurnosti a pravna sigurnost je temelj pravne države, a od toga smo mi vrlo daleko kad je u pitanju Ovršni zakon.

Zajednička tendencija svih izmjena i dopuna postaje jasno prepoznatljiva, još nepovoljniji položaj malih dužnika, odnosno većine običnih građana RH. Za njih paučina ovršnog postupka postaje neprobojna poput zida dok će veliki dužnici kroz tu paučinu i dalje prolaziti bez problema. Velika je mogućnost da u uvjetima zaduživanja većina građana prije ili kasnije dođe u situaciju da ne može podmiriti sve tekuće životne potrebe pa ukoliko ne plati struju ili koju ratu od kredita pravna će država nemilosrdno pokazati svoje oštre pravne zube učinkovitog ovršnog postupka. Dakle, ovaj bi zakon zaista mogao biti brz i učinkovit na način da bogati postaju još bogatiji (Vlada trči kao i svaki pravi sluga da što bolje a priori zaštiti vjerovnike), a siromašni, još siromašniji. S druge strane treba pitati kojom aktivnošću i propisima Vlada nastoji osigurati građanima da se svi troškovi europskog čovjeka na početku 21. stoljeća, režije, mjesečne košarice, stambeni krediti i ostali nužni troškovi mogu podmiriti prosječnom plaćom, a to je u zemljama zapadne Europe omogućeno i strancima koji rade najniže poslove, rekao je, među ostalim.

Josip Leko (SDP) kaže da ako je cilj predloženog zakona izgradnja pravredne države tada on trpi težak prigovor. Siguran je da bi analiza podataka pokazala da je ovrha od 1 500 kuna najbrojnija i da se odnosi na one koji imaju manjak na tekućem računu jer ne mogu mjesečno platiti svoje obveze. Ekspertne skupine su prije dvije godine predlagale da se ukine institut fiducija kao sredstvo osiguranja, podsjetio je, dodajući da je neugodno iznenađen da se tako važni pravni instituti kao što je ovrha svake dvije godine tako bitno mijenjaju.

To je na štetu pravnog sustava a najviše na štetu građana RH, posebno onih koji žive od svog rada, pa je ovaj zakon u korist bogatih, stoga neće glasovati za njega, rekao je.

Novine nisu loše

Dražen Bošnjaković (HDZ) kaže da je u raspravi dosta rečeno za i protiv ovog zakona, a da svakako nije dvoj-

ben dojam o funkcioniranju pravosuđa u našoj državi a niti brojke nisu pozitivne. Cijela hrpa neriješenih predmeta, svaki predmet znači neko neostvareno pravo i nezaštićen interes. Ovršni postupak je zadnja faza sudskog postupka i kad nakon dugotrajnog suđenja dođe do ovrhe ona bi morala biti učinkovita. No kod nas nije tako, a novine koje se uvode predloženim zakonom nisu loše, rekao je zastupnik govoreći o pojedinim rješenjima. Sada se omogućuje vjerovniku da nesmetano u državnim institucijama, MUP, FINA itd. provjeri da li dužnik prima plaću, je li vlasnik motornog vozila itd. i da zna u kojem će smjeru ići ovrha, rekao je, među ostalim.

Jure Bitunjac (HDZ) procjenjuje da predložene izmjene i dopune trebaju Ovršni zakon učiniti jednostavnijim, učinkovitijim, rasteretiti sudove i učiniti transparentniju imovinu dužnika u procesu ovrhe. Iznio je i određene primjedbe na predloženi tekst a jedna od njih je da se za visok postotak ovršenika neće moći utvrditi poslovni računi samo putem Financijske agencije i FINE, već da bi tu trebalo uključiti i druge pravne osobe koje se bave poslovima platnog prometa.

Dr.sc. **Zlatko Kramarić (LS)** najprije je primijetio da nije dobro da se nakon dvije godine od donošenja Zakona mora ići s izmjenama i dopunama. Dobrim rješenjem drži uvođenje komisijih prodavaonica za pokretne stvari koje će se zaplijeniti od dužnika te novo reguliranje instituta fiducijalnog vlasništva.

U završnom osvrtu državna tajnica Ministarstva pravosuđa **Snježana Bagić** osvrnula se na neke primjedbe pa tako i onu da ovaj zakon nije socijalan. Hrvatska je socijalna država i Vlada i druge institucije nizom programa to potvrđuju, a čini se da to nije svrha ovršnog postupka, jer dug je već negdje utvrđen tijekom sudskog procesa. Osobno se ne može suglasiti s primjedbom da se ovim zakonom štiti krupni kapital jer neovisno o tome tko je ovrhovoditelj on mora doći do naplate, rekla je, među ostalim naglašavajući da se ne favorizira

žalba. Ovim zakonom se nude rješenja da se doista osigura učinkovit postupak naplate potraživanja, rekla je na kraju.

Damir Kajin (IDS) ispravio je navod državne tajnice ustvrdivši da ovaj zakon

nije socijalni zbog nepotrebno uključivanja javnih bilježnika u postupke ovrhe.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Hrvatski je sabor donio Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (80 "za", dva "suzdrža-

na", 28 "protiv") u tekstu kako ga je predložio predlagatelj zajedno s prihvaćenim amandmanima (Odbora za zakonodavstvo i Odbora za pravosuđe).

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOBIT; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O SLOBODNIM ZONAMA; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O PODRUČJIMA POSEBNE DRŽAVNE SKRBI; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OBNOVI I RAZVOJU GRADA VUKOVARA; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O BRDSKO-PLANINSKIM PODRUČJIMA

Zastupnici Hrvatskog sabora su, po hitnom postupku, prihvatili Konačni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit, Konačni prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o slobodnim zonama, Konačni prijedlog Zakona o dopuni Zakona o područjima posebne državne skrbi, Konačni prijedlog Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara, te Konačni prijedlog zakona o Izmjeni i dopuni Zakona o brdsko-planinskim područjima.

O PRIJEDLOZIMA

U prikazu ovih konačnih prijedloga zakona poslužili smo se izlaganjem ministra financija **Ivana Šukera** koji je uvodno rekao da je ovo tehnička izmjena Zakona o slobodnim zonama u svrhu usklađivanja poreznih oslobođenja s zakonodavstvom Europske zajednice, te da za dobivanje zelenog svijetla od Europske komisije da taj zakon uputimo na hrvatsku Vladu, a kasnije na Hrvatski sabor moraju se još izvršiti ove izmjene u Zakonu o porezu na dobit. Odredbe u Zakonu o porezu na dobit samo se prenose u lex specialis zakone tj. Zakon o područjima posebne državne skrbi, Zakon o slobodnim zonama, Zakon o brdsko-planinskim područjima

i Zakon o slobodnim zonama. Ministar je zamolio zastupnike za što skorije prihvaćanje ovih promjena kako bi Vlada mogla Saboru uputiti Zakon o potporama kojime bi se reguliralo pitanje potpora i subvencija iz državnog proračuna. Naglasio je da ćemo ovim zakonima doći do transparentnijih trošenja sredstava i da se financiraju i potiču pojedini projekti posebno u područjima od posebne državne skrbi, Grad Vukovar i brdsko-planinska područja.

RADNA TIJELA

O Konačnom prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit izjasnili su se: **Odbor za zakonodavstvo** te **Odbor za financije i državni proračun** prihvatio je ovaj Konačni prijedlog zakona.

O Konačnom prijedlogu zakona o izmjeni Zakona o slobodnim zonama izjasnili su se:

Odbor za zakonodavstvo koji podupire donošenje ovog Zakona, a na tekst Konačnog prijedloga podnio amandman na članak 2. gdje se riječ "slijedećeg" zamjenjuje riječju "osmog" zbog usklađivanja odredbi o stupanju na snagu;

Odbor za financije i državni proračun prihvatio je ovaj Konačni prijedlog zakona.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu je jednoglasno Saboru predložio donošenje ovog Zakona.

O Konačnom prijedlogu Zakona o dopuni Zakona o područjima posebne državne skrbi izjasnili su se:

- **Odbor za zakonodavstvo** koji podupire donošenje ovog Zakona.

- **Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu** je jednoglasno Saboru predložio donošenje ovog Zakona.

- **Odbor za financije i državni proračun** prihvatio je ovaj Konačni prijedlog zakona.

O Konačnom prijedlogu zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara izjasnili su se:

Odbor za zakonodavstvo koji podupire donošenje ovog Zakona.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu je jednoglasno Saboru predložio donošenje ovog Zakona.

Odbor za financije i državni proračun prihvatio je ovaj Konačni prijedlog zakona.

O Konačnom prijedlogu zakona o Izmjeni i dopuni Zakona o brdsko-planinskim područjima izjasnili su se:

Odbor za zakonodavstvo koji podupire donošenje ovog Zakona.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu je jednoglasno Saboru predložio donošenje ovog Zakona.

Odbor za financije i državni proračun prihvatio je ovaj Konačni prijedlog zakona.

RASPRAVA

Raspravu je otvorio zastupnik **Damir Kajin (IDS)** u ime Kluba zastupnika IDS-a naglasivši da ovi zakoni nisu sporni i da se radi o tehničkim usklađivanjima. Podsjetio je i da je Zakon o brdsko-planinskim područjima dobar i razvojan, te bi ga trebalo zadržati kao ostale Zakone iz ovog seta Zakona o kojima se raspravlja.

Nakon njega riječ je preuzeo zastupnik **Tonči Tadić (HSP)** u ime Kluba zastupnika HSP-a oštro kritiziravši novi Prijedlog zakona o porezu na dobit i mijenjanje vezanih Zakona. Temelj za ove promjene, rekao je, jest Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju točnije članak 70., koji Hrvatsku prisiljavaju da "svoju razvojnu strategiju usklađuje sa zahtjevima Europske komisije u vremenu dok Hrvatska još nije član Europske unije, niti za to dobiva odgovarajuća sredstva". Napomenuo je da imamo još tri godine, točnije do 1. veljače 2008., do stupanja na snagu ovog sporazuma, te da bi do tada trebali razvijati Hrvatske regije i njihov bruto društveni proizvod prema našem, a ne nametnutom, modelu. Završio je izlaganje prijedlogom amandmana kojim bi se početak primjene Zakona odgodio do 1. veljače 2008. i napomenuo da će HSP podržati ovaj Prijedlog samo u slučaju prihvaćanja predloženog amandmana.

U ime Kluba zastupnika HSLA-a, DC-a, LS-a riječ je uzeo zastupnik **Zlatko Kramarić (LS)**. Podsjetio je na problem nužne decentralizacije Hrvatske koja bi pomogla ravnomjernijem razvoju države. Inače ćemo se, naglasio je, i dalje susretati s ovakvim tipovima zakona o pojedinim područjima koja su se zbog povijesnih neprilika sporije razvijala i "nadam se da će ovaj Parlament dati zapravo nužan poticaj Vladi Republike Hrvatske tj. stvoriti ambijent koji će omogućiti da ti prostori uhvate ritam. To se ne može dogoditi samo od sebe već jednostavno mora postojati

selektivna politika". Ona bi trebala biti takva da vodi računa o policentričnom i ravnomjernom razvoju uzimajući u obzir i političku stabilnost unutar države. U tom smislu Klub zastupnika HSLA-a, DC-a, i LS-a dati će potporu Vladi u donošenju ovog zakona i sličnih napora koji bi omogućili izbalansirani razvoj i pomogli povratiti nekad bogatim područjima poticaj za daljnji razvoj, dodao je na kraju izlaganja.

Slijedeći je u ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio zastupnik **Šime Prtenjača (HDZ)**. Podržavši Prijedlog naglasio je da je ovaj paket zakona jadan od najjednostavnijih jer se postojeće odredbe iz Zakona o porezu na dobit samo alociraju na ova četiri ostala Zakona čime se u praksi ništa ne mijenja jer sva oslobađanja i olakšice za navedena područja ostaju iste.

U pojedinačnoj raspravi prvi je govorio zastupnik **Ivica Pančić (SDP)** podržavši ove tehničke izmjene zakona, osim članka 1. koji će postati članak 30a. u kojem se osim riječi "na području grada Vukovara" dodaju i "ili brdsko-planinskom području ili području posebne državne skrbi oslobođeni su" tražeći od predlagatelja da pojasni kako su se ova područja odnose na specijalni Zakon o obnovi i razvoju grada Vukovara. Nadalje je naglasio kao pozitivan korak u ovom Prijedlogu produživanje rokova za oslobađanje plaćanje poreza na dobit. Obrazložio je to činjenicom da je trenutačno stanje u Vukovaru loše, posebno visoka stopa nezaposlenosti, te da njegovi građani zaslužuju da im se omogući "normalan i dostojanstven život". Dodao je da bi se o ovoj tematici trebala provesti šira rasprava. Među odgovornima za ovakvo stanje, zastupnik je izdvojio središnju vlast koja nije iskoristila sve mogućnosti za stvaranje povoljnijih zakonskih okvira i lokalnu vlast koja, kako je naveo, često sprječava ulagače i poduzetnike u otvaranju novih radnih mjesta iz privatnih i političkih interesa. Osim na ove dvije razine, Ivica Pančić smatra da bi se trebalo i otvoriti pitanje odgovornosti za nerazjašnjen status i sumnja u zloupotrebu financijskih sredstava Fonda za obnovu

Vukovara koji je predviđen ovim Zakonom, kao i pitanje VUPIK-a, te sumnjivih zapošljavanja rođaka i prijatelja lokalnih dužnosnika.

Zastupnik **Petar Mlinarić (HDZ)** koji se javio za ispravak netočnog navoda osporio je tvrdnju da lokalna vlast koči razvoj, već suprotno ulaže puno napora da privuče ulagače, a što se tiče Fonda za obnovu Vukovara naglasio je da "Vlada i Ministarstvo financija redovno daju u Fond koliko je dogovoreno, te da ni jedna kuna iz njega ne fali". Na kraju je dodao da je novi nadzorni odbor VUPIK-a uspio smanjiti dug od 50 milijuna kuna na 7 milijuna.

U ime Vlade još jednom je govorio ministar financija **Ivan Šuker**. Objasnio je da je tekst u ovom Prijedlogu zakona o porezu na dobit identičan onom koji je na snazi, a da je intencija zakonodavca bila da se smanji nezaposlenost na svim nerazvijenim područjima i zato su u njegov tekst dodana, uz grad Vukovar, brdsko-planinska područja i područja od posebne državne skrbi.

Zastupnik **Petar Mlinarić (HDZ)** je još jednom pozdravio donošenje ovakvih zakona koji potiču gospodarski rast i stimuliraju ulaganje u Vukovar, pod uvjetom da se radi o realnim ulaganjima i investicijama stranih ili domaćih poduzetnika. Dodao je da je "međutim, potrebna dodatna kontrola ili mehanizam ili sa osnova lokalne uprave ili Ministarstva financija kako bi se onemogućila zlouporaba zakona".

Slijedeća u raspravi, zastupnica **Ruža Tomašić (HSP)**, upitala je da li su ovim Prijedlogom zakona, zbog brisanja stavka 3. članka 39. i njegovog usklađivanja s pravnom stečevinom Europske zajednice o jednakom postupanju sa domaćim i stranim ulagačima, strane banke i poduzeća oslobođeni plaćanja poreza na dobit.

Ministar financija **Ivan Šuker** je u završnom osvrtu naglasio da ovi zakoni nikako ne oslobađaju strane ulagače ili poslovne subjekte od plaćanja poreza na dobit jer se izmjenom Zakona o porezu na dobit ukida porez po odbitku, dakle porez na dobit se i dalje plaća, jedino će se "ukidanjem poreza na dividendu uki-

nuti obveza plaćanja poreza na dividendu Zakonom o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja”.

Nakon konzultacija Klub zastupnika HSP-a je povukao svoj amandman čime je zaključena rasprava.

Zastupnici su većinom glasova, sa 87 glasova “za” i 1 “suzdržanim” prihvatili Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit.

Zastupnici su većinom glasova, sa 87 glasova “za” i 1 “suzdržanim” prihvatili Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o slobodnim zonama.

Zastupnici su većinom glasova, sa 86 glasova “za” i 2 “suzdržana” prihvatili Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o područjima posebne državne skrbi.

Zastupnici su većinom glasova, sa 87 glasova “za” i 1 “suzdržanim”

prihvatili Konačni prijedlog zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Zastupnici su većinom glasova, sa 87 glasova “za” i 1 “suzdržanim” prihvatili Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o brdsko-planinskim područjima.

A. F.

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O HRVATSKOJ RADIOTELEVIZIJI

Neravnomjeran prijam signala Hrvatske radiotelevizije

Na 15. sjednici zastupnici Hrvatskoga sabora razmatrali su Prijedlog zakona o dopunama Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji (predlagatelj Klub zastupnika HNS/PGS-a). Njime se predlaže dopuna važećeg zakona prema kojoj vlasnici radijskih i televizijskih prijemnika ne bi bili dužni plaćati pristojbu ako ispravan TV prijemnik ne prima signal Hrvatske radiotelevizije ili ga prima sa smetnjama. Zastupnici nisu prihvatili ovaj zakonski prijedlog, zbog razloga navedenih u mišljenju Vlade i radnih tijela. Jednako tako nisu prihvatili niti prijedlog zaključka Kluba da se obveže Vlada da korištenjem upravljačkih prava u trgovačkom društvu Odašiljači i veze d.o.o., u roku od šest mjeseci osigura pokrivenost cjelokupnog prostora Hrvatske signalom za kvalitetan prijam Hrvatske radiotelevizije.

RADNO TIJELO

Sukladno mišljenju Vlade RH članovi Odbora za informiranje, informatiza-

ciju i medije nisu podržali ovaj Prijedlog jer smatraju da su za nepokrivenost signalom Hrvatske radiotelevizije odgovorni Odašiljači i veze d.o.o., te da nije u redu zbog toga kažnjavati Hrvatsku radioteleviziju, koja se, između ostalog, financira iz pristojbe. Istaknuto je i da je Nacionalnim programom Republike Hrvatske za pridruživanje EU-u u IV. kvartalu 2005. godine predviđena izmjena i dopuna Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji kojom prilikom će se razmotriti i pitanje plaćanja pristojbe.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada je predložila Hrvatskom saboru da ne prihvati ovaj Prijedlog Kluba zastupnika HNS/PGS-a. Kvalitetu signala bez naknade bi, prema ovom zakonskom prijedlogu, utvrđivalo trgovačko društvo ovlašteno za emitiranje signala, što u praksi nije lako provedivo s obzirom na to da je vrlo teško utvrditi objektivizirane postupke mjerenja i kriterije ocjenjivanja uzroka smetnji i degradacije kvalitete prijemnog HTV signala za svaki pojedini TV prijemnik, s obzirom

na to da na kvalitetu prijemnog signala, među ostalim, utječu trenutačne atmosfere prilike, elektromagnetske smetnje, prijamni antenski sustav, kućna instalacija, te vrsta i tip TV prijemnika.

Problemi neravnomjernog prijama signala na području Republike Hrvatske trebaju se rješavati suradnjom Hrvatske radiotelevizije i društva Odašiljači i veze d.o.o. uz podršku Hrvatske agencije za telekomunikacije, pa stoga nema osnove za oslobađanje vlasnika ispravnih TV prijemnika od plaćanja pristojbe, jer bi se u tom slučaju neopravdano smanjio prihod Hrvatske radiotelevizije koja svoju djelatnost financira iz ovih sredstava.

U slučaju ovakve uskrate prihoda Hrvatskoj radioteleviziji, otvara se mogućnost da bi država putem subvencija morala izdvojiti veća sredstva za financiranje Hrvatske radiotelevizije. S obzirom na navedeno, predložena dopuna Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji nije prihvatljiva dok se ne procijene i obrazlože financijski učinci na državni proračun koji bi proizašli usvajanjem ovog zakonskog prijedloga. Uz to, tekst

predmetnog Prijedloga zakona normativno je nedorađen, te je Vlada stajališta da se kao takav ne može uputiti u daljnju zakonodavnu proceduru.

RASPRAVA

Neravnomjeran prijam signala

Za upoznavanje sa zakonskim prijedlogom poslužit ćemo se uvodnim izlaganjem predstavnika predlagatelja, **Dra- gutina Lesara (HNS)**. Na početku je odmah upozorio da ovo nije rasprava o Hrvatskom radiju i Hrvatskoj radioteleviziji već rasprava o nejednakosti građana pred Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji, a napose o državnom monopolu trgovačkog društva Odašiljači i veze d.o.o. da naplaćuje nešto što ne isporučuje, a pritom redovito prima novac. Podsjetio je na Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji kojim je uvedena obveza svih građana Republike Hrvatske koji posjeduju radijske i televizijske prijamnike da plaćaju pristojbu. Vjerojatno se nije razmišljalo o mogućoj činjenici da ta javna usluga nekim građanima naprosto neće biti dostupna kako se kasnije i pokazalo. Naime, činjenica je da neki građani bez obzira na tehničku kvalitetu uređaja kojeg posjeduju ne mogu koristiti uslugu Hrvatske radiotelevizije jer spomenuti Odašiljači i veze nisu signalom za prijam programa Hrvatske radiotelevizije pokrili cijeli teritorij Republike Hrvatske. U takvoj situaciji jedni građani dobivaju uslugu i za to plaćaju pristojbu, dok se drugi opet ne mogu koristiti tom uslugom, ali im i dalje ostaje obveza plaćanja pristojbe. Jesu li te dvije kategorije građana jednake pred zakonom, pita Lesar? Ovim je zakonskim aktom predloženo stoga da vlasnici radijskih i televizijskih prijamnika ne bi bili dužni plaćati pristojbu ako ispravan TV prijamnik ne prima signal Hrvatske televizije ili ga prima sa smetnjama tako dugo dok im oni koji su zaduženi za emitiranje signala u tehničkom smislu to i ne omoguće.

U nastavku Lesar se osvrnuo na mišljenje Vlade. Drži da nije točna tvrd-

nja po kojoj nije moguće utvrditi kvalitetu signala bez naknade (u zakonskom prijedlogu sugerirano je da to učine Odašiljači i veze). S tim u vezi Lesar odgovara da je na dnevnom redu ove sjednice i Izvješće Hrvatske agencije za telekomunikacije gdje se, među ostalim, navodi kolika i kakva se sve mjerenja signala frekvencija provode na teritoriju Republike Hrvatske. Na konstataciju Vlade da se problemi neravnomjernog prijama signala na području Republike Hrvatske trebaju rješavati suradnjom Hrvatske radiotelevizije i društva Odašiljači i veze d.o.o., zastupnik pita zašto bi Hrvatska radiotelevizija trebala rješavati tehnička pitanja Odašiljača i veza. Kada su se 2001. Odašiljači i veze izdvajali iz Hrvatske radiotelevizije u tom je trenutku iz pristojbe investirano 130 milijuna kuna u tehnologiju ovog trgovačkog društva, a nakon toga je Hrvatska radiotelevizija svake godine tim istim Odašiljačima plaćala 120 milijuna kuna godišnje naknade usluga za emitiranje signala, podsjeća Lesar. Na konstataciju da se u slučaju ovakve uskrate prihoda radioteleviziji otvara mogućnost da država putem subvencija izdvoji veća sredstva za financiranje Hrvatske radiotelevizije, Lesara zanima kako može biti neopravdanog smanjenja prihoda ako netko ne može slušati i gledati program. Smatra da država ne bi trebala rješavati pitanje subvencije jer se ovdje isključivo radi o financijskim odnosima Odašiljača i veza s jedne strane, i Hrvatske radiotelevizije s druge strane. Za ovu situaciju djelomično je kriv Hrvatski sabor koji je donio takav zakona, ali i Vlada koja je imenovala dva čelna čovjeka da upravljaju Odašiljačima i vezama i stoga mora znati da to dioničko društvo nije ispunilo obvezu pokrivanja signalom cijelog teritorija Republike Hrvatske. Uz zakonski prijedlog, Klub je dostavio i Prijedlog zaključka kojim predlaže da se obveže Vladu da korištenjem upravljačkih prava u trgovačkom društvu Odašiljači i veze d.o.o., u roku od 6 mjeseci osigura pokrivenost cjelokupnog prostora Republike Hrvatske signalom za kvalitetan prijem programa Hrvatske radiotelevizije. Potonji je zaključak dostavljen

zastupnicima kako bi Klub pokazao da mu nije cilj smanjivati novac Hrvatskoj radioteleviziji nego natjerati Odašiljače i veze da osiguraju pokrivenost signalom cjelokupnog prostora Republike Hrvatske, zaključio je Lesar.

Za nepokrivenost signalom Hrvatske radiotelevizije odgovorni su Odašiljači i veze d.o.o., i nije u redu zbog toga kažnjavati Hrvatsku radioteleviziju.

Željko Pavlic (MDS) je rekao da Klub zastupnika IDS-a uz podršku MDS pruža potporu ovom zakonskom prijedlogu. Naveo je nekoliko primjera iz Međimurske županije gdje građani moraju plaćati pristojbu, a ne mogu pratiti program Hrvatske radiotelevizije. Posebno je teško s ljudima i domaćinstvima koji su u lošijoj socijalnoj situaciji, kada im nakon opomene i sudskog postupka stigne ovrha. Činjenica da mora plaćati pristojbu ako ispravan TV prijamnik i ne prima signal HRT-a dovodi vlasnike takvih prijamnika u diskriminirani položaj u odnosu na ostale naše građane, a u određenom je smislu povrijeđen i Zakon o potrošačima, točnije odredbe o javnim uslugama koje se pružaju potrošačima. Čudi ga što se Udruga za zaštitu potrošača nije aktivnije uključila u rješavanje ovog problema, jer je narušeno osnovno pravo potrošača da ne plati uslugu koju nije koristio. U rješavanje problema morala bi se uključiti Vlada, Sabor, Hrvatska radiotelevizija, Odašiljači i veze, Agencija za telekomunikacije, Udruga za potrošače itd.

Razumijevanje razlike pristojbe i naknade

Osim problema s (ne)prijemom signala Hrvatske radiotelevizije kojeg imaju građani u pojedinim dijelovima Hrvatske (najčešće ih imaju ljudi koji žive uz granicu sa susjednim državama), **Damir Kajin (IDS)** je upozorio i na često miješanje hrvatsko-slovenskih signala

s mobitela što u konačnici silno pokušuje pozive.

Klub zastupnika nacionalnih manjina poduprijet će ovaj zakonski prijedlog, ali drži da Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji vapi za još nekim promjenama, upozorila je mr. sc. **Zdenka Čuhnil (neovisna, zastupnica češke i slovačke nacionalne manjine)**. Nepobitna je činjenica da se signal HRT-a ne prima svugdje jednako pa neki ljudi ne mogu pratiti program nacionalne televizije. Preplata je pretvorena u pristojbu i već samo posjedovanje radio i tv prijamnika obvezuje na plaćanje pristojbe, a da se uopće ne mora primiti bilo kakva usluga HRT-a pa se Hrvatska radiotelevizija tako i ponaša jer mu je pristojba sigurna. Da nije tako HRT bi se itekako brinuo da zadovolji svoje gledateljstvo kvalitetnim prijemom signala, kao što bi se brinuo i o pripadnicima nacionalnih manjina, koji na temelju pozitivnih zakona RH imaju pravo na emisije namijenjene informiranju na svojim jezicima. Dužnost je televizije da proizvodi i objavljuje emisije namijenjene informiranju pripadnika nacionalnih manjina. Sve do devedesetih Televizija Zagreb je emitirala programe na jezicima manjina (za Talijane, Mađare, Slovake, Rusine, Ukrajinke, Čehe), a od 1990. naovamo te emisije više ne postoje nego samo od 1992. multinacionalni magazin "Prizma". "Prizma" se emitira tjedno u trajanju od 50 minuta, ali u zadnje vrijeme ne u stalnom terminu emitiranja. Intervencije Savjeta za nacionalne manjine televiziji da definira barem kakvu-takvu emisiju namijenjenu manjinama u neko prikladno vrijeme i sa stalnim terminom emitiranja ostale su nedefinirane, rekla je Čuhnil. S obzirom na te okolnosti i činjenicu da lokalni mediji ne prihvaćaju emitiranje emisije na manjinskim jezicima bez posebnog sufinanciranja, HRT i Vlada nisu ispoštovali Zakon o HRT-u. Stoga pripadnici nacionalnih manjina s pravom traže od svojih zastupnika da najave kako neće plaćati preplatu sve dok barem jednom u mjesec dana neće imati pravo da čuju na svom jeziku kakvu-takvu informaciju.

Dr. sc. **Antun Vujić** u potpunosti je u ime Kluba zastupnika SDP-a podržao motive predlagatelja zakona ali upozorio na razumijevanje razlike između pristojbe i naknade. Ne može se, kaže, prihvatiti načelo da se pristojba kao civilizacijsko dostignuće vezano uz europske standarde javne televizije tretira kao usluga. Drži da je toj zbrci pridonijela i Vlada obrazlažući zašto odbija ovaj zakonski prijedlog. Vujić objašnjava da se PDV ne plaća na tu pristojbu zato što je riječ o javnoj televiziji, ali istodobno upozorava da zastupnik Stazić još nije dobio odgovor od Vlade na prijetnju da će se PDV naplaćivati na pristojbu. Drži da predlagatelj zakona kuca na krivu adresu i stoga bi bilo bolje, kaže, da Sabor jednim zaključkom obveže Vladu da putem Odašiljača i veza osigura nesmetan prijam svim potencijalnim gledateljima, odnosno onima koji uplaćuju pristojbu. Ako se to tako ne može riješiti tada bi Odašiljači i veze trebali snositi troškove digitalnog prijamnika ili onih postupaka koji će svakom gledatelju omogućiti gledanje programa. Na kraju je upozorio na potrebu da se uoči razlika između pristojbe i naknade za uslugu i na taj način preformulira intencija predlagatelja koju će SDP rado podržati.

Činjenica da mora plaćati pristojbu ako ispravan TV prijamnik ne prima signal HRT-a dovodi vlasnike takvih prijamnika u diskriminirani položaj u odnosu na ostale naše građane.

U ime predlagatelja zakona reagirao je **Dragutin Lesar (HNS)**. Nije se složio s konstatacijom da je ovaj zakonski prijedlog upućen na krivu adresu. Misli da su Sabor i Vlada jedine prave adrese dok o cijeni usluge pregovaraju HRT i Odašiljači i veze. Problem vidi u tome što je Vlada prihvatila logiku Odašiljača i veza da se problemi neravnopravnog prijama signala na području Republike Hrvatske trebaju rješavati suradnjom

Hrvatske radiotelevizije i Odašiljača i veza.

Zastupnik Lesar bi morao shvatiti da mora biti protiv tog mišljenja Vlade jer je ono pogrešno, uzvratilo je **Vujić (SDP)**. Vlada želi likvidirati pristojbu da bi je preko PDV-a pretvorila u uslugu, zaključio je Vujić.

Luka Roić govorio je u ime Kluba zastupnika HSS-a. Ovaj zakonski prijedlog zadire samo u jedan segment oslobađanja obveze plaćanja televizijske pristojbe za područja koja ne primaju signal Hrvatske televizije i to bi benevolentno mogao prihvatiti svaki građanin u Hrvatskoj, ali samo ako precizno ne poznaje zakonske odredbe koje reguliraju tu materiju. U Zakonu o Hrvatskoj radioteleviziji navodi se, naime, da su vlasnici radijskih i televizijskih prijamnika na području Hrvatske dužni Hrvatskoj radioteleviziji plaćati pristojbu. Prihvaćanjem predloženog zakona krši se Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji. Treba promijeniti Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji i pristojbu koja je tim zakonom određena, ali u tom se slučaju upada u zamku koju nudi Vlada kroz svoje obrazloženje, ali i Odašiljači i veze. I jedni i drugi, naime, upućuju zbunjujuće poruke govoreći kako je riječ o pristojbi na uslugu sugerirajući pritom kako se zapravo radi o nečem što bi dalje trebalo financijski opteretiti naše građane - PDV ako bude uveden na televizijsku pristojbu. U tom slučaju gubi se osnovna intencija te pristojbe, a to je neovisnost HRT-a o bilo kojem vlasniku, a onaj koji dobro potpomaže HRT-a imat će najveći utjecaj. Evidentan problem valja riješiti odlukom Sabora tj. prihvaćanjem predloženog zaključka Odašiljači i veze bi bili zaduženi da odmah kvalitetno riješe ovaj problem, ali pritom u to ne uključe hrvatske građane, regionalnu samoupravu i lokalnu upravu. U tom smislu Roić je načelno podržao intenciju predlagatelja, ali ne preko spomenutog Zakona i pristojbe nego preko obveze da se osigura kvalitetan prijam signala Hrvatske radiotelevizije na cjelokupnom području Republike Hrvatske.

Financijska i programska samostalnost HRT-a

U pojedinačnoj raspravi prvi je govornik **Nenad Stazić (SDP)**. Ovaj zakonski akt Stazić vidi kao pokušaj da se riješi problem koji evidentno postoji, ali se pita je li to baš pravi put i najbolje sredstvo. Dvojbe nema - za emitiranje signala Hrvatske radiotelevizije zaduženi su Odašiljači i veze d.o.o., a to ne rade besplatno jer HRT-u naplate 120 milijuna mjesečno, i ne obave svoj posao. Shvatili su, kaže Stazić, da od kada su voljom Hrvatskoga sabora izdvojeni u posebno trgovačko društvo ne moraju ništa ulagati. Dok su bili u sustavu Hrvatske radiotelevizija ista im je obnovila porušene repetitore, odnosno odašiljače. Stazić podržava predloženi zaključak Kluba zastupnika HNS/PGS-a, ali ne i predložene dopune Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji. Promjene termina preplata u pristojbu prilikom donošenja važećeg Zakona o HRT-u učinjena je zato da bi se nedvosmisleno reklo da se na tu pristojbu ne plaća PDV jer po Općem poreznom zakonu PDV se ne plaća na pristojbu. Unatoč tomu, Porezna je uprava poslala rješenje HRT-u u kojem je razrezala PDV za neko razdoblje, nastavlja zastupnik i napominje da je s tim u vezi još prije godinu dana zatražio od Porezne uprave da mu pošalje to rješenje, ali nije dobio odgovor na taj zahtjev. I tako se živi u ovoj zemlji - ne poštuju se zakoni, ne odgovara na upite zastupnika, pišu protuzakonita rješenja i ne obrazlažu pred Saborom i javnošću. No, ako se naplati PDV HRT-u, HRT odlazi u minus i ne može više poslovati s dobiti te će postati gubitaš, a gubitaš se šalje u stečaj (tada više ne bi bilo nacionalne televizije) ili mu se pokriju gubici. Kako je riječ o nacionalnoj televiziji HRT neće ići u stečaj, već će mu se pokriti gubici iz proračunskih sredstava, ali tada više nema neovisne televizije i postaje rob vlasti. Bez financijske samostalnosti nema niti one programske, rezolutan je Stazić. Kada je bivša koalicijska vlast donijela odluku da pristojbu definira kao pristojbu na

koju se ne plaća PDV znala je zašto to čini. Učinjeno je to u namjeri da konačno dobijemo Hrvatsku radioteleviziju kao javni servis u službi građana, a ne politike.

Promjena termina preplata u pristojbu prilikom donošenja važećeg Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji učinjena je da bi se nedvosmisleno reklo da se na tu pristojbu ne plaća PDV.

Ne gledati program Hrvatske radiotelevizije i nije neki razlog, rekao je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**, a zatim nabrojao nekoliko razloga zašto se to ipak čini. Jugonostalgicari su npr. sretni što program neodoljivo podsjeća na onaj od prije 1990. godine, a kao najveću odliku HRT-a ocijenio je navijačku dosljednost u informativnim emisijama. Za zastupnika plaćanje pristojbe je rodoljubni čin. Drži da provedba predloženog zakona nije nemoguća, ali je svakako prekomplikirana i dugotrajna pa stoga zakon ne može podržati. Zanimalo ga je na kraju trebaju li i škole plaćati HRT-ovu pristojbu za svaki tv prijamnik kada ih isključivo koriste uz video. Najzad, koji bi to program učenici gledali u učionici i tko bi ih na to natjerao.

Ispravljajući netočan navod **Nikola Vuljanić (HNS)** je prijetio da plaćanje bilo čega nije rodoljubni čin, a ponajmanje je to plaćanje tv pristojbe. Plaćanje je čin poštivanja ugovora i kupovanja robe, zaključio je zastupnik.

Ruža Lelić (HDZ) je ustvrdila da ne može podržati predloženi zakon i smatra da bi u praksi bio teško provediv. Nama nije cilj da ljudi ne plaćaju pristojbu nego da gledaju program Hrvatske radiotelevizije i da taj program bude dostupan na svim područjima Republike Hrvatske. Podržava mišljenje Vlade RH da se problemi neravnomjernog prijama signala na području Hrvatske riješe suradnjom Hrvatske radiotelevizije i društva Odašiljači i veze d.o.o. uz podršku Hrvatske agencije za telekomunikacije. Osvr-

nula se ukratko na program Hrvatske radiotelevizije primijetila je da bi program morao biti objektivan i nepristran. Posebnu pozornost obratila je na informativni program. Ponekad se središnje emisije iz večeri u večer bave više senzacijama nevažnim za društvo u cjelini (korupcija u zdravstvu, smrt pacijenata, nasilni profesori, pedofilija) dok se neke važne teme malo ili stidljivo spominju. Za **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** netočno je da se Hrvatska radiotelevizija bavi u svom programu senzacijama poput pedofilije. Upravo zahvaljujući televiziji i drugim medijima te se se ružne stvari poput pedofilije počele otkrivati i procesuirati, a mnogima to ne odgovara. Na Lelićevu konstataciju o lošem informiranju Hrvatske radiotelevizije reagirao je **Pero Kovačević (HSP)** ustvrdivši da treba praviti razliku u informiranju televizije i radija, te da bi naša nacionalna televizija trebala slijediti put kojim ide Hrvatski radio i HINA.

Miroslav Korenika (SDP) zatražio je od zastupnice Lelić da objasni što za nju znači pravilno informiranje budućih da mu je taj termin nejasan i dosta opasan. Korenika, naime, smatra da bi svaka javna televizija i radio trebali pružiti korisnicima svojih usluga izvornu informaciju dok komentar može biti politički obojen.

U ponovnom istupu zastupnica **Lelić (HDZ)** je ponovila da bi Hrvatska radiotelevizija trebala više promicati duh tolerancije, a napose pozitivne primjere. Pri tome ne treba zaboraviti utjecaj kojeg imaju javni mediji na opći stav društva. A kod objektivnog informiranja bitno je provjeriti izvore koji donose vijest jer se često puta olako iznose neki primjeri bez dovoljno provjere.

Većina građana Gorskog kotara ne vidi program HRT-a, upozorila je **Dorothea Pešić-Bukovac (IDS)**. Nastojeći pružiti što bolju i kvalitetniju uslugu Gorani svojim gostima u svaku sobu stavljaju tv prijamnik, ali se na njima može pratiti tek strani programi. Osim što ne vide program HRT-a pred Gorane se postavlja još jedan problem, a to je naplata pristojbe za tv prijemnike po sobama koje

se iznajmljuju u privatnom smještaju, hotelima, apartmanima i to bez obzira na činjenicu jesu li sobe pune ili prazne i vidi li se program HRT-a ili ne vidi. Pristojba se naplaćuje već samim posjedovanjem tv prijamnika, a ne plaća na program, pa po toj logici HRT uopće ne mora proizvoditi program jer će građani imati televizor radi nekih drugih televizijskih programa (RTL-ovog, programa TV Nove itd.).

Jure Bitunjac (HDZ) je podvukao da ne može prihvatiti ovaj zakonski prijedlog jer ne ide u srž problema pa ga već u prvom čitanju treba odbaciti. Oslobođenje obveze plaćanja pristojbe vlasnika TV prijamnika koji nemaju signal samo bi zamrznilo postojeće stanje, i de facto bi sankcionirala situacija kada je riječ o informacijskoj izoliranosti određenih područja Hrvatske (Međimurje, Gorski kotar i Dalmatinska zagora), a to bi bilo kontraproduktivno. Zastupnik Bitunjac dolazi iz Dalmatinske zagore, gdje ima možda manje problema sa HTV-om, a daleko više s primjenom tv signala komercijalnih tv kuća (RTL i TV Nova) koje pretendiraju biti nacionalne televizije. Osim HTV-a druge bi televizijske kuće trebale biti dostupne svim građanima Hrvatske. Drži da bi trebalo putem koncesija i ugovora o koncesijama kvalitetno riješiti ne samo pitanje odnosa između HTV-a i Odašiljača i veza nego i odnose između komercijalnih tv kuća i onih koji daju koncesije, a to je država. Resorno ministarstvo, Vlada i Sabor trebali bi raditi na dostupnosti informacija svim građanima, a konkurencija u medijima mora biti dostupna svakom čovjeku bez obzira živi li u manjim mjestima ili u Zagrebu, Splitu, Sinju itd.

Različito tumačenje tv pristojbe

Nikola Vuljanić (HNS) se ne slaže s mišljenjem da problem na koji ukazuje ovaj zakonski prijedlog nije političko pitanje. Vuljanić drži da jeste jer Vlada u svom mišljenju savršeno jasno govori koja je tu uloga građana, a to je da plati. Što će poslije biti nema puno veze. Jedna vlada pristojbu tumači kao sino-

nim za preplatu, a druga opet kao sinonim za porez. Ukoliko se radi o porezu, tada ovlastimo Hrvatsku radioteleviziju da se i zakonski ponaša kao poreznik. Vuljanić kaže da kupovinom televizora nismo potpisali nikakav ugovor o obveznim odnosima s Hrvatskom radiotelevizijom. Predložen zakon bi mogao s jedne strane osigurati da se ne nanosi šteta ljudima koji s programom Hrvatske radiotelevizije nemaju ništa jer ga ne mogu gledati, a s druge strane potaknulo bi Hrvatsku radioteleviziju i Odašiljače i veze da na predložen način vlasnicima tv prijamnika isporuče uslugu, a zatim istu i naplate. Zbog svega iznesenog bilo bi poštenije prihvatiti ovaj zakonski akt u prvom čitanju.

Oslobođenje obveze plaćanja pristojbe vlasnika TV prijamnika koji nemaju signal samo bi zamrznilo postojeće stanje.

Za **Miljenka Dorića (HNS)** žalosno je da parlament države koja ima Zakon o zaštiti potrošača uopće raspravlja o ovoj materiji. Sabor je nedavno uskladio taj zakon s europskom pravnom stečevinom, a donio je i Zakon o obveznim odnosima gdje se također može naći poglavlje o zaštiti potrošača. Razočarao ga je stav Vlade koja ne prihvaća predložen zakon ali pritom ne nudi nikakvo rješenje. I Dorić je upozorio na slabu pokrivenost Gorskog kotara signalom HRT-a. Predlagatelj kaže da više od 10 tisuća domaćinstava živi na područjima Hrvatske koja su slabo pokrivena signalom naše nacionalne televizije. Kada bi samo jedan jedini građanin Hrvatske bio u lošijem položaju parlament bi trebao stati u njegovu zaštitu i pritom nije bitno hoćemo li govoriti o pristojbi, porezu, članarini ili preplati već to da naši građani na nekim područjima Hrvatske ne mogu dobiti signal Hrvatske radiotelevizije ili bolje rečeno protuuslugu za ono što plaćaju.

Za **Franu Piplovića (DC)** bitno je razjasniti što je to preplata i utvrditi je

li to pristojba ili milodar. Ukoliko se to ne definira ostavlja se prostor za pritisak na Hrvatsku radioteleviziju. Ako bi se prihvatio predložen zakon tada bi se na predloženim rješenjima provela još jedna neravnopravnost, a to bi bio zapravo uvod u raspad sustava HRT-a.

Valter Poropat (IDS) smatra da je predlagatelj zakona točno locirao problem. Kako su sva područja Republike Hrvatske jednako vrijedna tako bi i svi gledatelji na području Republike Hrvatske trebali biti u jednakom položaju. Državni je interes da cijelo područje Republike Hrvatske bude pokriveno signalom zemaljske Hrvatske radiotelevizije bilo digitalno bilo analogno i iznađu sredstva da se isto i realizira.

Na kraju su u petominutnom istupu govorili predstavnici klubova zastupnika a prvi je bio predstavnik Kluba zastupnika HSP-a dr. sc. **Tonči Tadić**. "Mi smo vjerojatno jedina država u svijetu u kojoj nacionalna televizija ima izdvojene Odašiljače i veze iz sustava svoje televizije i plaća im naknadu emitiranja uvećanu za PDV. Ocjena je Kluba da bi Odašiljači i veze trebali biti javna ustanova, dakle nešto što ne može biti privatizirano već ostaje u vlasništvu Republike Hrvatske i Vlada njima upravlja. I tako s jedne strane imamo Hrvatsku radioteleviziju koja je zapravo državna ustanova, a njeni zaposlenici kao dio državne ustanove odgovaraju izvršnoj vlasti, a s druge strane Odašiljače i veze kao trgovačko društvo u vlasništvu Republike Hrvatske koje se ponaša dohodovno. TV preplata se računa kao pristojba, dakle kao porez na tv prijamnik tj. kao namjenski porez koji isključivo ide za financiranjem javne televizije i tako je treba ubuduće i tretirati. Pitanje je, međutim, može li se pristojba preusmjeravati iz jedne ustanove kojoj je u biti namijenjena (HRT) u drugu firmu (Odašiljači i veze) kako bi potonja koja posluje dohodovno mogla s njom raspolagati na predložen način. Zastupnik Tadić tvrdi da to pitanje nije dobro rješenje ni u Zakonu o Hrvatskoj radioteleviziji niti u ovom zakonskom prijedlogu. Klub pozdravlja namjeru predlagatelja da se to pitanje riješi, upozorava na

činjenicu da niti u jednoj koncesiji koja je izdana za obavljanje radiotelevizijske usluge nije predviđena obveza koncesionara da danas-sutra uvede digitalnu televiziju.

Državni je interes da cijelo područje Republike Hrvatske bude pokriveno kvalitetnijim signalom naše nacionalne televizije.

U ponovnom istupu **Valter Poropat (IDS)** ustvrdio je u ime Kluba zastupnika IDS-a da je državni interes da cijelo područje Republike Hrvatske bude pokriveno kvalitetnijim signalom zemaljske Hrvatske radiotelevizije, i vjeruje da će Odašiljači i veze to i učiniti, ali se za to moraju pronaći sredstva.

Završni osvrt dao je predstavnik predlagatelja zakona, zastupnik **Dragutin Lesar**. Primijetio je da se Vlada nije očitovala o prijedlogu zaključka Kluba zastupnika HNS/PGS-a, a da je to učinila on bi iz procedure povukao zakonski prijedlog i rasprava bi trajala tri minute. Upućujući mišljenje na podnesen zakonski prijedlog, Vlada navodi da bi problem neravnomjernog prijama signala na području Republike Hrvatske trebalo

rješavati suradnjom Hrvatske radiotelevizije i društva Odašiljači i veze. S tim u vezi Lesar se boji da će Vlada prisiliti Hrvatsku radioteleviziju da svojim novcem rješava problem emitiranja signala, a da će Odašiljači i veze i dalje ostvarivati ekstra profit. Pojednostavljeno rečeno sredstvima građana spomenuto će se trgovačko društvo koje posluje na dohodovnom principu pojačati u tehnološkom smislu, a onima koji nisu Hrvatska radiotelevizija naplaćivati uslugu i tako ostvarivati ekstra profit novcem poreznih obveznika tj. onih koji plaćaju tv pristojbu. Lesar je rekao da ne može povući zakonski prijedlog niti zaključak Kluba, ali je siguran da ništa od toga neće biti prihvaćeno i problem neće biti riješen. Ništa se ne može riješiti što bi išlo u korist građana, jer ispada da se ne može mjeriti signal, niti postavljati repetitori, ocjenjivati kvaliteta signala, ali se zato može provesti prisilna naplata tv pristojbe nad onima koji je odbijaju platiti. Efikasni smo u prisilnoj naplati ali ne i u rješavanju ovog problema. Vlada koja upravlja Odašiljačima i vezama može naložiti tom trgovačkom društvu da riješi ovaj problem te da umjesto što kupuje vozni park i ulaže u nekretnine i poslovne prostore po Gradu Zagrebu na ekstra luksuznim lokacijama ulaže u repetitore, kablove i digitalne prijamnike. Da su samo 10 posto uloženog novca

u prostore i vozni park u Zagrebu Odašiljači i veze uložili u spomenutu tehnologiju mogli su za dva mjeseca riješiti ovaj problem, zaključio je Lesar.

Za **Juru Bitunja (HDZ)** netočan je navod da smo efikasni u naplati nečega što ne pružamo aludirajući pritom na Vladu RH i TV preplatu. Za ovog je zastupnika to naprosto netočno jer se zna tko tu tv preplatu naplaćuje.

Ovim je zaključena rasprava. Najprije se glasovalo o zakonskom prijedlogu. Zastupnici nisu prihvatili Prijedlog zakona o dopunama Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji, koji je predložio Klub zastupnika HNS/PGS-a, zbog razloga navedenih u mišljenju Vlade i izvješćima radnih tijela. Za zaključak da se ne prihvati Prijedlog zakona glasovalo je 90 zastupnika, njih 7 se suzdržalo, a protiv je bilo 12 zastupnika. Istu je sudbinu doživio i predložen zaključak Kluba (nije prihvaćen) da se obveže Vlada da korištenjem upravljačkih prava u trgovačkom društvu Odašiljači i veze d.o.o. u roku od 6 mjeseci osigura pokrivenost cjelokupnog prostora Republike Hrvatske signalom za kvalitetan prijam programa Hrvatske radiotelevizije. Za prijedlog da se ne prihvati taj zaključak Kluba glasovala su 52 zastupnika "za", njih 10 bilo je "suzdržano", a 46 "protiv".

J.Š.

PRIJEDLOG ZAKLJUČKA HRVATSKOGA SABORA KOJIM SE VLADA REPUBLIKE HRVATSKE OBVEZUJE DONIJETI ODLUKU O NAKNADI DIJELA SREDSTAVA PRI UVOZU OSOBNOG AUTOMOBILA U VISINI PLAĆENOG POREZA NA DODANU VRIJEDNOST ZA 2005.

Socijalna integracija osoba s invaliditetom

Zastupnici su na 15. sjednici proveli raspravu o Prijedlogu zaključka Hrvatskoga sabora kojim se Vlada Republike Hrvatske obvezuje donijeti Odluku o naknadi dijela

sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost za 2005. godinu, kojeg je predložila zastupnica dr. sc. Vesna Pusić. Ovom Odlukom uredili

bi se uvjeti i postupak za ostvarivanje naknade dijela sredstava u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost osobama s invaliditetom pri uvozu osobnog automobila u razdo-

blju od 1. siječnja do 31. prosinca 2005. godine. Glasovanje će uslijediti naknadno.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se uvodnim izlaganjem predlagateljice, dr. sc. **Vesne Pusić**. Rekla je da je inicijativa za Prijedlog ovakvog zaključka Hrvatskog sabora kojim bi se obvezala Vlada da pomogne, izjednači status invalidnih osoba barem u jednoj dimenziji, došao iz nekoliko izvora, kao Društva tjelesnih invalida iz Pule, Hrvatskog saveza udruga tjelesnih invalida.

Zaključak glasi da se obvezuje Vlada RH da će u tijeku 2005. godine donijeti Odluku o naknadi dijela sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost za 2005. godinu. Odlukom će se odrediti uvjeti i postupak za ostvarivanje naknade dijela sredstava u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost osobama s invaliditetom pri uvozu osobnog automobila za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca.

Rekla je da je ista takva odluka donesena u desetom mjesecu 2003. godine i realizira se. Naime, u Hrvatskoj postoji već grupacija osoba s invaliditetom koji to pravo imaju i opravdano je da to pravo imaju, a to su hrvatski ratni vojni invalidi.

Ova vrsta pomoći omogućava osobama s invaliditetom da participiraju u svom radnom i javnom životu. Zastupnica je naglasila da je u hrvatskom zakonodavstvu ugrađen jedan neprihvatljiv kriterij, da prava osoba s invaliditetom nisu definirana temeljem stupnja invalidnosti, nego temeljem porijekla invalidnosti, što drži apsolutno nedopustivim i smatra da treba intervenirati u to zakonodavstvo.

”Jasno je da država treba odrediti dodatnu pomoć ljudima koji su sudjelovali u obrani zemlje i na taj način postali invalidi, ali to nema veze s pomoći na koju imaju pravo kao invalidne osobe, koju država daje i treba davati svim invalidima zato da bi mogli ravnopravno sudjelovati u svakodnevnom životu”.

Kako ovo pravo imaju hrvatski ratni vojni invalidi ovaj Zaključak proširuje jedan dio tog prava na osobe s istim stupnjem invaliditeta koji nisu ratni vojni invalidi, nego su svoj invaliditet stekli bilo rođenjem, bilo na koji drugi način. U Deklaraciji o pravima osoba s invaliditetom koju je donio Sabor eksplicitno se kaže da se promiču i osiguravaju prava osoba s invaliditetom i izjednačavaju u pravima vojni i civilni invalidi, bez obzira na vrijeme nastanka i uzrok invaliditeta.

Prava osoba s invaliditetom nisu definirana temeljem stupnja invalidnosti, nego temeljem porijekla invalidnosti.

Zastupnica naglašava da bi se donošenjem ovakvog Zaključka Sabor držao već donesene odluke. Država ima obvezu osigurati građansku jednakost svima, dakle i osobama s invaliditetom. Dodaje da bi to bila privremena mjera, jer hrvatsko zakonodavstvo u tom pogledu zahtijeva puno ozbiljniju intervenciju, ali dok se zakoni ne promijene ova Odluka bi omogućila da se ispravi jedna nepravda i da se postupi dosljedno stavovima koji su u Saboru već definirani i izglasani u okviru Deklaracije o pravima osoba s invaliditetom.

Osvrnula se na mišljenje Vlade koje je negativno, usprkos stavu koji je Sabor već izglasao i usprkos Povelji o temeljnim pravima EU posvećene osobama s invaliditetom koja također inzistira na izjednačavanju osoba s invaliditetom.

Dva argumenta koje Vlada navodi u obrazloženju svog stava kojim predlaže da se ne prihvati Zaključak da osobe s invaliditetom imaju pravo oprosta ili povrata PDV-a na kupnju vozila su: jedan je da nema odredbe u Zakonu kojom se to definira, drugim riječima, koja određuje da bi se PDV osobama s invaliditetom, civilnim invalidima trebao vratiti, a drugi argument je da nema novaca.

Što se tiče prvog argumenta, zastupnica odgovara da upravo stoga što nema odredbe u Zakonu kojom bi se obvezala država da vrati osobama s invaliditetom, civilnim invalidima sredstva pri kupnji automobila, zato se i predlaže ovaj Zaključak.

Drugi argument Vlade je da nema novaca. No, iz Godišnjeg obračuna Državnog proračuna za 2004. godinu, na poziciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi nalazi se u odnosu na planirana sredstva dodatnih 143 milijuna 883 tisuće 391 kuna, a na poziciji Ministarstva branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti nešto više od 26 milijuna kuna, napominje Pusić.

Osvrnula se na 2003. godinu, kada je Vlada donijela ovakav zaključak i kada se on primjenjivao bez ikakvih kriterija, bez ikakvih restrikcija, na što je utrošeno nešto više od 16 milijuna kuna. ”Dakle, čak kada bi se ovaj Zaključak primjenjivao bez ograničenja, kao što je to bio slučaj onog zaključka iz 2003. godine, ima novaca”.

Navela je da je sastavni dio zaključka obveza izrade čvrstih kriterija za ostvarivanje ovih prava, kako se ne bi događale zloporabe. Smatra da potrebna sredstva neće premašiti iznos od 10 milijuna kuna, a danas na poziciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi ima 143 milijuna i 883 tisuće za 2004. godinu po obračunu državnog proračuna.

Potrebna sredstva neće premašiti iznos od 10 milijuna kuna, a danas na poziciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi ima 143 milijuna i 883 tisuće za 2004. godinu po obračunu državnog proračuna.

”Imamo priliku učiniti sa sredstvima koja postoje za 2004. nešto što je ne samo u skladu s odlukama i stavovima koji su već izglasani u Saboru, što je ne samo u skladu s Deklaracijom i standardima EU prema kojima smo orijentirani

i čije standarde želimo realizirati, nego što je u skladu s temeljnom socijalnom pravdom i s temeljnom funkcijom države, a to je pravo svih na građansku jednakost.

RADNA TIJELA

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo raspravio je ovaj Prijedlog. Nakon uvodnog obrazloženja, u kraćoj raspravi, članovi Odbora su istakli da su mjere koje se predlažu ovom Odlukom u skladu sa socijalnom politikom Vlade RH kojom se želi poboljšati položaj najugroženijeg dijela stanovništva. Stoga, ističu članovi Odbora treba i dalje poduzimati mjere koje će omogućiti neovisnost i socijalnu integraciju u život zajednice osoba s invaliditetom, u skladu sa smjernicama Nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003.-2006. godine.

Međutim, po mišljenju članova Odbora, s obzirom na prisutne zloporabe prilikom dosadašnjeg korištenja ovoga prava, a uslijed nedovoljno jasno utvrđenih kriterija i mjerila ovakva Odluka se ne može prihvatiti. Nepodijeljeno je mišljenje svih članova Odbora, da ovo pitanje treba cjelovito riješiti kroz izmjene odgovarajućih zakonskih propisa, te time spriječiti moguće zloporabe.

Nakon kraće rasprave članovi Odbora su većinom glasova odlučili predložiti Hrvatskom saboru slijedeći Zaključak: Ne prihvaća se Zaključak kojim se obvezuje Vlada RH da tijekom 2005. godine donese Odluku o naknadi dijela sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost za 2005. Obvezuje se Vlada RH da utvrdi materijalne i zakonske pretpostavke za primjenu mjera o naknadi dijela sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost, počevši od 1. siječnja 2006. godine.

Odbor za financije i državni proračun raspravljao je o Prijedlogu kao zainteresirano radno tijelo. Uvodno je predlagateljica obrazložila razloge zbog kojih predlaže da Sabor zaključkom obveže Vladu RH da u tijeku 2005.

godine donese Odluku o nadoknadi dijela sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost za 2005. godinu. Navedenom Odlukom treba urediti i postupak za ostvarivanje naknade dijela sredstava u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost osobama s invaliditetom pri uvozu osobnog automobila u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2005. godine.

Odbor je raspolagao pisanim mišljenjem Vlade RH kojim se predlaže Saboru da ne prihvati predmetni Prijedlog zaključka, pored ostalog i zbog toga što odredbama Zakona o PDV-u nije propisano oslobađanje od plaćanja PDV-a na osobne automobile koje uvoze ili u tuzemstvu nabavljaju osobe s invaliditetom, a za 2005. godinu u Državnom proračunu RH nisu osigurana sredstva za te namjene. Međutim, Vlada RH ističe da se u oblasti ujednačavanja prava invalidnih osoba i do sada rukovodila smjernicama iz Nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine te će i nadalje voditi računa o kvalitetnom rješavanju ove problematike.

Odbor je bez rasprave odlučio da se ne prihvati Prijedlog zaključka prof. Pusić iz razloga navedenih u pisanom mišljenju Vlade RH, a posebno iz razloga što u Državnom proračunu RH za 2005. godinu nisu osigurana sredstva za predložene namjene.

Odbor je većinom glasova odlučio predložiti Saboru Zaključak kojim se ne prihvaća predmetni Prijedlog.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada RH predlaže Saboru da ne prihvati Prijedlog zaključka zastupnice prof. Pusić iz slijedećih razloga:

Odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost nije propisano oslobađanje od plaćanja poreza na dodanu vrijednost na osobne automobile koje uvoze ili u tuzemstvu nabavljaju osobe s invaliditetom.

Povrat PDV-a invalidnim osobama koje su uvezle osobni automobil ili ga nabavile u tuzemstvu, s pozicije sredstava državnog proračuna nije propisan

Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna RH za 2005. godinu.

Nadalje, Vlada RH je na sjednici 2. listopada 2003. donijela Odluku o naknadi dijela sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost za 2003. godinu, koja je stupila na snagu 10. listopada 2003. godine.

S tim u vezi, Vlada RH navodi da je o ocjeni zahtjeva za naknadu dijela sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost za 2003. godinu odlučivalo povjerenstvo koje je imenovao ministar rada i socijalne skrbi. Budući da je Odluka stupila na snagu krajem 2003. godine, zahtjevi za povrat sredstava rješavani su tijekom 2004. godine, a neki, zbog dopune dokumentacije i u 2005. godini. Od tada do danas zaprimljeno je 1316 zahtjeva, a riješeno 1293.

Odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost nije propisano oslobađanje od plaćanja poreza na dodanu vrijednost na osobne automobile koje uvoze ili u tuzemstvu nabavljaju osobe s invaliditetom.

Do 25. siječnja 2005. godine isplaćena je naknada dijela sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost za 1159 korisnika, za što je utrošeno ukupno 16.565.715,18 kuna.

Budući da za 2005. godine u Državnom proračunu RH nisu osigurana sredstva za ove namjene Vlada RH je mišljenja da nije moguće podržati predmetni Prijedlog. Također, Vlada RH ističe da se u oblasti ujednačavanja prava invalidnih osoba i do sada rukovodila smjernicama iz Nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine te će i nadalje voditi računa o kvalitetnom rješavanju ove materije.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predlagateljice dr. sc. **Vesne Pusić**, mišljenje Vlade RH iznijela je državna tajnica u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi **Dorica Nikolić**.

Građanska jednakost

Usljedila je rasprava. Prva se za riječ javila **Vesna Škulić (SDP)**. Naglasila je da se radi o politici jednakih mogućnosti, a da je Vijeće Europe vladama preporučilo primjenjivanje mjera usmjerenih na uklanjanje diskriminacije utemeljene na invaliditetu radi postizanja punih građanskih prava osoba s invaliditetom.

Smatra da Vlada na žalost u ovom Prijedlogu nije prepoznala jedno od osnovnih prava, a to je pravo na kretanje i pravo na pristupačnost. "Svjesni smo da se pravo na uvoz osobnog automobila za osobe s invaliditetom zloupotrebljavalo, no nije jasno zašto su se onda kaznile osobe s invaliditetom, a ne oni koji su trebali osigurati sistem zaštite provedbe ovog prava".

Vozilo za osobe s invaliditetom koje se otežano kreću nužno je ortopedsko pomagalo i kao takvo se i tretira u nekim europskim zemljama.

Napomenula je da je Vlada 2003. godine donijela Odluku o naknadi dijela sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini poreza na dodanu vrijednost za 2003. godinu i da je za 1159 korisnika ukupno vraćeno na iznos plaćenog poreza na dodanu vrijednost negdje oko 16 milijuna kuna. Konstatirala je da se ne radi ni o velikom broju zahtjeva, a ni o velikoj proračunskoj stavci, već o dobroj volji i načinu na koji se uvažavaju problemi osoba s invaliditetom u RH.

Osvrnula se na Deklaraciju o pravima osoba s invaliditetom u kojoj su jako naglašene antidiskriminacijske mjere,

kao i na Nacionalnu strategiju jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. koja jasno definira kao jednu od mjera izjednačavanje prava osoba s invaliditetom.

"Možemo zamisliti mlade ljude koji bi se htjeli uključiti u redovni sustav, a ne mogu zbog prijevoza, ljude u invalidskim kolicima koji bi čak i mogli dobiti posao, a nemaju načina doći do svog radnog mjesta". Pita jesmo li mi društvo koje želi integrirati ovu populaciju, osigurati im minimum ljudskih prava ili ćemo olako prijeći preko svega.

Ističe da je vozilo za osobe s invaliditetom koje se otežano kreću nužno ortopedsko pomagalo i kao takvo se i tretira u nekim europskim zemljama.

Istaknula je da broj osoba s invaliditetom koje trebaju potporu od države u nabavi vozila nije velik. Konačno, ovom odlukom ispoštovala bi se smjernice iz Nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom o izjednačavanju prava. Klub zastupnika SDP-a podržava donošenje ovog Zaključka, ali smatra da se u slijedećoj godini treba donijeti zakon koji će po utvrđenim kriterijima omogućiti osobama s invaliditetom korištenje prava oslobođanja PDV-a na kupnju ili uvoz automobila.

U ime predlagatelja govorila je **Vesna Pusić**. Rekla je da je ovo simboličan potez koji će malo pomoći invalidnim osobama, naravno uz jasno definiranje od strane nadležnog ministarstva kriterija kako bi se izbjegle zloupotrebe. "Neka ovo bude korak na putu da se osobe s invaliditetom, civilni invalidi počnu izjednačavati ili barem približavati nekoj šansi da se izjednače u mogućnostima".

Napomenula je da je uvidom u Godišnji obračun državnog proračuna ustanovljeno da postoje sredstva na pozicijama odgovarajućih ministarstava. Osim toga, dolazi i rebalans državnog proračuna. Dakle, smatra da novci nisu argument protiv ovog Prijedloga.

Klub zastupnika HDZ-a protiv

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Ivan Vučić (HDZ)**. "Bio bih

najsretniji da je Državni proračun toliko sposoban da svim invalidnim osobama prema njihovom stupnju invalidnosti država može kupiti i pokloniti automobil svake sedme godine kao i stopostotnim invalidima Domovinskog rata koji su to i zaslužili". Ipak, napominje da ovaj Prijedlog dolazi mjesec dana prije lokalnih izbora i da dolazi na sredini jedne proračunske godine. Smatra da se on može koristiti u političke svrhe, pa ga Klub stoga neće podržati, ali će se založiti za cjelokupno rješenje u budućnosti, tj. donošenje zakona koji će riješiti navedenu problematiku.

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je **Pero Kovačević (HSP)**. Klub će podržati Prijedlog ovog zaključka. Drži netočnim navod iz obrazloženja ovog zaključka, kako bi se ovom odlukom ujedno izjednačila prava osoba s invaliditetom s pravima na porezne olakšice pri uvozu osobnog automobila koje prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji trenutno ostvaruju hrvatski branitelji iz Domovinskog rata i članovi njihovih obitelji.

Rekao je da prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata hrvatski branitelji uopće ne ostvaruju pravo na porezne olakšice pri uvozu osobnog automobila. To je postojalo u zakonu iz 1996. godine koji je ukinut i to pravo nije vraćeno, usprkos obećanjima HDZ-a.

Ugrađivanje strogih kriterija kontrole

U ime **Kluba zastupnika HSU-a** govorio je **Silvano Hrelja (HSU)**. Pohvaljuje inicijativu Vesne Pusić koja se zalaže za davanje jednakih šansi svima. Podsjetio je da je Vlada RH 2. listopada 2003. godine donijela Odluku o naknadi dijela sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost za 2003. godinu osobama s invaliditetom. Time se dokazuje tvrdnja da je ovo pravo već korišteno. "Moramo se suočiti sa činjenicom da je pravo konzumirano i da je to pravo imalo i svoju crnu stra-

nu, odnosno lošu praksu koju moramo dijagnosticirati i sankcionirati". Dodaje da se ovo pravo moglo konzumirati i retroaktivno od 1. siječnja do 31. prosinca 2003. godine. Odlukom Vlade RH od 8. veljače 2004. godine osnovano je Povjerenstvo Vlade RH za osobe s invaliditetom koje u svojim zadaćama ima naročito istaknute obveze usklađivanja zakonskih i drugih propisa u funkciji poboljšanja uvjeta života osoba s invaliditetom. Unatoč tome niz ozbiljnih birokratskih prepreka stajalo je na putu realizacije prava invalidnih osoba na uvoz osobnih automobila.

Hrelja je podsjetio da je 3. studenoga 2004. postavio zastupničko pitanje ministrici obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Jadranki Kosor, kada će invalidne osobe moći nesmetano ostvarivati svoja prava i u okviru toga da li će Vlada odlukom ili drugim aktom regulirati oslobađanje invalidnih osoba od plaćanja PDV-a za tekuću godinu, a to i zbog toga što su u međuvremenu uvedene trošarine kojih invalidi temeljem Zakona o porezu nisu oslobođeni. Hrelja je dobio i pisani odgovor na zastupničko pitanje gdje stoji: Povjerenstvo Vlade RH za osobe s invaliditetom na 3. sjednici održanoj 16. studenoga 2004. godine osnovalo je radnu skupinu za izradu prijedloga kriterija za oslobađanje od poreza na dodanu vrijednost osoba s invaliditetom pri uvozu osobnog automobila čija zadaća je izrada prijedloga kriterija za iznalaženje mogućnosti za izmjene i dopune Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Također je u odgovoru stajalo da sukladno zaključku Povjerenstva Vlade RH za osobe s invaliditetom na slijedeću sjednicu bit će pozvan pomoćnik ministra financija koji će dodatno pojasniti mogućnosti kriterija za oslobađanje od poreza na dodanu vrijednost osoba s invaliditetom pri uvozu osobnog automobila, te prijedloga izmjena i dopuna Zakona o porezu na dodanu vrijednost.

Hrelja je rekao usprkos ovakvom odgovoru nema nikakvih novih kriterija, a izmjene i dopune nijednog od ovih zakona koji se spominju nisu upućene u saborsku proceduru.

Ovaj Prijedlog ne doživljava kao određenu privilegiju invalida, jer se radi o sredstvu koje pomaže u životu invalida, da se održi normalna kvaliteta života invalida i s te pozicije smatra da se ne smije manipulirati ovim pravom, naravno, uz ugrađivanje strogih kriterija kontrole.

HSU neće glasati da se ovaj Zaključak provodi odmah, te stoga podržava, sukladno prijedlogu zaključka Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, da se obveže Vlada da u roku od 6 mjeseci izradi izmjene i dopune određenih zakona u kojima će ugraditi dodatne kriterije kojima uređuje ovu oblast.

Međutim, s obzirom na lošu praksu, neće glasati da se ovaj Zaključak provodi odmah, i stoga podržava, sukladno prijedlogu zaključka Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, da se obveže Vlada da u roku od 6 mjeseci izradi izmjene i dopune određenih zakona u kojima će ugraditi dodatne kriterije kojima uređuje ovu oblast, a primjena ovog prava bila bi regulirana zakonom koji bi se počeo primjenjivati 1. siječnja 2006. godine. Ovo je prihvatljivo za HSU, ali ne bi bilo nikako prihvatljivo jednostavno odbijanje ovog zaključka.

Zaključci su ustavna obveza

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorila je **Ljubica Lalić (HSS)**. Klub će podržati ovaj Prijedlog iz razloga što u njemu ne gleda temu na kojoj se može politizirati i koja je stavljena na dnevni red isključivo u politikantske svrhe.

Ističe da se radi o socijalnoj pravdi, a ne politikantstvu. "U ovom slučaju smatramo da su ovi zaključci apsolutno socijalno pravedni, jer otklanjaju ono što je činjenica, a činjenica je da među invalidima postoji diskriminacija i to po tome gdje je invalidnost nastala". Napominje

da su ovi zaključci naša ustavna obveza, jer je Hrvatska po Ustavu socijalno pravedna država, koja je dužna posebno skrbiti o invalidima, neovisno od osnove nastanka njihove invalidnosti. Iz tog aspekta Klub je iznenađen prijedlogom Vlade RH da se zaključci odbiju. Razlog za odbijanje ne može biti obrazloženje da ovo pitanje treba trajno riješiti, jer ovo i je privremeno rješenje.

Napominje da opravdan razlog za odbijanje nije ni tvrdnja da u proračunu nisu osigurana sredstva, "vidjeli smo da u proračunu ima sredstava, a predstoji i rebalans proračuna". Smatra da pravna država mora osigurati realizaciju prava, naravno bez zlorabiranja, ali da nikako ne može pravo ukinuti.

Na djelu je diskriminacija

U pojedinačnoj raspravi govorio je **Nenad Stazić (SDP)**. Rekao je da se ovim Prijedlogom želi postići izjednačavanje invalida u njihovim pravima bez obzira na porijeklo invalidnosti, te u praksi pomoći invalidnim osobama.

Naglašava da na djelu imamo diskriminaciju, jer postoji različiti pristup invalidima, s obzirom na porijeklo njihove invalidnosti. Ta diskriminacija je potpuno protuustavna i tu situaciju treba riješiti. Stoga na prihvaćanje ovog Prijedloga obvezuje Ustav, kao i Deklaracija o pravima osoba s invaliditetom.

Smatra "cinizmom" Vlade kada ona kaže da ne prihvaća zaključke jer u Zakonu o PDV-u nema povrata PDV-a. "Pa upravo zato što u Zakonu o PDV-u toga nema, zaključci su potrebni, jer da u Zakonu o PDV-u piše da se ne naplaćuje PDV kod nabavke automobila za invalide, zaključak ne bi bio ni potreban". Što se tiče drugog objašnjenja Vlade da u proračunu nisu predviđena sredstva, Stazić napominje da slijedi rebalans proračuna. Napominje da novaca ima, 143 milijuna kuna na poziciji Ministarstva zdravstva i još 16 milijuna kuna neiskorištenih na poziciji Ministarstva branitelja i međugeneracijske solidarnosti, znači više od 160 milijuna kuna, a trebalo je 14 milijuna kuna 2003. godine.

Pozvao je kolege iz HDZ-a da glasaju za ovaj Prijedlog, jer se njegovim odbijanjem odbija pravo invalidima na kretanje.

Izjednačiti prava svih osoba s invaliditetom

Biserka Perman (SDP) pozdravlja i podržava inicijativu Vesne Pusić i Prijedlog zaključka kojim se Vlada RH obvezuje donijeti odluku o naknadi dijela sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini plaćenog PDV-a za ovu godinu. Smatra da bi se ovom odlukom izjednačila prava svih osoba s invaliditetom u RH, kojima bi donošenje ove odluke omogućilo znatno unapređenje kvalitete života. "Kako se ne radi o znatnijem broju građana smatram da donošenje ove odluke ne bi značajno opteretilo državni proračun, a postoje i stavke u proračunu iz kojih bi se ovaj relativno mali iznos za ukupnu masu proračuna mogao namiriti bez većih problema".

Potrebna jedinstvena politika

I **Željko Pavlic** podržava ovaj Prijedlog. Drži da treba voditi jedinstvenu politiku za osobe s invaliditetom bez obzira na uzrok njihovog invaliditeta, te da je to cilj i ovog Prijedloga. Podsjetio je da je Sabor prije nekoliko mjeseci donio Deklaraciju o pravima osoba s invaliditetom gdje se navodi potreba uvođenja antidiskriminacijskih mjera u

cilju osnaživanja jednakopravnog položaja osoba s invaliditetom, promicanje i osiguravanje prava osoba s invaliditetom, te potreba što većeg izjednačavanja u pravima vojnih i civilnih invalida. Ovaj Prijedlog doživljava kao prvi korak ka oživotvorenju i Nacionalne strategije i Deklaracije.

"Reguliranje kroz različite zakone dosad, koji za svoje polazište nisu imali stupanj invalidnosti, već uzrok koji je do nje doveo, dovela je do situacije prema kojoj se za isti stopostotni invaliditet pojedinoj osobi daje pravo na naknadu u iznosu jednima od 280 kuna, a drugima i više od 4 tisuće kuna. Mislim da je to nedopustivo i da u ovom sustavu moramo napraviti značajan korak da se ti ljudi izjednače u pravima jer 100% invalid bez obzira na uzrok ima iste potrebe".

Sredstva postoje

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** u petominutnoj raspravi govorila je **Vesna Škulić (SDP)**. Naglasila je da sredstva postoje. "Na nama je kako ćemo ta sredstva preusmjeriti da bi podržali ovaj Zaključak". Ističe da se ne radi o privilegiji, već o pravu i osnaživanju ove populacije, jer se osobe s invaliditetom trebaju integrirati u društvo.

Još jednom je napomenula da je Povjerenstvo Vlade RH 2003. godine donijelo Zaključke kojima se od Vlade RH traži izrada jasnih kriterija za oslobađanje PDV-a na uvoz automobila od

1.1. 2004. godine. Međutim, Vlada po tom pitanju nije napravila ništa, ustvrdila je zastupnica.

Klub podržava ovaj Prijedlog i nije vođen političkim motivima, već time što smatra da treba podržati svaki prijedlog koji će osnažiti prava osoba s invaliditetom.

Predlagateljica, **Vesna Pusić** dala je završni osvrt. Ustvrdila je da što se proračuna tiče za 2004. godinu, na stavkama odgovarajućih ministarstava novaca ima za ovu svrhu, a tu je i rebalans.

Naglasila je da se HNS uvijek zalaže za građansku jednakost i to je njihov politički stav, kojeg žele prevesti u konkretne mjere i u zakonodavstvo. "Naš politički stav je eliminiranje svake diskriminacije po bilo kojem kriteriju i ovo je jedna mjera, jedan mali korak". Zaključila je da se radi o malim sredstvima da ima šanse ovo realizirati, ali to mora biti politički stav koji je predmet konsenzusa u zemlji, a to je politički stav građanske jednakosti.

Zaključila je da u pogledu oslobađanja od PDV-a ratni vojni invalidi i civilni invalidi moraju imati isti status, dakle, da i jedni i drugi budu oslobođeni od plaćanja PDV-a pri kupnji automobila. Pri tome sustav treba urediti tako da se minimalizira mogućnost zlorabe, a ne kazniti one za koje je ovo potrebno da bi mogli normalno živjeti.

Ovime je zaključena rasprava. Glasovanje će uslijediti naknadno.

S.Š.

PRIJEDLOG ODLUKE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U MIROVNOJ MISIJI U AFGANISTANU (ISAF)

Sudjelovanje Oružanih snaga u mirovnoj misiji UN-a

Zastupnici Hrvatskog sabora dvo-trećinskom većinom svih zastupnika donijeli su Odluku o sudjelovanju

pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj misiji u Afganistanu u tekstu predlagatelja, zajed-

no s prihvaćenim amandmanima. Za Odluku su glasovala 103 zastupnika, uz 4 "suzdržana" i 1 "protiv". Glaso-

valo se i o sličnoj Odluci o održavanju vojnih vježbi pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske tijekom 2005. godine. Ova Odluka nije donijeta jer je "za" glasovalo 101 zastupnik, dok ih je 6 bilo "suzdržanih" i 1 "protiv".

PRIJEDLOGU

Predloženi zakonski tekst dodatno je obrazložio ministar obrane Republike Hrvatske, **Berislav Rončević**. Podsjetio je na odredbe Ustava kojima se osigurava postupak za donošenje odluke o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj misiji ISAF u Afganistanu. Ova je misija dogovorena Banskim sporazumom, sklopljenim u prosincu 2001. kao ključnim dokumentom kojim se uz pomoć međunarodne zajednice uspostavlja prijelazna uprava nad zemljom. Misija je odobrena od UN-a, rezolucijom Vijeća sigurnosti 13-86. Njezini glavni ciljevi usmjereni su na pružanje pomoći tamošnjoj Vladi u razvoju nacionalnih, sigurnosnih struktura u obnovi zemlje, te u razvoju i obuci sigurnosnih snaga Afganistana. Rezolucijom Vijeća sigurnosti od rujna 2004. godine odobrava se djelovanje ISAF-a i izvan Kabula i područja koja ga okružuju. U sastavu međunarodnih snaga u Afganistanu danas sudjeluju pripadnici oružanih snaga 35 zemalja, dajući time najkonkretniji doprinos jačanju stabilnosti i sigurnosti u svijetu,

U mirovnoj misiji sudjeluju i pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske, dajući tako jasan doprinos stabilnosti i sigurnosti u svijetu.

istaknuo je ministar Rončević. Dodao je zatim da Hrvatska ulazi u ključnu fazu reforme svog obrambenog sustava kojom će Oružane snage Republike Hrvatske biti interoperabilne sa snagama država članica Sjeverno-atlantskog saveza.

Postupno povećavanje broja pripadnika Oružanih snaga RH

Naše obrambene sposobnosti stalno se dograđuju kroz Partnerstvo za mir, a posebice kroz sudjelovanje u međunarodnim mirovnim snagama, odnosno s kontingentom od 50 pripadnika hrvatskih Oružanih snaga u NATOV-oj mirovnoj misiji u Afganistanu. Nakon donošenja Odluke Hrvatskog sabora, postupno bi se povećavao broj pripadnika naših Oružanih snaga. Prema planiranoj dinamici u kolovozu 2005. godine planira se uputiti 4 pripadnika multinacionalnog medicinskog tima koji će djelovati u Kabulskoj zračnoj luci u sklopu Grčke vojne bolnice. U veljači 2006. godine uputit će se pješačka satnija od 83 pripadnika, te pojačati logistička potpora sa 10 pripadnika, a 2 do 3 vojna stručnjaka ojačao bi i Litavski provincijski tim za obnovu u Čakčaranu. U kolovozu iste godine povećao bi se broj stožernih časnika čime bi se zaokružila kvota hrvatskih pripadnika do predložene brojke od 150 pripadnika. Naveo je zatim komparativne statističke podatke o broju pripadnika ostalih europskih i drugih država, ocjenjujući da će predstojeći izbori povećati zahtjeve za brojem pripadnika međunarodnih snaga. Potpisivanjem Američko-jadranske povelje u Tirani 2003. godine, Republika Hrvatska se zajedno s drugim članicama Akcijskog plana za članstvo u NATO savezu, obvezala na jačanje međusobne suradnje kojom bi osnažila obrambene reforme, zaključio je ministar Rončević.

RADNA TIJELA

O navedenom zakonskom prijedlogu očitovala su se i nadležna radna tijela Hrvatskog sabora. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje ove Odluke, a na njezin tekst nije iznio primjedbe. **Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** podržao je u raspravi iznijeto stajalište predstavnika Vlade Republike Hrvatske koji je predložio odlazak 150 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnu

misiju ISAF, uz mogućnost njihove rotacije. Ocjenjujući da se ovakvom odlukom jača politički kredibilitet Republike Hrvatske Odbor je jednoglasno predložio Saboru donošenje odluke u tekstu predlagatelja.

AMANDMANI

Na podnijeti zakonski tekst Vlada je kao predlagatelj i sama temeljem poslovničkih odredbi uputila amandmane. Prvim se amandmanom u točki I. na kraju teksta, umjesto točke stavlja zarez i dodaju riječi: "do 31. prosinca 2006. godine". Drugim amandmanom predloženo je da se promijeni točka II. koja glasi: "Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da svakih šest mjeseci izvjesti Hrvatski sabor o statusu misije i radu pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u navedenoj mirovnoj misiji".

Klub zastupnika HNS/PGS-a uputio je amandman kojim se predlaže da se iza točke I. iza riječi (ISAF) dodaju riječi: "tijekom godine 2005 i 2006.". Drugim se amandmanom iza točke III. Dodaje nova točka koja glasi: "Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da jedanput godišnje podnese izvješće Hrvatskom saboru o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj misiji u Afganistanu (ISAF)".

RASPRAVA

U ime **Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** govorio je zastupnik **Ivan Jarnjak**, navodeći da je Odbor podržao iznijeto stajalište predstavnika Vlade Republike Hrvatske. Zatim su govorili predstavnici klubova parlamentarnih stranaka, a prvi je stajališta i ocjene iznio predstavnik Kluba zastupnika HSP-a, zastupnik **Pero Kovačević**.

Potreban je jasnije definiran preustroj Oružanih snaga

Nije se složio s iznijetom konstatacijom da se Republika Hrvatska nalazi pred ključnom fazom oko reformi svojih

Oružanih snaga. Ključno je da se obavi preustroj, a do sada se uglavnom radilo na smanjivanju broja pripadnika Oružanih snaga. Objasnio je zatim definiciju i faze samog preustroja. Napomenuo je ujedno da je do sada misija u Afganistanu bila zahtjevna i rizična, a sada ulazi u fazu moguće pogibelji. Objasnio je sadašnju terensku situaciju na području Afganistana, dodajući da se pripadnici Oružanih snaga dobrovoljno javljaju i zbog mogućnosti veće zarade. Mi ne želimo ići protiv toga jer smo svjesni kakva je situacija s plaćama i materijalnim položajem pripadnika Hrvatske vojske, dodao je zastupnik Kovačević. Opisao je zatim potencijalne situacije izvlačenja naših pripadnika u slučaju nastanka pogibeljne situacije, ukazujući na nedostatka tehnike i transportnih zrakoplova. Na kraju je ocijenio da naše sudjelovanje u misiji ne znači da će nam se puno olakšati ulazak u NATO savez, podsjećajući na nedavne izjave američkog državnog tajnika.

Potrebno je precizirati i potencijalne situacije izvlačenja naših vojnika u slučaju pogibelji.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Jozo Radoš (HNS)**. Nije točna konstatacija da se do sada samo smanjivao broj pripadnika hrvatskih Oružanih snaga. Podsjetio je na više poteza kojim su se potvrdili i poslovi oko preustroja. Između ostalih poteza, uvelo se zapovjedništvo Hrvatske kopnene vojske, promijenjena je teritorijalna organizacija, te ukinut Hrvatski gardijski zbor i smanjen broj gardijskih brigada.

Hrvatska se profilira kao pouzdani strateški partner

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je zastupnik dr.sc. **Krešimir Čosić**. On je uvodno konstatirao da sudjelovanje u navedenoj misiji omogućuje Republici Hrvatskoj da se profilira kao pouzdan partner koji može odgovoriti sve većim sigurnosnim izazovima sudjeluju-

ći u ovakvim misijama. Pored doprinosa međunarodnoj sigurnosti, Republika Hrvatska potvrđuje i svoje opredjeljene ciljevima antiterorističke koalicije. Ujedno je podsjetio na napore međunarodne zajednice koja je dovela do osiguravanja mira u Hrvatskoj 1992. godine. Ovakve će operacije istovremeno pomoći Republici Hrvatskoj da vodi udaljene i logistički zahtjevne operacije, kakve ju čekaju kada postane ravnopravna članica Sjeverno-atlantskog saveza. Hrvatski vojni kontingent do sada je svojim profesionalnim djelovanjem u međunarodnoj javnosti stvorio izuzetno pozitivnu sliku o Republici Hrvatskoj i njenim pripadnicima Oružanih snaga. Objasnio je zatim razloge širenja misije, navodeći da se planira otvoriti i odgovarajući ured Republike Hrvatske u Afganistanu koji bi imao diplomatsku, političku i gospodarsku ulogu.

Objasnio je zatim profil i strukturu 150 hrvatskih pripadnika mirovne misije, navodeći da je tvore vojnici i časnici, ali isto tako i diplomati. Upozorio je da u Afganistanu nije rat, ali je to zona koja sliči na ratno područje, pa se mora razgovarati i o mogućim stradanjima mirovnjaka, uključujući i smrtne posljedice. Potrebno je poduzeti sve moguće mjere da se tragedija ne dogodi, i moramo voditi računa o opremi i kvaliteti ljudi koje tamo šaljemo. Govorio je zatim o pojedinim zonama u Afganistanu koje se vode kao rizične, dodajući da se u određenim provincijama vode svakodnevne borbe s talibanskim snagama. Nije isključeno da će nakon donošenja naše odluke doći do različitih promjena u mandatu misije ISAF-a, a naši se pripadnici mogu naći i na rizičnijim terenima izvan Kabula. Naše veleposlanstvo i stalni vojni predstavnik, moraju aktivno koordinirati sve moguće situacije, a proširenje naše misije vjerojatno će zahtijevati i sudjelovanje u borbenim grupama. Govorio je zatim i o strukturi financijskih troškova, ukazujući na neprihvatljive disproporcije između pripadnika Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva obrane. U svom zaključku Klub zastupnika HDZ-a poduprijeće odluku Vlade, a do odlaska proširenog kontin-

genta bilo bi potrebno održati potpuniju raspravu o navedenoj temi, zaključio je zastupnik Čosić. Vlada bi ujedno trebala svakih 6 mjeseci sveobuhvatno i redovito davati izvješće o specifičnim uvjetima rada našeg kontingenta.

Afganistan je i dalje najveći proizvođač narkotika

U ime Kluba zastupnika IDS-a govorio je zastupnik **Damir Kajin** upozorivši da je Afganistan i nadalje prva svjetska ekonomija po proizvodnji hašiša, opijuma i heroina. Nelogičnim izgledaju najavljene ambicije UN-a i NATO saveza o uvođenju reda u Afganistanu, a istovremeno se ne može spriječiti ovakav šverc narkoticima. Govorio je zatim o sponama oko napada na New York 11. rujna koji su ocijenjeni kao najveći teroristički čin pa su odluke i mjere UN-a ocijenjene ispravnima i potrebnima. Međutim, 8 tisuća najbolje opremljenih međunarodnih pripadnika oružanih snaga nije u situaciji da prekine razgranati šverc i trgovinu narkoticima, a postoji sumnja da se prešutno prelazi preko ovog problema. Opisao je zatim i situaciju u susjednom Iraku, ocjenjujući da se tamo vodi bitka za nadzor nad izvorima nafte, a nedavni izbori pokazali su sve proturječnosti i dvojbe tamošnjih etničkih skupina. Hrvatska apsolutno ne može prihvatiti vojno sudjelovanje u Iraku koje za razliku od Afganistana nema privolu mjerodavnih institucija UN-a. Klub zastupnika IDS-a dići će ruku za Hrvatsku misiju u Afganistanu, vodeći se činjenicom da je UNPROFOR pomogao Republici Hrvatskoj u najtežim trenucima. Svoju odgovornost i ulogu u svemu mora imati i Hrvatski sabor kao ona instanca koja kontrolira, nadzire i šalje pripadnike Oružanih snaga Republike Hrvatske. Nije dovoljno da ove poslove obavlja Vlada uz znanje Odbora za unutarnju politiku, ocijenio je zastupnik Kajin.

Podsjetio je zatim i na okolnosti koje su dovele do osporavanja odlaska pripadnika hrvatskih Oružanih snaga u Minnesotu ili oko korištenja zračne luke u Puli. Govorio je i o financijskim

troškovima koji se penju do godišnjeg iznosa od 45 milijuna kuna. Odgovornost za traženi kontingent od 150 osoba prije svega je na Saboru, pa je potrebno osigurati primjerenu logistiku i smanjiti rizičnost svake opasne misije.

Zastupnik **Krešimir Čosić** smatra da nije točna konstatacija kako međunarodna zajednica u Afganistanu ne može smanjiti proizvodnju i prodaju narkotika. Problem je što proizvođači droge raspolazu sa 120 tisuća vojnika koji kontroliraju sve faze od proizvodnje do prodaje droge. Osim toga ova proizvodnja predstavlja 70% bruto-nacionalnog dohotka države, pa svaki energičniji poduhvat dovodi do incidenata koji mogu i tragično završiti. Za drugi ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Pero Kovačević**. Smatra da je od presudne važnosti za zaustavljanje rata u BiH bila akcija Oluja, a precizirao je i raspored rotacije naših pripadnika Oružanih snaga u Afganistanu.

Traba biti svjestan mogućeg pogoršavanja situacije

U ime Kluba zastupnika HNS-a, liberalnih demokrata govorio je zastupnik **Jozo Radoš**, ukazujući na specifičnosti i rizike pri sudjelovanju u mirovnim operacijama UN-a. Korist pri ovakvim misijama svakako se odnosi i na uvježbavanje rada u novim okolnostima i zajedno s pripadnicima drugih snaga međunarodnih postrojbi. To su dvije ključne stvari zbog kojih treba podržati mirovne misije UN-a, međutim, u ovom slučaju oko 100 novih pripadnika naših oružanih snaga može se uputiti u misiju za koju ne znamo kakvog je karaktera, upozorio je zastupnik Radoš. Zbog postojećih nestabilnosti u susjedstvu Afganistana, odnosi se mogu zakomplikirati, a moguće je donošenje i drugačijih rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a. Mi imamo dobro uvježbani vod vojne policije koji je u Kabulu već dvije godine, ali nova pješaka postrojba može se naći i pred najrizičnijim i najopasnijim vojnim operacijama. Treba razgovarati o svim mogućnostima pa će Klub zastupnika HNS/PGS-a prihvatiti ovu odluku

uz uvjet da se prihvate predloženi amandmani. Smatra da ovako široka ovlast Vlade nije dobra, pa je treba precizirati usvajanjem predloženih amandmana do okončanja rasprave.

Misija jača obrambene sposobnosti hrvatskih Oružanih snaga

Rasprava je nastavljena izlaganjem zastupnice **Željke Antunović** koja je iznijela stavove i razmišljanja Kluba zastupnika SDP-a.

Podržavamo prijedlog o porastu broja pripadnika misije na 150 osoba, ali nejasno je koje su sve zadatke pojedinih dijelova naših postrojbi.

Smatra da je ovakva aktivnost pripadnika hrvatskih Oružanih snaga korisna, jer jača vlastite obrambene i sigurnosne sposobnosti. Osim toga, smatra da je potrebno donijeti neke odluke oko samog sudjelovanja u misiji jer nije bilo dovoljno vremena da se razjasni što se podrazumijeva pod samim opsegom misije. Podržavamo prijedlog o porastu broja pripadnika misije na 150 osoba, ali je nejasno koje su sve zadatke pojedinih dijelova naših postrojbi. Osim toga, treba utvrditi i visinu procijenjenih financijskih potreba, procjenu rizika i još neke važne odluke, upozorila je zastupnica Antunović. Nemoguće je predvidjeti sve detalje, ali pripadnici Ministarstva obrane moraju iznijeti sva saznanja pred zastupnike Hrvatskog sabora, bez obzira podržavamo li ovu Odluku ili smo protiv nje. Što će se dogoditi unutar opsega novih aktivnosti, odnosno što će se dogoditi ako se naša satnija rasporedi na neku dužnost ili lokaciju za koju ne postoji konsenzus u Hrvatskom saboru, upitala je zastupnica Antunović. Nepoznato je i hoće li planirana sredstva pokrivati povećanje broja pripadnika misije, pa se sve navedene

dvojbe moraju precizirati uoči slijedećeg koraka kojim se uređuje povećanje broja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ISAF misiji u Afganistanu.

Usljedio je ispravak netočnog navoda. Zastupnik **Krešimir Čosić** upozorio je da nije točno da je parlamentarna većina protiv ovakvih misija, a to je i jasno istaknuto prilikom izlaganju predstavnika Kluba zastupnika HDZ-a. Istovremeno je zatražena cjelokupna dokumentacija o svim aspektima promjena kako bi Hrvatski sabor imao što potpuniji uvid u sve aspekte mirovne misije.

Raspraviti sve relevantne okolnosti i rizike

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je zastupnik **Ante Markov** koji je uvodno podupro sve mirovne misije pod zastavom UN-a. Misija u Afganistanu potvrdila je vrijednosti i iskustva pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, koji su osposobljeni za djelovanje u najtežim uvjetima. Ovo za Hrvatsku predstavlja pozitivan izazov, a istovremeno smo sretni što do sada nije bilo žrtava unutar našeg voda Vojne policije. Međutim, zbog okolnosti da se radi o misiji visokog rizika, potrebno je stvarati povjerenje koje se temelji na uvidu u sve moguće nove aspekte i djelovanje međunarodne mirovne misije. Klub zastupnika HSS-a želi na odgovoran način podržati prijedlog ove Odluke. Istovremeno tražimo od Ministarstva obrane da upozori i istakne na sve moguće rizične aspekte u slučaju nastupanja pogibelnih okolnosti koje se teoretski mogu dogoditi. Podržavamo i jačanje preventivnog jamstva zbog osiguravanja prevencije i osiguranja naših vojnika, jer treba poštovati ove ljude koji u teškim okolnostima brane čast, ugled i snagu Republike Hrvatske i izvan njenih granica. Potrebno je dakle, poduzeti sve preventivne mjere kojima bi se osigurao njihov rad, zaključio je svoje izlaganje zastupnik Markov.

U nastavku rada uslijedila je pojedinačna rasprava, a prvi je govorio zastupnik mr.sc. **Mato Arlović (SDP)**. Sma-

tra da prvo treba čestitati i odati priznanje pripadnicima Oružanih snaga, te pratećem osoblju na dosadašnjim sjajnim rezultatima i kvalitetnoj prezentaciji Republike Hrvatske. Podsjetio je zatim i na samu strukturu i namjenu ove jedinice koja pomaže privremenoj Vladi u Afganistanu da izgradi vlastite sigurnosne snage i uvježba upravljanje u kriznim situacijama. Novom rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a broj 1520, omogućeno je da se djelovanje ovih snaga proširi i izvan granica glavnog grada Kabula. Ovo je prvi put da snage Republike Hrvatske djeluju zajedno s NATO snagama, a time se Hrvatska i sama testira za sutrašnje uključivanje u NATO savez. Nije dobro što Hrvatska ne može koristiti financijske izvore Saveza, već sama pokriva nemale troškove svog kontingenta. Međutim, usprkos ovim okolnostima treba podržati nastavak ove akcije i njeno proširenje na 150 pripadnika, a posebice je važno poduprijeti Američko-jadransku povelju iz 2003. godine, koju su zajedno s Amerikancima potpisale Albanija, Makedonija i Hrvatska. Govorio je zatim o pojedinim specifičnim potrebama pojedinih postrojbi unutar najavljene pomoći s poljskim bolnicama i administrativno-tehničke pomoći.

Nije jasan strateški smisao samog sudjelovanja

Zastupnik dr.sc. **Tonči Tadić (HSP)** smatra da pored upućenih hvalospjeva, treba uputiti i pokoji kritičku napomenu u pogledu najavljenog rasta hrvatskog vojnog kontingenta. Iznio je iste one argumente koje je HSP uputio i prije tri godine, uoči slanja prvog kontingenta hrvatskih vojnika unutar međunarodnih mirovnih snaga. Ovdje se ne radi o promatračkim misijama poput onih u Kašmiru, Haitiju ili u Siera Leoneu. Ovaj puta namjerava se ići izvan Kabula na mjesto gdje se izvode mirovne operacije, a nejasno je koji je hrvatski strateški interes pri sudjelovanju s našim vojnim postrojbama u Afganistanu. Osim toga, sudjelovanje u misiji ISAF-a ne jamči Hrvatskoj lakši ulazak u NATO

savez, iako se radi o izuzetno rizičnim misijama. Sam Kabul može se tretirati kao relativno sigurna zona, za razliku od ostalih udaljenijih provincija koje su vojno-politički izuzetno nestabilne. O navedenim aspektima treba ozbiljno razmišljati i razgovarati u Saboru, a zbog navedenih razloga i slabosti ne može podržati predloženu Odluku.

Sam grad Kabul predstavlja relativno sigurnu zonu, ali udaljenije provincije su izuzetno vojnički nestabilne.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Krešimir Ćosić (HDZ)**. Smatra da su jasni interesi i obveze zbog kojih Republika Hrvatska sudjeluje u misiji ISAF-a u Afganistanu, a ne treba zaboraviti da je donedavno i Hrvatska tražila odgovarajuću pomoć i nazočnost međunarodne zajednice. Postoje međunarodne obveze, ali i drugi interesi kojih treba biti svjestan, a koji su već iznijeti tijekom nekoliko izlaganja.

Postoje rješenja za eventualno pogoršavanje situacije

Ministar obrane **Berislav Rončević** iznio je završni osvrt. Ukratko se osvrnuo i na Vladin amandman, po kojem se u točki 1. na kraju teksta dodaju riječi "do 31. prosinca 2006. godine". Obrazložio je ujedno i smisao ostalih Vladinih amandmana, te napomenuo da je Vlada prihvatila iznijetu raspravu zastupnika **Joze Radoša** koji je govorio u ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a te drugih zastupnika. Procijenio je da mogućnost borbe uistinu postoji, ali i u slučaju samoobrane od eventualne ugroze. Zapovjedništvo NATO-a koje vodi ovu međunarodnu mirovnu misiju ima i plan evakuacije, odnosno zaštite pripadnika Oružanih snaga koji sudjeluju u mirovnoj misiji. Osim toga, Hrvatska ima i dodatne mogućnosti budući da je remontirala svoja dva transportna zrakoplova AN 32, koji uz određena tehni-

ka ograničenja mogu stići do Kabula i služiti eventualno i za navedene svrhe. Objasnio je zatim razinu komunikacijske opremljenosti našega voda u Kabulu, ocjenjujući da se uz uspostavu mira sudjeluje i pri smanjivanju kriminaliteta i uništenju zaplijenjenih narkotika. Prema tome, i na tom se segmentu radi, upozorio je ministar Rončević podsjećajući na pojedine segmente iz izlaganja zastupnika Kajina. Za ovu godinu su osigurana dovoljna financijska sredstva, a u slučaju porasta pripadnika moguće su određene preraspodjele unutar proračuna Republike Hrvatske. Objasnio je zatim opseg mirovne misije, dodajući da se svakodnevno mijenja stupanj opasnosti pojedinih operacija. Pripadnici naših Oružanih snaga primjereno su osposobljeni i profesionalno se odnose prema svojoj zaštiti. Govorio je zatim i o okolnostima i posljedicama ukoliko dođe do nepredviđene promjene mandata za provedbu mirovne operacije, dodajući da Predsjednik Republike Hrvatske može u slučaju izloženosti pogibelji donijeti odluku o njihovom trenutnom povlačenju.

Prema tome postoje zakonski mehanizmi i za brzu reakciju u navedenim slučajevima. Na kraju je pojasnio pojedine segmente koji potvrđuju da je unutar obrambenog sustava Republike Hrvatske započela reforma. To naposljetku potvrđuje i sudjelovanje u ovoj misiji, jer naši pripadnici stječu nova iskustva koja su tehnički zahtjevnija. Sukladno iznijetim ocjenama i postignutim uspjesima, ministar Rončević apelirao je na zastupnike Hrvatskog sabora da svojim glasovanjem podrže i ovu Odluku.

Predsjedavajući je zaključio raspravu.

OČITOVANJE O AMANDMANIMA

Uoči samog glasovanja, ministar Rončević očitovao se o amandmanima koje je podnio **Klub zastupnika HNS/PGS-a**. On je ocijenio da se njihov amandman sadržajno poklapa s amandmanom koji je uložila Vlada Republike Hrvatske. U drugom dijelu drugog

amandmana, predlagatelj u ime Kluba predlaže izvješćivanje Sabora jedan puta godišnje, a Vlada ga predviđa svakih 6 mjeseci. Budući da amandman Vlade pridonosi većoj dinamici izvješćivanja Sabora, Vlada ne prihvaća podnijeti amandman, ocjenjujući da je već konzumiran u njenom amandmanu. Zastupnik Radoš Vladino je očitovanje ocijenio promptnim, te povukao oba podnijeta amandmana Kluba.

Predsjedavajući je konstatirao da je rečeni amandman konzumiran, odnosno prihvaćen u svojoj biti, te uoči glasovanja konstatirao da je za donošenje ove Odluke potrebna dvotrećinska većina glasova svih zastu-

pnika, odnosno najmanje 102 glasa. U ime Kluba zastupnika HDZ-a za riječ se javio zastupnik Luka Bebić. Upozorio je da svi zastupnici nisu ponijeli ključić za glasovanje, te predložio da se ono obavi dizanjem ruku. Međutim, predsjedavajući je konstatirao da su u međuvremenu pribavljeni svi ključići te pozvao na elektronsko glasovanje.

Nakon brojanja utvrdio je da je sa 103 glasa "za", 4 "suzdržana" i 1 "protiv" donesena Odluka o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj misiji u Afganistanu u tekstu predlagatelja, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

Napomenuo je da se zatim glasuje i o sličnoj Odluci koja se donosi na isti način, a radi se o Prijedlogu odluke o održavanju vojnih vježbi pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske tijekom 2005. godine. Amandman koji je podnijela Vlada podnijet je u roku i postao je sastavni dio zakona. Nakon brojanja glasova konstatirao je da navedeni zakonski prijedlog nije prihvaćen jer je "za" odluku glasovao 101 zastupnik, dok ih je 6 bilo "suzdržano", uz 1 glas "protiv". Dakle, ova odluka nije donijeta, konstatirao je predsjedavajući.

V.Ž.

PRIJEDLOG DEKLARACIJE O POTPORI HRVATSKO-MAĐARSKOJ KANDIDATURI ZA ORGANIZACIJU EUROPSKOG NOGOMETNOG PRVENSTVA UEFA EURO 2012. GODINE

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasno su prihvatili Prijedlog deklaracije o potpori hrvatsko-mađarskoj kandidaturi za organizaciju Europskog nogometnog prvenstva UEFA EURO 2012. godine.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga deklaracije poslužili smo se izlaganjem **Nevia Šetića**, državnog tajnika Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Objasnio je da je riječ o vrlo kratkoj deklaraciji, identičnoj onoj koju je donio mađarski parlament, a koja daje potporu Hrvatskoj i Mađarskoj da izbore kandidaturu, tj. dobivanje mogućnosti organiziranja europskog nogometnog prvenstva 2012. godine. Istaknuo je i veliku atraktivnost ovakvih športskih priredbi koje, iako su izrazito zahtjevne za financiranje, u konačnici ostvare pozitivan financijski efekt za državu ili države domaćine.

RADNA TIJELA

Odbor za obitelj mladež i šport je nakon provedene rasprave jednoglasno podržao ovaj Prijedlog.

RASPRAVA

Raspravu je u ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a otvorio zastupnik **Srećko Ferencak (HNS)** podržavši ovaj Prijedlog riječima da je "Klub zastupnika HNS-a mišljenja da bi organizacija jednog takvog velikog, značajnog i kvalitetnog natjecanja pridonijela daljnjoj sportskoj, turističkoj, opće gospodarskoj i političkoj promociji naše države". Također je naglasio i veliku promociju nogometa, ali i sporta uopće. Organizacija ovako velikog natjecanja poboljšala bi sportsku infrastrukturu i prateće objekte, te bi velikom medijskom eksponiranošću rezultirala daljnjoj afirmaciji Hrvatske kao turističkog središta i njezinu promociju u svim segmentima. Zaželio je uspjeh hrvatsko-mađarskoj kandidaturi, te još jednom izrazio svoju podršku.

Nakon njega riječ je preuzeo zastupnik **Damir Kajin (IDS)** u ime Kluba zastupnika IDS-a. Složio se da bi organizacija ovakvog natjecanja donijela afirmaciju državi i da je jedan od najgledanijih sportova, no smatra da je Hrvatska premala i zasad presiromašna zemlja koja se ne bi trebala upuštati u ovako velike financij-

ske projekte. U njih bismo se mogli upuštiti tek nakon radikalne decentralizacije koja bi omogućila da čitava zemlja stane iza projekta, a ne samo Zagreb i samo na mjesec dana nakon kojih bi imali ponovno prazne stadione i nepotrebnu infrastrukturu. Navevši važnije datume u procesu odabira zemlje domaćina za europsko nogometno prvenstvo 2012., od rujna 2005. do prosinca 2006., izrazio je sumnju u mogućnost ostvarivanja preuzetih obveza pogotovo što se do tog vremena planira vratiti dug umirovljenicima. Također je naveo i primjer Maksimirskog stadiona, na čiju je izgradnju utrošeno već 570 milijuna kuna, a za to vrijeme nije izgrađena niti jedna nova škola ili vrtić u Zagrebu. Zaključio je izlaganje upozoravanjem na probleme gospodarskog rasta koji su, po njegovom mišljenju, daleko važniji od nogometa ali je najavio da će IDS podržati ovaj Prijedlog.

Zastupnik **Josip Leko (SDP)** je govorio u ime Kluba zastupnika SDP-a, napomenuvši da nije slučajno što je na dnevni red došla ova Deklaracija jer je "Sabor odgovoran za ukupan društveni razvoj društva", te se ovakva suglasnost ne daje samo zbog sportskih efekata natje-

canja već zbog puno širih aktivnosti i ciljeva koje ono ima. Posebno je istaknuo priliku za poboljšavanje položaja Hrvatske u međunarodnim odnosima i pozitivne gospodarske efekte. Završio je davanjem načelne potpore ovom Prijedlogu ali uz napomenu da se moraju već sada postaviti jasni ciljevi na međunarodnom, ekonomskom, sportskom, financijskom i političkom planu, te da organizatori i Vlada podastru planove kojima će održavanje ovakvog natjecanja pomoći razvoju Hrvatske.

Riječ je u ime Kluba zastupnika HDZ-a preuzeo **Franjo Arapović (HDZ)**. Odgovorio je zastupniku **Josipu Leki** da se slaže s njegovim izjavama ali da bi s financijskim analizama trebalo pričekati dok ne uđemo u uži izbor. Iznio je neke od podataka vezanih uz prošlo prvenstvo održano u Portugalu koji ukazuju na izniman broj posjeta i novootvorenih radnih mjesta. Potpora javnosti ovoj kandidaturi je velika i kreće se oko 83% na uzorku od 1000 građana Republike Hrvatske, dok zajedničku kandidaturu s Mađarskom podržava čak 89% ispitanika. Zatvorio je izlaganje riječima da bi trebali jednoglasno podržati

ovu deklaraciju posebno zbog odluke mađarskog Parlamenta koji ju je prihvatio sa 315 glasova "za", 4 "suzdržana" i tek 3 "protiv", dok je odluka da se u kandidaturu ide s Hrvatskom podržana jednoglasno.

Nastavljeno je s pojedinačnom raspravom zastupnika koju je otvorio zastupnik **Anton Peruško (SDP)** podržavši stav Kluba zastupnika SDP-a još jednom napomenuvši važnost definiranja projekata i ciljeva. Ovo je Hrvatskoj već druga kandidatura, a kako je sport iznimno važna ljudska djelatnost i većina građana podupire ovu kandidaturu smatra da bi je i Sabor trebao jednoglasno poduprijeti, iako je izrazio skeptičnost u dobivanje organizacije jer su za nju zainteresirane i mnoge druge europske zemlje. To ipak ne znači da bi Hrvatska i Mađarska trebale odustati od kandidature već da se još ozbiljnije posvete njenom dobivanju, dodao je.

U ime Kluba zastupnika IDS-a, ponovno je govorio zastupnik **Damir Kajin (IDS)** koji je još jednom podsjetio na velike financijske izdatke rekavši da je "jedna milijarda eura gotovo desetina hrvatskog proračuna i između europ-

skog prvenstva i povrata duga umirovljenicima Klub zastupnika IDS-a bira ovo drugo". Pozvao je na racionalnost u odlučivanju, jer bez obzira na velike simpatije prema nogometu nije siguran da Hrvatska, pogotovo regije i gradovi poput Splita, Osijeka ili Rijeke imaju dovoljnu financijsku pozadinu za provedbu ovako zahtjevnog projekta. Naglasio je da će IDS podržati ovu deklaraciju ali bi se prvo trebao postići konsenzus među svim jedinicama lokalne samouprave koje bi bile uključene. Završno izlaganje u ime Kluba zastupnika HDZ-a imao je zastupnik **Franjo Arapović (HDZ)** osvrnuvši se na spominjanje duga umirovljenicima iz izlaganja zastupnika Kajina, naglasivši da smatra da je neprimjereno u ovu raspravu uvlačiti tematiku koja je se uopće ne tiče.

Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici su jednoglasno sa 85 glasova "za", prihvatili Prijedlog deklaracije o potpori hrvatsko-mađarskoj kandidaturi za organizaciju Europskog nogometnog prvenstva UEFA EURO 2012. godine.

A.F.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
Ružica Šimunović**

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Ivana Čerkez, Ana Favro, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavne i odgovorne urednice), Đurda Krmpotić, Marta Micek, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKO - TEHNIČKI UREDNIK: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: <http://www.sabor.hr>

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora